

**ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU'NUN HAYATI VE ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR
İNCELEME**

Sinem İĞNECİOĞLU

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ali PULAT

Uşak

Şubat, 2018

**ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU'NUN HAYATI VE ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR
İNCELEME**

Sinem İGNECİOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Edebiyatı Bölümü

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ali PULAT

Uşak

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Şubat, 2018

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU'NUN HAYATI VE ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Sinem İĞNECİOĞLU

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şubat, 2018

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ali PULAT

Bu çalışmada şair, yazar, dilbilimci olan Ali Püsküllüoğlu'nun hayatı ve şiirleri üzerine bir inceleme yapılmıştır.

Çalışmanın amacı hem Ali Püsküllüoğlu'nun hayatını tanıtmak hem de şiirlerinin temellerini belirleyerek içerik ve yapı bakımından incelemektir. Şairin şiirini oluşturmasında yararlandığı görüşler, şiirlerini oluşturma biçimi, öne çıkan konular üzerinde durularak şiirlerin değişim ve gelişimi değerlendirilmiştir.

1935'te Kadirli'de doğan Ali Püsküllüoğlu'nun sanatçı kişiliğinin ve şiir konularının şekillenmesinde içinde bulunduğu doğanın etkisi büyüktür. Püsküllüoğlu'nun şiirleri yaşamından yaşamı şiirlerinden ayrı düşünülemez. Bu yüzden şiirleri incelenirken hayatı araştırılarak göz önünde bulundurulmuştur.

Tez iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde şairin hayatı, sanat hayatı ve eserleri incelenerek tanıtılmıştır. İkinci bölümde ise Ali Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde ağırlıklı olarak işlediği konular ve şekil, ahenk, dil ve üslup bakımından şiirlerini oluşturan yapı unsurları incelenip değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Ali Püsküllüoğlu, Şiir, Konu, Şekil*

ABSTRACT

AN EXAMINATION ON THE LIFE AND POEMS OF ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU

Sinem İĞNECİOĞLU

Department of Turkish Language And Literature

Social Sciences Institutes Uşak University, February 2018

Advisor: Assistant Professor Ali PULAT

An examination is made on the life and poems of Ali Püsküllüoğlu, who is a poet, author and linguist, within this study.

The aim of this study is to introduce the life of Ali Püsküllüoğlu and to examine his poems in terms of content and structure by determining their bases. The alteration and development of his poems are evaluated by being dwelt on the ideas from which the poet benefits in forming his poems, his way of forming the poems and prominent topic.

The nature in which he is present has a big effect on the embodiment of artist personality and poetry topic of Ali Püsküllüoğlu born in Kadirli in 1935. It is impossible to think Püsküllüoğlu's life and poems separately from each other. And thus, his life is searched and considered while examining his poems.

Thesis consists of two sections. The life, art of life and works of poet are analysed and introduced within the first section. The topic Ali Püsküllüoğlu mainly handles in his poems and the elements of structure forming his poems with respect to form, harmony, language and style are examined within the second section.

Key words: *Ali Püsküllüoğlu, Poetry, Topic, Form*

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Sinem İĞNECİOĞLU'nun "Ali Püsküllüoğlu'nun Hayatı ve Şiirleri Üzerine Bir İnceleme" başlıklı tezi tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmenliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

İmza

Üye (**Tez Danışmanı**) : Yrd. Doç. Dr. Ali PULAT

Üye : Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ

Üye : Doç. Dr. Zekerya BATUR

Üye : Yrd. Doç. Dr. Meriç GÜVEN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Halil ADIYAMAN

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Mehmet KARAYAMAN

ÖNSÖZ

Bu tezi hazırlamamda emeğini, zamanını, bilgi birikimi ve tecrübelerini hiçbir şekilde esirgemeyen, sabır ve anlayışla bana yol gösteren saygıdeğer danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ali PULAT'a sonsuz teşekkür ederim.

Tüm çalışmalarımda beni her zaman motive eden, maddi-manevi hiçbir desteğini esirgemeyen kıymetli aileme teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Ali Püsküllüoğlu'nun özel, resmi ve edebi hayatıyla ilgili sorularımı cevaplayarak yardımlarını esirgemeyen Anı Püsküllüoğlu ve İlhan Püsküllüoğlu'na teşekkür ederim.

Sinem İGNECİOğLU

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Sinem İGNECİOĞLU

Doğum Yeri ve Tarihi: Denizli, 29/10/1992

Lisans Öğretimi: Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri:

İş deneyimi:

Çalıştığı kurumlar:

Projeler:

İletişim

e-posta adresi: ignecioglusinem@gmail.com

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Ali Püsküllüoğlu'nun Őir Kitapları.....	21
Tablo 2. Ali Püsküllüoğlu'nun Dil ve Sözlük Çalışmaları.....	24
Tablo 3. Şiirlerinde Memleket.....	82

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	v
ÖNSÖZ	vi
ÖZGEÇMİŞ	vii
TABLolar LİSTESİ	viii
KISALTMALAR.....	xiii
GİRİŞ.....	1
1.BÖLÜM: HAYATI VE ESERLERİ	3
1.1.HAYATI	3
1.1.1.Doğumu, Ailesi, Çocukluğu ve Yetiştirme Tarzı.....	3
1.1.2.Eğitimi.....	4
1.1.3. Evliliği.....	5
1.1.4. Memuriyet Yılları ve Askerliği.....	5
1.1.5. Emeklilik Yılları, Hastalığı ve Ölümü.....	7
1.2.SANAT HAYATI.....	8
1.2.1. Edebiyatla İlgilenmeye Başlaması.....	8
1.2.2. Şiire Başlaması.....	8
1.2.3 Sanat Çevresi.....	10
1.2.4. Sanatçı Kişiliği	10
1.2.5. Sanat ve Edebiyatla İlgili Kurumlarda Aldığı Görevler	12
1.2.6. Edebiyat Alanındaki Başarıları ve Aldığı Ödüller	12

1.2.7. Edebi Ürünlerinin Yabancı Dile Çevrilmesi	12
1.2.8. Adına Düzenlenen Faaliyetler	13
1.2.9. Sanat Anlayışı.....	13
1.3.ESERLERİ	16
1.3.1.Şiirleri	16
1.3.1.1. <i>Pembe Beyaz</i>	16
1.3.1.2. <i>Aydınlık İçinde</i>	17
1.3.1.3. <i>Karanfilli Sakı</i>	17
1.3.1.4. <i>Uzun Atlar Denizi</i>	17
1.3.1.5. <i>Sırtımızda Kızgın Güneş</i>	18
1.3.1.6. <i>Unutma Onları</i>	18
1.3.1.7. <i>Yaz ve Yağmur</i>	19
1.3.1.8. <i>Gül, Sevgili Yurdum</i>	19
1.3.1.9. <i>Eskidikçe</i>	20
1.3.1.10. <i>Seçilmiş Şiirleri</i>	20
1.3.1.11. <i>Babadat</i>	20
1.3.1.12. <i>Zamansız</i>	21
1.3.2.Sözlükleri.....	22
1.3.3.Seçkileri	26
1.3.4.Anlatıları.....	27
1.3.5.Çocuk Kitapları	27
1.3.6.Çevirileri.....	28
2. BÖLÜM: ŞİİRLERİNİN İNCELENMESİ	29
2.1.KONULAR.....	29
2.1.1.Doğa	29
2.1.1.1.Bitkiler	41
2.1.1.2.Hayvanlar	45
2.1.1.3.Ağaç.....	50

2.1.1.4.Su (Nehir, Dere, Deniz, Yağmur, Çeşme vb.).....	53
2.1.1.5.Toprak	57
2.1.2.Yaşama Sevinci	58
2.1.3.Zaman	61
2.1.3.1.Vakitler	70
2.1.3.1.1.Sabah.....	70
2.1.3.1.2.Akşam	71
2.1.3.1.3.Gece.....	73
2.1.3.2.Mevsimler	74
2.1.3.2.1.Yaşamın müjdeleyicisi: İlkbahar	74
2.1.3.2.2.Hüznün temsilcisi: Sonbahar	76
2.1.4.Aşk.....	77
2.1.5.Memleket Özlemi	80
2.1.6.Kentli Yaşam	83
2.1.7.Yalnızlık.....	87
2.1.8.Bunaltı / Karamsarlık.....	91
2.1.9.Ölüm	92
2.1.10.Toplumsal Konular	95
2.1.11.Halk Kültür Unsurları	102
2.1.12.Kadın.....	105
2.2.ŞEKİL	109
2.2.1.Nazım Birimi	109
2.2.2.Nazım Biçimleri	109
2.2.2.1.Geleneğe Bağlı Nazım Biçimleri	109
2.2.2.2. Batı Edebiyatlarından Alınan Nazım Biçimleri	110
2.2.2.2.1.Çapraz Kafiye	110
2.2.2.2.2.Sarmal Kafiye.....	110
2.2.2.3. Serbest Nazım Biçimleri.....	111
2.2.2.3.1.Dize Sayısı Eşit Bentlerle Kurulan Nazım Biçimleri	111
2.2.2.3.2. Dize Sayısı Değişik Bentlerle Kurulan Nazım Biçimleri	111

2.2.2.4. Düzyazı Şiirleri.....	111
2.2.3.Ahenk.....	113
2.2.3.1.Ritim	113
2.2.3.1.1.Vezin.....	113
2.2.3.1.2.Kafiye ve Redif.....	113
2.2.3.2.Armoni.....	120
2.2.3.2.1.Aliterasyon.....	120
2.2.3.2.2.Asonans.....	123
2.2.3.3 Yineleme Grupları.....	125
2.2.3.3.1. Ön Yineleme	125
2.2.3.3.2. Art Yineleme	126
2.2.3.3.3.Zıt Paralel Yineleme	127
2.2.3.3.4. Kıvrımlı Yineleme.....	129
2.2.3.3.5. Bağlaç Yinelemesi	130
2.2.3.3.6. Çok Biçimbirimli (Ekli) Yineleme.....	131
2.2.3.3.7. Zıt Yapılı Yineleme.....	131
2.2.3.3.8. İkileme	132
2.2.3.3.9. Ek Yinelemesi.....	133
2.2.3.3.10.Çapraz Yineleme.....	133
2.3.DİL VE ÜSLÛP.....	134
2.3.1.Dil	134
2.3.2.Üslûp	136
KAYNAKÇA.....	142
EKLER	148

KISALTMALAR

Akt. : Aktaran

APR: Amı Püsküllüoğlu ile Röportaj

b. : Baskı

C. : Cilt

İPR: İlhan Püsküllüoğlu ile Röportaj

s. : Sayfa

S. : Sayı

TDK: Türk Dil Kurumu

vb. : Ve benzeri

Yay. : Yayınları

GİRİŞ

Ali Püsküllüoğlu'nun hayatı ve eserleri üzerinde akademik bir çalışma olmaması, şair ve eserleri hakkında yeterince bilgiye ulaşılmaması sebebiyle bu konu seçilmiştir. Bu çalışmamız şair ve şiirleri hakkında birçok bilinmeyi ortaya koymasđ bakımından önem taşıtmaktadır. Tezimizin amacı Püsküllüoğlu'nun hayatını ayrıntılı bir şekilde ortaya koymak, şiirlerini konu, şekil ve dil ve üslup bakımından incelemek, şairin ve özellikle şiirlerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamaya zemin oluşturmaktır.

Tezimiz iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde şairin hayatı, sanat hayatı ve eserleri ayrıntılı olarak verilmiştir. İkinci bölümde şiirlerde ağırlıklı olarak görülen konular, şekil, dil ve üslup değerlendirilmiştir.

Çalışmamızın evrenini Ali Püsküllüoğlu'nun yazmış olduğu on iki şiir kitabđ oluşturmaktadır. Örneklemini ise *Pembe Beyaz (1955)*, *Aydınlık İçinde (1956)*, *Karanfilli Saksđ (1958)*, *Uzun Atlar Denizi (1962)*, *Sırtımızda Kızgın Güneş (1965)*, *Unutma Onları (1976)*, *Yaz ve Yağmur (1978)*, *Gl, Sevgili Yurdum (1984)*, *Eskidikçe (1992)*, *Seçilmiş şiirleri (1996)*, *Babadat (Toplu şiirler 1998)*, *Zamansız (2005)* şiir kitapları oluşturmaktadır. Ali Püsküllüoğlu'nun hayatđ başta olmak üzere on iki şiir kitabđ taranmış ve incelenmiştir. Çalışmamız Ali Püsküllüoğlu'nun on iki şiir kitabđyla sınırlandırılmıştır. Çalışmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada doküman analizi ve görüşme olarak iki genel veri toplama tekniği kullanılmıştır. Bu nitel toplama teknikleri kullanmanın yanı sıra genel tarama modeli, nicel araştırma modeli, nedensel ve karşılaştırma modeli, tarihsel model gibi modellerden yararlanılmıştır.

Çalışmamızın kavramsal çerçevesini oluşturmak ve veri toplamak amacıyla Ali Püsküllüoğlu hakkında kitaplar, dergiler, ansiklopediler, tezler, makaleler ve genel aç taranarak, kütüphane ve kitapevlerinden yararlanılmıştır. İşlem aşamasında, danışman hocamın görüşlerine göre çalışmaya yn verilmiştir. Elde edilen veriler gzden geçirilerek, yorumlanarak değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmamız ile şair ve şiirleri hakkında oluşan problemlere çözüm aranmaya ve en sağlıklı, objektif bilgiye ulaşmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda edebiyatının hayatđ ve eserleri üzerine dikkatli, yoğun bir araştırmada bulunulmuş, şairin ve özellikle şiirlerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamaya zemin oluşturulmuştur. Bu amaca yönelik şairin özel, resmi ve edebi hayatını tespit etmek için şairin oğlu ve abisi ile röportaj yapılmıştır. şairin

kültür çevresi ve yakın çalışma arkadaşları araştırılarak incelenmiştir. Ayrıca şairin şiirleri üzerinde inceleme yapmak için şiir hakkındaki görüşleri çeşitli kaynaklardan derlenmiş, şiirleri yorumlanarak incelenmiştir.

Bu tezi oluştururken bazı kitaplar ve tezler incelenmiş ve örnek alınmıştır. Bunlar: Nurullah etin *şiir zmleme Yöntemi*, Nurullah etin, *Behçet Necatigil Hayatı, Sanatı ve Eserleri*, Arif Yılmaz *Sabahattin Kudret Aksal'ın Hayatı, Sanatı ve Eserleri zerinde Bir Araştırma* (Doktora Tezi), Mehmet Yılmaz *Ahmet Oktay'ın Hayatı, Sanat Anlayışı ve şiiri zerine Bir İnceleme* (Doktora Tezi), Soner Akpınar *zdemir İnce'nin Hayatı, Sanatı ve şiirleri zerine Bir Araştırma* (Doktora Tezi)'dir.

1.BÖLÜM: HAYATI VE ESERLERİ

1.1.HAYATI

1.1.1.Doğumu, Ailesi, Çocukluğu ve Yetiştirme Tarzı

Ali Püsküllüoğlu 1 Ocak 1935 tarihinde Osmaniye'nin (o yıllarda Adana'nın) Kadirli ilçesinde dünyaya gelmiştir. O zamanki şartlarda doğum tarihi nüfus idaresinde bu şekilde yazdırılmıştır ve yıl büyük ihtimalle doğru olmakla birlikte doğru gün ve ay bilinmemektedir. Nüfus cüzdanı başta olmak üzere tüm resmi evraklarda da aynı doğum tarihi yazmaktadır. Eserlerini kaleme alırken veya günlük yaşamında, takma isim kullanmamıştır. Fakat köyünde Ali Püsküllüoğlu olarak değil, "Püsküllü" olarak tanınmaktadır (Kurt, 2008, s.413).

Ali Püsküllüoğlu'nun annesinin adı Zeynep Aynı, babasının adı Durdu Mehmet'tir. Ailesi geçimini çiftçilikle sağlamaktadır. Annesi de babası da Türkmen'dir. Annesi bir Türkmen oymağı olan Cihangir'lerden, babası da yine bir Türkmen oymağı olan Fettahlı'dandır. Babası Çanakkale gazisidir. Çok küçük yaşlarda babasını kaybeden Püsküllüoğlu'nun babasıyla ilgili hiçbir anısı yoktur. Sadece duvarda asılı duran resmiyle babasını anımsamaktadır. Annesinin okuma yazması yoktur. Fakat üzüldüğü zaman ağıtlar söylediği bilinmektedir (Özberk, 2004, s.59).

Çok eski yıllarda köyleri haraca bağlayan eşkıyaların etkisizleştirilmeleri için devlet (Osmanlı) göç kanunu çıkartmıştır. Bundan dolayı tüm köyler göçerken Püsküllüoğulları da Çukurova'ya göçerler. Yıllar sonra ailenin bir kısmı tekrar köyelerine geri dönerken bir kısmı da kasabaya yakın bir köyde yaşamlarını sürdürüp kalmışlardır. Püsküllüoğlu aslen Kadirli'nin Değirmendere köyündendir. Bu köy Maksudoğlu yaylasının doğusuna düşen, Dırıl Dağının ardında bir köydür. Köyün her bir yanı yeşilliklerle ve su ile kaplıdır. Her kayanın yarığında soğuk, berrak sular akmakta, köyde su değirmenleri, toprak damlar bulunmaktadır (Kurt, 2008, s.413).

Oğlu Anı Püsküllüoğlu bu konu hakkında şöyle söylemektedir: "Babam Kadirli'de Savrun mahallesinde doğmuş ve büyümüş. Yazları yaylaya Değirmendere'ye giderlermiş" (APR).

Püsküllüoğlu'nun çocukluk yılları Kadirli'de geçmiştir. O çocukluk yıllarını şöyle dile getirir: Kırsal alan çocuklarının çocuk olduğunu fark etmeden hemen

büyüdüğünü söyler. Çocukluğunu doya doya yaşayamayan hayata erken atılan çocuklardan biri olduğunu söyler. Yine de çocukluk yıllarını çok sever. Babasının özlemine çekse de annesinin ve diğer büyüklerinin varlığına şükreder. Oyun oynarken acıkıp eve koştuğunu, bahçelerinden yeşil soğanı yufkaya koyup bir güzel karnını doyurduğunu söylemektedir. Değnekten at yapıp oynadığı oyuncağı ise paha biçilemezdir (Özberk, 2004, s.59).

Püsküllüoğlu II. Dünya Savaşı şartlarında ve o yılların Adana kültüründe yetiştirilmiştir. Püsküllüoğlu'nun çocukluk ve gençlik dönemi yoksulluk ve imkânsızlıklarla geçmiştir (APR). Ailesiyle birlikte çiftçilikle uğraşan Püsküllüoğlu doğadan oldukça fazla etkilenmiştir. Genellikle dere yakınlarında bulunan tarlalarını ekip biçmişlerdir. Püsküllüoğlu dereleri, yeşilliği, doğayı çok sevmiştir.

Püsküllüoğlu çocukluk anılarını şöyle anlatmıştır: Çocukluğunun doğayla iç içe geçtiğini söyleyen Püsküllüoğlu memleketi olan Kadirli'nin doğasına aşiktir. Çocukluğunun mutluluğunu doğaya bağlı kılmıştır. İlkbaharla birlikte yaşadığı mutluluğu, oynadığı oyunları hiçbir zaman unutamamıştır (Uçarol, 1982, s.102-103).

Ali Püsküllüoğlu çok çocuklu bir ailenin en küçük çocuğudur. Şu anda sadece Ağabeyi İlhan Püsküllüoğlu hayattadır. İlhan Püsküllüoğlu kamudan emekli olmuş, İstanbul'da yaşamaktadır. Diğer kardeşleri genellikle çiftçilikle uğraşmış ve pek azı Kadirli'nin dışında yaşamıştır. (APR) Abisi İlhan Püsküllüoğlu yaptığımız röportajda şunları aktarır: “Tarlalarımız hep dere kenarındaydı. Bayramlarda mutlaka gelinir gidilirdi. Kadirli'de Savrun Mahallesi vardı şimdi adı değişti. Orada olurduk. Meyve ağaçlarının, incirliklerin olduğu bir yer vardı, genellikle oraya giderdik, kalırdık” (İPR).

1.1.2.Eğitimi

Ali Püsküllüoğlu İlkokulu Kadirli Cumhuriyet İlkokulu'nda, ortaokulu Kadirli Ortaokulu'nda okur. Daha sonra Kadirli'den ayrılarak Mersin'e lise öğrenimini tamamlamaya gider. Burada lise ikiye kadar okuyan Püsküllüoğlu solunum rahatsızlığından dolayı öğrenimini sürdüremez.

İlhan Püsküllüoğlu yaptığımız röportajda Ali Püsküllüoğlu'nun çocukluğu hakkında şöyle söylüyor: “Ali okumaya, öğrenmeye çok istekli bir çocuktü. Çok çalışkandı, içimizde en çalışkanı Ali'ydi bizler de çalışkandık ama Ali başkaydı. Özellikle edebiyata, Türkçeye çok düşküdü.” (İPR).

Püsküllüoğlu okumayı kendi kendine sökmüş, alfabeyi ise bir akraba çocuğu olan Yusuf'tan öğretmiştir.

Püsküllüoğlu eğitimini tamamlayamamış olmasına rağmen oldukça başarılı eserler kaleme almış, azimli bir şahsiyettir. Emin Özdemir onun bu durumu hakkında şöyle söylemiştir: “Sen klasik anlamda eğitim görerek yetişmiş bir dilci değildin. Kestirmeden söyleyeyim, kendi kendini yarattın. Üreterek, yapıt ve yaratılarınla kanıtladın kendini. Geride bıraktığın sözlükler dizisi, somut bir göstergesidir bunun.” (Özdemir, 2008, s.366). Öner Yağcı da aynı görüştedir ve şöyle söylemiştir: “Ali Püsküllüoğlu'nun yaşamı, lisede terk edilen eğitim sürecinden sonra sanatçı ve aydın olmayı başarmanın ve üstelik özgün bir aydın olarak toplumunun yükselmesine katkıda bulunmanın örneği olarak algılanması gereken bir yaşamdır.” (Yağcı, 2008, s.384). Püsküllüoğlu çok titiz ve düzenli çalışan, hiçbir ayrıntıyı atlamayan biridir. Yaşına rağmen bilgisayar teknolojisine çok çabuk uyum sağlamış ve sözlük yazımında çok verimli kullanmıştır (APR).

1.1.3. Evliliği

Ali Püsküllüoğlu 1961 yılında Yurdanur Akın ile evlenmiştir. Yurdanur Akın, 1936 yılında Yozgat'ta doğmuştur. Yozgatlı (daha sonra Ankara'ya taşınmış) bir ailedendir. Dört kardeştirler. Yurdanur Püsküllüoğlu şair Gülten Akın'ın kardeşidir.

Ali Püsküllüoğlu ve Yurdanur Püsküllüoğlu, Türk Dil Kurumunda çalışırlarken tanışmış ve evlenmişlerdir. Her ikisi de Türk Dil Kurumu'ndan emekli olmuşlardır. Eşi, Ali Püsküllüoğlu'na her zaman destek olmuştur (Özberk, 2004, s.60). Tek çocukları Anı'dır. Anı Püsküllüoğlu 23 Kasım 1970 tarihinde Ankara'da doğmuştur. Gazi Üniversitesi'nde okumuştur. Şu an yarı kamu olan bir kurumda çalışmaktadır (APR).

1.1.4. Memuriyet Yılları ve Askerliği

Kadirli'de, Adana'da, İstanbul'da ve Ankara'da çeşitli işlerde çalışmış olan Püsküllüoğlu, çok küçük yaşlarda çalışma hayatına atılır. Küçük yaşlarda tarlalarda çalışan Püsküllüoğlu bir yandan okula gider. Bir Akciğer hastalığından dolayı öğrenimini sürdüremeyen Püsküllüoğlu 1952'de Mersin'de okumakta olduğu liseden ayrılır. Okuldan ayrıldıktan sonra çiftçilik, sinema biletçiliği, gazete satıcılığı, avukat yazmanlığı vb. yapar.

Daha sonra İstanbul'a gider. Validebağ Sanatoryumu'nda kalan diğer öğretmen ve öğrencilerle birlikte tedavi olur. Burada onlardan herhangi bir ücret istenmez. Püsküllüoğlu'nun okuldaki yabancı dili Fransızca olduğu halde genç bir doktorun yardımıyla İngilizce öğrenmeye başlar ve bu konuda oldukça başarılı olur. Çocukluğundan beri çalışkan ve istekli olan Püsküllüoğlu zamanla İngilizcesini geliştirir ve o dilden çeviri yapabilecek dereceye gelir. Feyziye Özberk, konuyla ilgili “*Kendi kendini yetiştirmek onun adeta kişilik özelliğidir.*” demektedir (Özberk, 2004, s.60).

Çalışma hayatına ilk olarak İstanbul'da başlar. İlk işi Tenten vb. çocuklar için çizgi romanlar basan Çocuk Yayınları Müessesesi'nde redaktörlük yapar. İstanbul'da gazetecilik, düzeltmenlik, redaktörlük, kitabevi yönetmenliği gibi işlerde çalışır. Feyziye Özberk Püsküllüoğlu'na çeşitli işlerde çalışmasının katkılarını sorduğunda şu cevabı almıştır: “Bilemiyorum, ama şunu söyleyebilirim... Her iş, insana deney kazandırır. İnsanları ve kendinizi daha iyi tanırırsınız. Olayları değerlendirmede daha bir yetkinleşirsiniz.” (Özberk, 2004, s.60).

1959 yılında İstanbul'da Çevre Yayınevi'ni kurar. 29 Temmuz 1960 tarihinde Kadırlı'de “*Karacaoğlan*” adlı haftalık bir gazete çıkarmaya başlar. Bu gazete 12 sayı yayımlanabilmiştir (Erverdi, Kutlu ve Kara, 1990, s.260).

Ekim 1960-83 yılları arasında Türk Dil Kurumu'nda Yayın ve Tanıtma Kolu uzmanı olarak çalışır. 1983'te Türk Dil Kurumu'na el konulması üzerine istifa eder ve bundan bir süre sonra da emekli olur (Püsküllüoğlu, 2004, s.115). Türk Dil Kurumu'nda 23 yıllık süre zarfında; ilk önce ambarda, sonra kitaplıkta, daha sonra da yayın kolunda çalışır (Özberk, 2004, s.60).

1962-63 yıllarında Ankara Radyosu'nda “Kitap Saati”ni ve Türkiye Radyoları'nda TDK adına “Arı Dile Doğru”, “Ana Dilimiz”, “Öz Dilimiz” programlarını hazırlar. Türkiye Radyoları'nda yayımlanan Atatürk'ün *Söylev*'ini ilk kez günümüz diline aktararak sunanlar arasındadır (Uçarol, 2008, s.370).

1970-71 yıllarında *Ulus* gazetesinin haftalık sanat-edebiyat sayfasını yönetir. (Nisan 1970-Nisan 1971, 51 sayı). 1973'te *Halkçı* gazetesinin sanat-edebiyat sayfasını yönetir (Püsküllüoğlu, 2004, s. 115).

1979-1980 yıllarında *Yusufoçuk* adlı dergiyi çıkarır. Bu derginin sahipliğini Ali Püsküllüoğlu, sorumlu yönetmenliğini Özcan Yalım üstlenir. Bu dergi yayımlandığı süre boyunca Türk şiirinin nabzını tutar. Dergide usta şairlerle gençleri yan yana

verir. *Yusufçuk* 12 Eylül döneminin baskısı altında daha fazla devam edemez ve Aralık 1980 tarihli 24.sayısıyla yayınına son verilir (Mustafa, 2008, s.394-400).

Püsküllüoğlu *Türk Dili* dergisinin yazı kurullarında yer alır. *Çağdaş Türk Dili* dergisinin kurulmasını sağlar ve bu dergiyi bir süre yönetir. 1985'te *Hürriyet* topluluğunun yayımladığı *Hürgün* gazetesinde serbest yazar olarak çalışır.

Dil Derneği'nin ve Edebiyatçılar Derneği'nin kurucularındandır (Özberk, 2004, s.60).

Ali Püsküllüoğlu hastalığı sebebiyle askerlik yapamamıştır.

1.1.5. Emeklilik Yılları, Hastalığı ve Ölümü

1960 yılında Türk Dil Kurumu'nda Yayın ve Tanıtma Kolu uzmanı olarak çalışmaya başlayan Püsküllüoğlu, 1983'te Türk Dil Kurumu'na el konulması üzerine istifa eder. Bundan bir süre sonra da emekli olur (Püsküllüoğlu, 2004, s.115).

1999 Marmara Depremine eşi ile birlikte Yalova'da yakalanırlar ve depremin ardından Ankara'ya dönüşünden itibaren hiç Ankara dışına çıkmaz (APR).

Emeklilik yılları Ankara'da geçer. Hayatı boyunca çalışkan olan Püsküllüoğlu bu azmini emekli olduktan sonra da devam ettirir. Çalışmalarını dil ve edebiyat alanında serbest yazar olarak sürdürür (Işık, 2007, s.3017). Dil ve sözlük çalışmalarını hızla devam ederken bir yandan da şiirlerini kitaplaştırır.

Püsküllüoğlu'nun çocukluğundan beri çektiği akciğer rahatsızlığı emekliliğinden sonra yani yaşlılığı ilerledikçe zor bir hal alır. Evde oksijen aygıtına bağlı bir yaşam sürdürür. Sadece çok önemli durumlarda ya da doktor izin verdiği sürece güzel havalarda yürüyüşe çıkabilmektedir. Evde olduğu sürece şiir yazma, okuma ve sözlüklerini daha da yetkinleştirmeye uğraşır.

Son yıllarda iyice solunum yetmezliği çeker. Burnunda hep oksijen borusu ile dolaşır. Sokağa çıktığında sırtında bir oksijen tüpü olur. Kahvede tavla oynarken bile oksijen tüpü eksik olmaz (Uçarol, 2008, s.369). Bu durum onu üzse de o, azmini hiç kaybetmez, çalışmaya, üretmeye devam eder.

Püsküllüoğlu çocukluğunda geçirmiş olduğu hastalık nedeniyle akciğerleri iflas etmek üzeredir. Gün geçtikçe solunum yetmezliği artar. Püsküllüoğlu yoğun bakıma alınır. Emin Özdemir'in kızı, Göğüs Hastalıkları Öğretim Üyesi Prof. Dr. Özlem Özdemir Kumbasar onunla özel olarak ilgilenir. Yoğun bakımdan çıktıktan sonra ziyaretine giden Emin Özdemir'e ölümden değil acı çekmekten korktuğunu söyler. Yoğun bakımdan çıktıktan sonra geçici bir iyileşme süreci geçirir (Özdemir, 2008,

s.368). Ancak Püsküllüoğlu'nun ciğerleri o kadar çok tükenmiştir ki yoğun bakımdan çıktıktan iki hafta sonra sonsuz yolculuğuna uğurlanır.

Püsküllüoğlu, 24.06.2008 tarihinde Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nde vefat eder. Ankara Küçükesat Camisi'nde öğle namazından sonra kılınan cenaze namazının ardından Gölbaşı Mezarlığı'nda toprağa verilir (Uçarol, 2008, s. 369-378).

1.2.SANAT HAYATI

1.2.1. Edebiyatla İlgilenmeye Başlaması

Ali Püsküllüoğlu'nun sanatçı kişiliğinin oluşumunda aile çevresinin doğrudan bir etkisi yoktur. Çünkü ailesinde edebiyatla, özellikle şiir ve sözlükle uğraşan kimse yoktur. Lisede öğrenimini tamamlayamadan okulu bırakmak zorunda kalan Püsküllüoğlu kendi kendini yetiştirmiştir. Şairliği ve dilciliği onun içinden gelen yetenektir ve çalışkanlığındandır (APR).

Emin Özdemir eğitim görmeden kendini yetiştiren bir dilci olduğunu ve eserleriyle kendini kanıtladığını söylemekte bunun en güzel örneğinin de ardında bıraktığı sözlüklerin olduğunu söylemektedir (Özdemir, 2008, s.366).

Püsküllüoğlu ortaokul sıralarında şiir yazmaya başlar. Bu onun içinden gelen bir yetenektir (Özberk, 2004, s.62). Mersin Lisesi'nde edebiyat öğretmeni Cahit Öztelli'den çok etkilenmiştir. Ayrıca ortaokulda Yaşar Kemal ile birlikte çalışmış ve ondan etkilenmiştir (APR). Edebiyata ilk olarak şiir yazmak ile başlayan Püsküllüoğlu çeşitli dergi ve gazetelerde şiirlerini yayımlamıştır. Kendi kendini yetiştiren Püsküllüoğlu çeşitli dil ve sözlük çalışmalarıyla da edebiyat alanında ilerlemiştir.

1.2.2. Şiire Başlaması

Püsküllüoğlu, şiir yazmaya küçük yaşlarda başlamış ve daha ortaokuldayken şiirleri *Varlık*, *Kaynak*, *Hisar*, *Türk Dili* gibi o zamanların büyük dergilerinde yayımlanmaya başlamıştır (Özberk, 2004, s.62). Püsküllüoğlu'nun ilk şiiri Kadirli'de *Oba* gazetesinde çıkar. Dergilerde ki ilk şiiri ise *Kaynak* dergisinde Haziran 1951'de çıkar (Püsküllüoğlu, 2004, s.115).

Püsküllüoğlu şiire olan ilgisini küçük yaşlarda fark eder ve içinden şiir yazmasını tetikleyen duygularına kulak verir (Özberk, 2004, s.62). Püsküllüoğlu küçük yaşlarda içinde bulunduğu coğrafyadan oldukça fazla etkilenir. Doğa onun için vazgeçilmezdir. İlkokul yaşlarında okuma kitabını çok sever, özellikle kitabındaki “Bahar”, “Kelebek” gibi şiirleri çok beğenir ve bu gibi şiirler yazmayı hedeflemiştir (Püsküllüoğlu, 1981, s.92). Dolayısıyla Püsküllüoğlu’nun içinde bulunduğu, ona ilham veren doğa ve kitaplardaki doğa içerikli şiirler onu şiir yazmasını tetikleyen başlıca unsurlar olmuştur.

İlk şiir kitabı olan Pembe Beyaz’ı henüz 20 yaşında iken yayımlamıştır. Püsküllüoğlu ilk şiirlerinde Garip akımının etkisindedir. Bu yüzden ilk şiirlerinde genellikle doğa ve insan, küçük mutluluklar, sevinçler görülmektedir. Özellikle şiirlerinde yalın bir dil kullanması, yer yer halk ağzından sözcükler kullanması, halk kültürü öğelerinin görülmesi oldukça önemlidir (Karahana, 2010, s.503-504). Püsküllüoğlu şiirinin köklerinin yaşamına ve yaşama uzandığını belirtmiştir. O şiirinin “doğayla, kentle, insanla iç içe” olduğunu ifade etmiştir (Püsküllüoğlu, 1981, s.92).

Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde yaşamla ilgili durumlar oldukça yoğundur. Çocukluğunu, gençliğini, yaşlılığını, kısacası yaşamını katmıştır şiirlerine. Bunu yaparken de yalın bir dil kullanmıştır. İnsanı önemsemiş ve şiirlerine insanı katmıştır. Onun şiirlerinde insansız doğa, doğasız insan yoktur.

Püsküllüoğlu’nun ilk şiirlerinde halk şiirinin etkisi sezilmektedir. 1960’tan sonra İkinci Yeni akımından etkilenen Püsküllüoğlu daha sonra toplumcu şiir anlayışından yararlanarak açık, yalın bir anlatımla kendi şiirini oluşturmuştur (Karahana, 2010, s.505).

“Püsküllüoğlu’nun ilk şiirlerinden son şiirlerine doğru sürekli bir gelişme görülür. Zamanla açık, anlatımlı, halk duyarlılığı içinde, içten ve doğal kendi şiirini kurmuş bir şairdir” (Karahana, 2010, s.504). Püsküllüoğlu kendi şiirleri şu sözlerle özetler: “Benim şiirim, benim kuşağımın şiiri, herkesi ilgilendirmeyen şiirdir. Benim şiirim sessizliğin, usun ve karanlığın tadının şiiridir.” (Uçarol, 2008, s.370).

1.2.3 Sanat Çevresi

Püsküllüoğlu 1951’de Mersin Lisesi’ndeki edebiyat öğretmeni Cahit Öztelli’dir. Püsküllüoğlu, edebiyat öğretmeni Cahit Öztelli’den çok şey öğrenmiş ve çok etkilenmiştir (APR).

Mersin Lisesi’nde uğrak yerleri olan Ak Kahve’de bir araya gelen sanat dostlarından Abidin Subaşı ile burada tanışmışlar ve uzun yıllar çok iyi arkadaşlık yapmışlardır (APR). 1952 yılında Mersin’de Abidin Subaşı ile Ali Püsküllüoğlu Çevre Dergisi çıkarmışlardır (<http://www.biyografya.com/biyografi/4908>) 22 Kasım 2017 tarihinde erişilmiştir.

Ak Kahve’de tanıştığı bir diğer isim, dil bilimci, yazar Emin Özdemir’dir. Emin Özdemir Ak Kahve’de otururken yanındaki masada şiirler okuyup, şiir üzerine tartışan Ali Püsküllüoğlu, Teoman Karahun ve Abidin Subaşı’na katılmış ve bu şekilde tanışarak arkadaş olmuşlardır. Daha sonra TDK’da birlikte çalışmışlardır. Arkadaşlıkları bir ömür devam etmiştir (Özdemir, 2008, s. 365).

Püsküllüoğlu, araştırmacı Tuncer Uçarol ile memleketlidir ve zaman zaman görüşmüşlerdir (Uçarol, 2008, s.372). Memleketlisi olan bir diğer isim Yaşar Kemal’dir. Yaşar Kemal ile Püsküllüoğlu çocukluğundan beri birbirlerini tanımaktadırlar. (<http://www.milliyet.com.tr/turk-dili-yasta--pembenar-detay-yasam-880996/>) 16 Kasım 2017 tarihinde erişilmiştir. Püsküllüoğlu Yaşar Kemal’in romanlarında sık sık kullandığı yöresel kelimelerin daha iyi anlaşılması amacıyla Yaşar Kemal Sözlüğü’nü yayımlamıştır (Çotuksöken, 2008, s.383).

Ali Püsküllüoğlu, Türk Dil Kurumu’nda çalıştığı zamanlar birçok arkadaş, dost edinmiştir. Bunlardan Aydın Köksal, Konur Ertop, Mustafa Şerif Onaran’ı örnek verebiliriz. Ayrıca Türk Dil Kurumu’nda Sevgi Özel, Kaya Türkay ile çalışıp Türkçe için emek vermişlerdir. Ali Püsküllüoğlu, Sevgi Özel ve Haldun Özen ile birlikte Dil Derneği’ni kurmuşlardır. (<http://www.dildernegei.org.tr/TR,173/turkce-sevdalisi-ali-puskulluoglu.html>) 23 Kasım 2017 tarihinde erişilmiştir.

1.2.4. Sanatçı Kişiliği

Ali Püsküllüoğlu, yaşamının büyük bir kısmını şiirle uğraşarak geçirmiştir. Şiir onun yaşamında büyük bir önem taşımaktadır. Şairliğinin yanında dилciliğiyle de önemli bir yere sahip olan Püsküllüoğlu, “Ben sözlükçü olarak değil, ozan olarak

bilinmeyi yeğlerim” demiştir (Özdemir, 2008, s.367). Sözlük çalışmaları öne çıkmaya başlayınca, toplumda ozanlığından çok sözlükçülüğüyle tanımaya başlanmıştır. Bu durum da onu üzmüştür. Püsküllüoğlu kendisini şair olarak görmüş ve öyle tanınmak istemiştir (Uçarol, 2008, s.373). Püsküllüoğlu, iyi bir şair olmak için dili iyi bilmek gerektiğini savunmaktadır (Çotuksöken, 2008, s.382).

Püsküllüoğlu nasıl çalıştığını, bir şiiri nasıl yazdığını kendisi şöyle anlatmıştır:

“Şiiri her yerde düşünürdüm, bir sözcükten, bir anımsayıştan falan yola çıkar, dize dize kurardım. Sonra da bütünlüğe ulaşmaya çalışırdım. Bunun için bir yöntem gerekmez... Kâğıdınız kaleminiz varsa, oturur yazarsınız. Sözcükleri şiir biçiminde düzenlemek ozanlığın belki de ‘giz’ denecek bir yönü. Aslında giz değil elbette. Dili kullanma sanattır bence. Dili ve dilin olanaklarını biliyorsanız şiir yazarsınız.” (Özberk, 2004, s.62).

Püsküllüoğlu’nun şiirleri kendi yaşamına ve yaşama dayanmaktadır. Püsküllüoğlu şiirini üretmesinde bir sözcüğün, bir insanın, bir ağacın, bir öfkenin, bir sevincin vb. yardımcı olabileceğini söylemektedir. Buna örnek olarak da öfkelenildiği bir eleştirmeni şiirine soktuğu Dünden Bugüne Türk Şiiri’ni göstermiştir (Püsküllüoğlu, 1981, s.92-93).

Püsküllüoğlu şiirlerini yazarken oldukça özen göstermiş, üzerinde fazlaca durmuştur. Bir çırpıda şiirini yazmamış aksine şiirinin üzerinde defalarca uğraşmıştır. Püsküllüoğlu bu durumu kendisi şöyle dile getirmiştir:

“Doğrusu ya, kimileri gibi bir çırpıda yazamam şiirlerimi. Çok uğraşırım, on beş, yirmi değişik biçime ulaşan şiirlerim olmuştur. Şiir de, elden geldiğince az söz bulunsun isterim, onun için de durmadan işlerim, durmadan bozar düzeltir, yeniden bozar düzeltirim. Sonunda, iyice bozduğum şiirlerim de olur bu arada. İşin içinden çıkamayınca onları bir yana koyarım. İlerde bir başka şiirde kullanırım böylesi şiirlerimin kimi dizelerini.” (Püsküllüoğlu, 1981, s.93).

Püsküllüoğlu üretken, fakat kendini öne çıkarmaktan hoşlanmayan bir kişiliğe sahiptir (Şimşek, 2008, s.392). Adil Kurt’a göre Püsküllüoğlu, her zaman hazırcevap bir insan olmuştur. Bir şey hakkında hemencecik dörtlük söyleyebilecek kadar hazırcevap biridir (Kurt, 2008, s. 414).

Püsküllüoğlu şiir kitaplarını çok sevmekte hatta onları “sevgili” sıfatını yakıştırmaktadır. Bu durumu şu sözleriyle itiraf etmektedir: “Ama ben şiir kitaplarımı severim. Benim sevgilim onlardır. Ötekiler olmasa da olurdu ama şiir kitaplarım olmasaydı... İyi ki varlar” (Özberk, 2004, s.62).

Püsküllüoğlu hiçbir şiirini diğer şiirlerinden ayrı tutmamıştır. “[...] Ben onları şiir olarak ortaya koydum. Kendimce kötü bulduklarımı bile, bir babanın haylaz çocuğunu sevdiği gibi severim.” (Özberk, 2004, 62).

1.2.5. Sanat ve Edebiyatla İlgili Kurumlarda Aldığı Görevler

Ali Püsküllüoğlu Ekim 1960’ta Türk Dil Kurumu’nda çalışmaya başlamıştır. Burada Yayın ve Tanıtma Kolu uzmanı olarak çalışmıştır (Özberk, 2004, s.60).

Türk Dil Kurumu yayın kurulu toplantısını Püsküllüoğlu yönetmiştir (<http://www.dildernege.org.tr/TR,173/turkce-sevdalisi-ali-puskulluoglu.html>). 24 Kasım 2017 tarihinde erişilmiştir.

1960’ta Kadirli’de Karacaoğlan adlı bir haftalık gazete çıkarmıştır.

Ocak 1979’da Yusufçuk adlı şiir dergisinin sahipliğini yapmıştır (Mustafa, 2008, s.394).

Püsküllüoğlu Dil Derneği’nin ve Edebiyatçılar Derneği’nin kurucularındandır (Püsküllüoğlu, 2004, s.115). 22 Nisan 1987 tarihinde Ali Püsküllüoğlu, Haldun Özen ve Sevgi Soysal ile birlikte Dil Derneği’ni kurmuşlardır. (<http://www.dildernege.org.tr/TR,173/turkce-sevdalisi-ali-puskulluoglu.html>) 24 Kasım 2017 tarihinde erişilmiştir. 2 Mart 1992 tarihinde kurulan Edebiyatçılar Derneği’nin kurucu üyelerindedir (Uçarol, 2008, s.380).

1.2.6. Edebiyat Alanındaki Başarıları ve Aldığı Ödüller

Ali Püsküllüoğlu, çocuklar için şiir biçiminde yazmış olduğu *Nasrettin Hoca* eseriyle 1981 yılı Türk Dil Kurumu Çocuk Yazını Ödülü almıştır. *Gül, Sevgili Yurdum* adlı şiir kitabıyla 1983 Toprak Şiir Ödülünü almıştır. *Zamansız* adlı şiir kitabıyla 2005 Yunus Nadi Şiir Ödülünü kazanmıştır (Uçarol, 2008, s.380).

1.2.7. Edebi Ürünlerinin Yabancı Dile Çevrilmesi

Ali Püsküllüoğlu’nun “şiirleri İngilizce, Arapça, Fransızca, Rusça, İsveççe, Sırpça gibi çeşitli dillere çevrilmiş; ders kitaplarında yer almıştır” (Karahan, 2010, s.504). “Ali Püsküllüoğlu’nun Türk Dili’nin 191. Sayısında yayımlanmış olan “Çölde Ölen” adlı şiiri İngilizceye çevrilmiş ve İngiltere’deki Leeds Üniversitesi’nin

özel dergisi olan *Poetry and Audience* (Şiir ve Dinleyici) dergisinin son sayısında tek yabancı ülke şiiri olarak sunulmuştur” (TDK, 1971a, s.339).

Püsküllüoğlu'nun İngilizceye çevrilmiş olan şiirlerinden üçü Regency Press yayınevi tarafından çıkarılan *20th Century Poets* (20. Yüzyıl Ozanları) adlı antolojide yer almıştır (TDK, 1971b, s.236). “Ozanın bir başka şiiri de Cathay Books yayınevinin *New Poetry* (Yeni Şiirler) adıyla zaman zaman çıkardığı antolojinin sonbahar sayısında yayımlanmıştır.... Ozanın şiirlerini İngilizceye, on yıldır İngiltere’de bulunan ve Leeds Üniversitesinde okuyan M. Yılmaz Dikbaş çevirmiştir.” (TDK, 1971b, s.236).

1.2.8. Adına Düzenlenen Faaliyetler

Nisan 2004’te *Bilim ve Ütopya* dergisi 118.sayısında “İz Bırakanlar” adlı bölümünü Ali Püsküllüoğlu’na ayırmıştır.

Mayıs 2004’te *Çağdaş Türk Dili* dergisinin 195.sayısında Ali Püsküllüoğlu’nun ayrıntılı özgeçmişi ve geniş kaynakçası yer almaktadır.

Haziran 2004’te *Dize* dergisinin 104.sayısı “Ali Püsküllüoğlu Özel Sayısı” olarak yayımlanmıştır.

Ekim 2008’de *Çağdaş Türk Dili* dergisinin 248.sayısı “Ali Püsküllüoğlu Özel Sayısı” olarak yayımlanmıştır.

22 Haziran 2012’de Arkadaş Kitabevi ile Dil Derneği'nin birlikte düzenlediği “Türkçe Sevdalısı Ali Püsküllüoğlu” adlı bir söyleşi yapılmıştır (<http://www.dildernege.org.tr/TR,173/turkce-sevdalisi-ali-puskulluoglu.html>). 25 Kasım 2017 tarihinde erişilmiştir.

1.2.9. Sanat Anlayışı

Ali Püsküllüoğlu'nun sanat anlayışı ve tutumu, ilk şiirlerinde halk şiirine benzer bir özellik göstermektedir (Uçarol, 2008, s.370). Örneğin Ramis Dara, *Aydınlık İçinde* şiir kitabında bulunan düğün adlı şiirini tıpkı bir Karacaoğlan şiirine benzediğini söylemektedir. Püsküllüoğlu halk şiiri söyleşisinden yararlandığı gibi türkülerden de yararlanmış (Dara, 1983, s.75-80). *Aydınlık İçinde* şiir kitabını inceleyen Hikmet Dizdaroğlu da şöyle yorumlamıştır: “Halk şiiri geleneği ve yerli motifler hemen belli olmaktadır. Derinlikten yana nasipleri az; ama memleketçi bir

havanın estiği bu şiirler, duygu yönünden sıcak ve samimi.” (Dizdaroğlu, 1956, s.590).

Püsküllüoğlu şiire başladığı yıllarda Garip akımı vardır ve şiire yeni başlayan bir şair olarak Garip akımından etkilendiğini dile getirmiştir. Bu akımdan özellikle de Orhan Veli’den etkilenmiştir (Püsküllüoğlu, 1981, s.91).

Püsküllüoğlu’nun ilk üç şiir kitabı olan *Pembe Beyaz*, *Aydınlık İçinde* ve *Karanfilli Saksı*, Garip şiirinin çekim alanına giren şiirlerdir. Tuncer Uçarol’un deyişiyle “Coşkulu, umutlu, doğayı ve insanları seven” şiirlerdir (Uçarol, 2004, s. 63).

Püsküllüoğlu’nun özellikle bu üç şiirlerinde doğa, insan, yaşama sevinci, mutluluk gibi konuları yoğun olarak işlemesi, onun Garip akımının şiir felsefesinden etkilendiğini göstermektedir. Garipçilerin şiir felsefesinde karamsarlık yoktur.

Püsküllüoğlu’nun “Baharın Ettiği” şiiri Orhan Veli’nin “Güzel Havalarda” şiiri ile benzerlik göstermektedir. Püsküllüoğlu’nun “Baharın Ettiği” şiirinde şairin uykusu bahar yüzünden kaçmış, yine bahar yüzünden işleri yoldan çıkmıştır. Bahar yüzünden geceleri sokağa çıkma, gündüz boyunca gezme, buğday ve çiçek koklama isteği vardır. Orhan Veli’nin “Güzel Havalarda” adlı ünlü şiirinde ise memuriyetten istifa etmesinin, tütüne başlamasının, âşık olmasının, eve ekmekle tuz götürmeyi unutmasının nedeni güzel havalardır (Dara, 1983, s.73). Bu bakımdan iki şiirin birbirine benzediğini söyleyebiliriz.

1960’tan sonra Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde II. Yeni akımının özellikleri görülmektedir (Uçarol, 2008, s.370). Akartürk Karahan’a göre Püsküllüoğlu’nun “1960’tan itibaren şiirlerinde[...] Ülkü Tamer, Turgut Uyar ve Edip Cansever şiirleriyle benzerlik görülür” (Karahan, 2010, s.505).

II. Yeni’nin şiir anlayışı etkileri *Uzun Atlar Denizi* (1962), *Sırtımızda Kızgın Güneş* (1965) şiir kitaplarında yoğun olarak görülmektedir. Ancak Püsküllüoğlu bu şiir kitaplarında kapalı bir imge kullanımını tercih etmemiştir.

“*Uzun Atlar Denizi*” şiir kitabının adında bir imge mevcuttur. Uyguner’e göre “Uzun atlar” geçmekte olan zamanın, “deniz” ise geçen zamanın imgesidir. “Uzun Atlar Denizi” deyişi ile başı ve sonu belli olmayan zaman tanımlanmıştır (Uyguner,

1962, s.880-881). Yine Uyguner'e göre, Püsküllüoğlu şiirlerinde kendine özgü imgeler, benzetmeler kullanmıştır. Ancak her şiirinde bir imgeyi görüntülemiş böylece süslü, ağır imgelere şiirlerinde yer vermemiştir (Uyguner, 1976, s.739).

Ramis Dara'ya göre, Püsküllüoğlu'nun ilk üç şiir kitabı, ardından gelecek olan şiirlerini II. Yeni anlayışına hazırlamıştır. Örneğin *Aydınlık İçinde* şiir kitabındaki Es Harfi şiiri İkinci Yeni şiir ortamına hazırlayan birkaç şiirden biridir...Özellikle *Aydınlık İçinde*'de bu durum sezilir ama II. Yeni anlayışındaki kitaplarını özümseyebilmek için, ilk üç kitabını okuyup değerlendirmek gerekmektedir (Dara, 1983, s.75-76).

Püsküllüoğlu'nun II. Yeni anlayışıyla yazdığı şiirlerinde imgelerin artışı, onu doğadan alıkoymamıştır. Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde doğasal hava hiç değişmemiştir (Dara, 1983, s.77).

Püsküllüoğlu 1976 yılında yayımladığı *Unutma Onları* şiir kitabı ile yeni bir şiir anlayışına yönelmiştir. Bunu Bildiri adlı şiirinde görebilmekteyiz (Dara, 1983, s.77). “Şiir anlayışında önemli bir nokta özelliği taşıyan *Unutma Onları* kitabındaki “Bildiri” adlı şiirinde artık toplumsal konulara daha duyarlı, halkın acısını, sevincini dile getiren şiirleri şiir saydığını ve bu tarzda şiirler yazacağını dile getirmiştir” (Karahan, 2010, 504). Püsküllüoğlu'nun bu kitabı ile toplumcu bir anlayış benimsediğini görmekteyiz. Vecihi Timuroğlu'na göre Püsküllüoğlu her zaman toplumcu olmuştur. Fakat onun bu toplumcu niteliği *Unutma Onları* kitabında yaşamı yeni bir estetikle ortaya koymuştur. Bu da kitabını yeni boyutlara ulaştırmıştır (Timuroğlu, 1977, s.84). Uçarol'a göre Püsküllüoğlu, “İkinci Yeni anlatımcılığın büyük ölçüde sıyrılarak; bulanık, bireysel, okuyucuya zehir ağan özden uzakta, yeni şiirler...” yazmıştır (Uçarol, 2004, s.63).

“Ona göre, halkın acısı dile getirilmeyen, sevinci anlatılmayan dizeler “vazoda gül gibi olsalar da” üzerinde durulacak dizeler değildir. Bu nedenle, “...içinde insan ve özellikle de Anadolu insanı bulunmayan şiirleri yakmış, ‘burjuva şairlerin elinde olan Türk şiirini’ kurtarmak amacıyla yola çıkmıştır.” (Uyguner, 1976, s.739).

Timuroğlu'na göre Ali Püsküllüoğlu'nun şiirinde; insan, toplum sorunlarının ele alınmadığı şiirlerin bir önemi yoktur. O zamana kadar şairler şiirlerinde kişisel

dünyalarını dile getirerek toplum sorunlarına sırt çevirmişlerdi (Timuroğlu, 1977, s.84).

Açık ve yalın bir anlatımla kendi şiirini kuran Püsküllüoğlu yetmişli yıllardan sonra toplumcu şiir anlayışından yararlanmıştı. Püsküllüoğlu ilk kitabından son kitabına kadar doğadan vazgeçmemiştir. O her döneminde doğayı yazmıştır (Dara, 1983, s.80). Şiirlerinde Anadolu'yu, doğayı hep işlemiştir ve her zaman yalın bir dil kullanmıştır.

1.3.ESERLERİ

1.3.1.Şiirleri

Ali Püsküllüoğlu'nun ilk şiiri 1950 yılında Kadirli'de *Oba* gazetesinde yayımlanır. Dergilerdeki ilk şiiri ise Haziran 1951'de *Kaynak* dergisinde çıkmıştır. İlk şiir kitabı 1955'te yayımlanan *Pembe Beyaz'dır*. Daha sonra 1956'da *Aydınlık İçinde*, 1958'te *Karanfilli Saksı*, 1962'te *Uzun Atlar Denizi*, 1965'te *Sırtımızda Kızgın Güneş*, 1976'da *Unutma Onları*, 1978'de *Yaz ve Yağmur*, 1984'te *Gül, Sevgili Yurdum*, 1992'de *Eskidikçe*, 1996'da *Seçilmiş Şiirleri*, 1998'de *Babadat (Toplu Şiirler, 1950-97)* ve son şiir kitabı 2005'te *Zamansız'dır*. Toplam 12 şiir kitabı mevcuttur (Püsküllüoğlu, 2004, s.115-116).

1.3.1.1.Pembe Beyaz

Ali Püsküllüoğlu'nun yayımlanan ilk şiir kitabı *Pembe Beyaz'dır*. 31 Aralık 1954'te çıkmıştır. Kitabın aslında ve tüm kaynaklarda 1955 yazmaktadır (Dara, 1983, s.7). Türk Sanatı Yayınları tarafından İstanbul'da yayımlanır. Kitap toplam 29 şiirden oluşmaktadır.

Püsküllüoğlu *Pembe Beyaz* kitabını yayımladığında henüz 20 yaşındadır. Kitapta "20 yaşındaki bir gencin dünyaya yaşama sevinciyle baktığını" görürüz. Bu kitapta çoğunlukla doğa konusu görülür. *Pembe Beyaz* başta olmak üzere ilk şiir kitaplarında Garip şiir akımından etkilenmiştir (Dara, 1983, s.73). Yaşama sevinciyle dolu olan bu kitabında 1940-1950 dönemlerini yansıtmaktadır (Uçarol, 1998, s.25). Sade, yalın bir Türkçe ile şiirlerini kaleme almıştır.

1.3.1.2. *Aydınlık İçinde*

Ali Püsküllüoğlu'nun ikinci şiir kitabı *Aydınlık İçinde*'dir. Nisan 1956 yılında Sami Gürel Yayınları tarafından İstanbul'da yayımlanmıştır. Kitap toplam 43 şiirden oluşmaktadır.

Püsküllüoğlu *Aydınlık İçinde* kitabını yayımladığında 21 yaşındadır. İlk kitabından hemen bir yıl sonra çıkarmış olduğu bu kitap, ilk kitabı *Pembe Beyaz*'daki konuları işlemiştir (Dizdaroğlu, 1956, s.590). Doğa konusu ve doğasal öğeler yine yoğun bir şekilde görülür. Sade, yalın bir Türkçe kullanmıştır. Garip şiir akımının etkileri devam etmektedir (Dara, 1983, s.73).

Pembe Beyaz kitabıyla *Aydınlık İçinde* kitabı arasında izlek bakımından büyük farklar yoktur. Ancak *Pembe Beyaz*'da az görülen özlem konulu şiirler bu şiir kitabında artmıştır. Ayrıca *Aydınlık İçinde* kitabında masal, tekerleme, mani gibi folklorik öğeler kullanılmıştır (Dara, 1983, s. 74-75).

1.3.1.3. *Karanfilli Saksı*

Ali Püsküllüoğlu'nun üçüncü şiir kitabı *Karanfilli Saksı*'dır. Şubat 1958'de Işıl Basımevi tarafından İstanbul'da yayımlanmıştır. Kitapta toplam 41 tane şiir vardır. Bu şiirler "Kalbimin Kahkaha Sokağı" ve "Düşler Rıhtımı" olarak iki bölümde verilmiştir.

Karanfilli Saksı, ilk şiir kitabı olan *Pembe Beyaz*'ı sürdürmektedir. Garip şiir akımının etkileri burada da devam etmektedir (Dara, 1983, s.73). Ancak Dara'ya göre bu kitap kendinden önceki *Aydınlık İçinde* kitabının devamı niteliğinde değildir. *Aydınlık İçinde*'deki tekerlemeli söyleyiş, folklorik öğeler burada yoktur. *Pembe Beyaz*'daki ilkbahar şiirleri burada kendini güz şiirlerine bırakmıştır. Hafiften bir memleket özlemi vardır. Şiirlerinde yaşama sevinci çoğunluktadır (Dara, 1983, s. 74-75).

1.3.1.4. *Uzun Atlar Denizi*

Püsküllüoğlu'nun dördüncü şiir kitabı *Uzun Atlar Denizi*'dir. Mart 1962'de Gim Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Kitap 6 bölümden oluşur. Birinci bölümde 7, ikinci bölümde 5, üçüncü bölümde 6, dördüncü bölümde 1, beşinci bölümde 4, altıncı bölümde 1 adet olmak üzere toplam 24 şiirden oluşmaktadır.

Uyguner'e göre *Uzun Atlar Denizi* deyimini ile şair, başlangıcı ve sonu meçhul bir zamanı belirtmiştir (Uyguner, 1962, s.880).

1960'tan sonra şiiirlerinde İkinci Yeni etkisi görülür (Uçarol, 2008, s.370). Püsküllüoğlu bu şiiir kitabında da özgün şiiirlere yer vermiştir (Milliyet Sanat Dergisi, 1983, s.64). Burada ki şiiirlerinde birkaç kez düzyazı şiiiri kullanmıştır.

Yeni bir çizgi yakaladığı bu kitabında, karamsarlık ve yalnızlık konularını yoğun olarak işlemiştir. Buda anlamda kapalılığa yaklaştırmıştır. Kendine özgü imgeler kullanan Püsküllüoğlu şiiirlerini yine yalın bir Türkçeyle sunmuştur.

1.3.1.5. *Sırtımızda Kızgın Güneş*

Püsküllüoğlu'nun beşinci şiiir kitabı *Sırtımızda Kızgın Güneş*'tir. 1965'te AP kitapları tarafından yayımlanmıştır. Toplam 19 şiiirden oluşur.

Uyguner'e göre öz ve şekil uyumu çerçevesinde yazılmış şiiirlerdir (Uyguner, 1965, s. 712). *Sırtımızda Kızgın Güneş* ve *Uzun Atlar Denizi* kitapları diğer şiiir kitaplarından farklılık arz etmektedir. Daha önceki şiiirlerinden daha fazla imge kullanılmıştır. Ancak doğa unsurları şiiirlerini hiç terk etmemiştir (Dara, 1983, s.77).

1960'tan sonra şiiirlerinde İkinci Yeni etkisi görülür (Uçarol, 2008, s.370). *Sırtımızda Kızgın Güneş*'te bu İkinci Yeni akımının etkisi hissedilmeye devam etmektedir. Bu da şiiirlerinin biraz kapalı olmasına neden olmuştur. Bu kapalı anlam okurun şiiiri anlamasını biraz zorlaştırmıştır. (Milliyet Sanat Dergisi, 1983, s.64). Bu şiiir kitabında da özgün ve kendine özgü imgelerle donatılmış şiiirleri mevcuttur. Yine karamsarlık, yalnızlık konuları yoğun olarak işlenmiştir.

1982'de *Uzun Atlar Denizi* ve *Sırtımızda Kızgın Güneş* kitapları tek bir kitapta toplanmıştır. Bu kitap "*Uzun Atlar Denizi ile Sırtımızda Kızgın Güneş*" adıyla Tan Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

1.3.1.6. *Unutma Onları*

Püsküllüoğlu'nun altıncı şiiir kitabı *Unutma Onları*'dir. Temmuz 1976'da Bilgi Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Kitap "Bildiri", "Dağlar", "Ölüler", "Sorular", "Aşklar", "Yazlar" ve "Öteki Şiiirler" olmak üzere 7 bölümden oluşmaktadır. Toplam 86 tane şiiir barındırır.

En son yayımladığı şiiir kitabından sonra 11 yıl şiiir kitabı yayımlamayan Püsküllüoğlu 1976'da "Bildiri" şiiiriyle dikkat çektiği *Unutma Onları* kitabını yayımlar. Kitabın "Bildiri" adlı ilk bölümünün ilk şiiiri Bildiri'dir. Bu şiiiri ile yeni şiiir anlayışını benimsediğini söylemiştir. Püsküllüoğlu "Bildiri" şiiiri ile halkın acısını, sevincini işlemeyen şiiirlerin şiiir olmadığını ifade etmiştir (Dara, 1983, s.77).

Püsküllüoğlu *Unutma Onları* şiir kitabında içinde insanın bulunmadığı şiirleri yok sayar. Özellikle Anadolu insanının anlatılmadığı şiirleri doğru bulmaz. “Burjuva şairlerin elinde oyuncak olan Türk şiirini” (*Babadat*, s.181) kurtarmayı amaçlamıştır. Püsküllüoğlu oldukça ılımlı sözcükler seçmiştir (Uyguner, 1976, s.739).

1.3.1.7.Yaz ve Yağmur

Püsküllüoğlu'nun yedinci şiir kitabı *Yaz ve Yağmur*'dur. 1978'de Bilgi Yayınları tarafından yayımlanmıştır. “Ey Güzel Zaman”, “Kent Duvarları”, “Eskiler”, “Yolun Sonu”, “Kırlangıcın Kanat Vuruşu”, “Uzakta Çok Uzakta” olmak üzere 6 bölümden oluşur. Toplam 31 şiirden oluşur.

Oldukça yalın, sade bir dil kullanmıştır (Dara, 1983, s.79). Doğa konusu bu şiir kitabıyla tekrar yoğunluk kazanmıştır.

1.3.1.8.Gül, Sevgili Yurdum

Püsküllüoğlu'nun sekizinci şiir kitabı *Gül, Sevgili Yurdum*'dur. Ocak 1984'de Varlık Yayınları tarafından yayımlanmıştır. “Sözler ve Acılar”, “Dostlar”, “Anılar”, “Söylenceler”, “Küçük Şiirler” olmak üzere 5 bölümden oluşur. Toplam 31 şiir bulunmaktadır. Püsküllüoğlu kitabını eşi Yurdanur'a armağan etmiştir.

Ali Püsküllüoğlu'nun bu şiir kitabı, *Unutma Onları* ve *Yaz ve Yağmur* da olduğu gibi anlaşılır ve yalındır.

Ali Püsküllüoğlu'nun *Gül, Sevgili Yurdum* kitabı 1983 yılı Toprak şiir ödülü almıştır.

Özer'e göre Ali Püsküllüoğlu bu kitabının adını *Gül, Sevgili Yurdum* koymasının amacı, içinde bulunmuş olduğu durumları yansıtmaktır. Gül gibi vatanını anlatmak istemiştir. Özellikle 12 Eylül askeri darbesiyle ülkemizde yaşanan kötü olaylar toplumu olumsuz etkilemiştir. Püsküllüoğlu toplumun umutsuzluğuna umut yaratmış ve milletine “gül” diyerek seslenmiştir. Toplumun acılarını dindirip umudunu yitirmemesini belirtmiştir. 1984 yayımladığı bu yapıtıyla şair topluma umut olmuştur (Özer, 2008, s. 387-388).

Ali Püsküllüoğlu bu şiir kitabında bol bol Anadolu insanını, doğayı, yurdumuzu işlemiştir (Milliyet Sanat Dergisi, 1983, s.64).

1.3.1.9.Eskidikçe

Püsküllüoğlu'nun dokuzuncu şiir kitabı *Eskidikçe*'dir. 1992'de Cem Yayınevi tarafından yayımlanmıştır. “Yaşlanmış”, “Güneyce”, “Gümüş Söz”, “Mansur” olmak üzere 4 bölümden oluşmaktadır. Toplam 21 şiirden oluşmaktadır. Kitabın 2. Basımı 1994'te yine Cem Yayınevi tarafından yapılmıştır.

Eskidikçe'de yaşlılık dönemine girdiği eserlerinden biridir. Bu dönemi şiirlerine yansıtır. Çocukluğuna, memleketine, eski günlere özlem hissedilir (Uçarol, 2004, s.64). Püsküllüoğlu bu şiirlerinde yaşlanmanın, her şeyin bir süreç içinde değiştiğinin ve ölümün farkındadır (Uyguner, 1993, s.45-46).

1.3.1.10. Seçilmiş Şiirleri

Püsküllüoğlu'nun onuncu şiir kitabı *Seçilmiş Şiirleri*'dir. Ekim 1996'da Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Püsküllüoğlu'nun tüm şiir kitaplarının içinden kendi elleriyle seçmiş olduğu şiirlerden oluşur. *Pembe Beyaz*'dan 10, *Aydınlık İçinde*'den 5, *Karanfilli Saksı*'dan 15, *Uzun Atlar Denizi*'nden 9, *Sırtımızda Kızgın Güneş*'ten 9, *Unutma Onları*'ndan 22, *Yaz ve Yağmur*'dan 20, *Gül, Sevgili Yurdum*'dan 13, *Eskidikçe*'den 18 tane şiir seçilmiştir. Toplam 121 şiirden oluşmaktadır.

1.3.1.11.Babadat

Püsküllüoğlu'nun on birinci şiir kitabı *Babadat*'tır. Ocak 1998'de Arkadaş Yayınevi tarafından yayımlanmıştır. 1950-1997 yılları arası şiirlerinin bir araya getirilmesi ile oluşturulmuştur. Tüm şiir kitaplarının bir araya getirildiği bu kitapta ayrıca “*Babadat*” bölümü ile 33 yeni şiiri de vardır. Toplam 358 şiiri bir kitapta toplanmıştır.

Püsküllüoğlu *Babadat*'ta önsöz yerine Ağustos 1981'de Türk Dili'nde yazdığı bir yazıyı ve Kasım 1992'de *Promete*'de “Niçin Yazıyorlar?” başlıklı yazısını, “Şiirim Kökleri” başlığı altında vermiştir. Püsküllüoğlu burada şiirinin köklerine inmiş, şiiri hakkında bilgi vermiştir.

Babadat şiir kitabında eklenen yeni şiirler Püsküllüoğlu'nun yaşlılık dönemi şiirleridir. Şiirlerindeki yalınlığı burada da devam ettirmiştir. Yaşanmışlıkların olması şiirlerine derinlik kazandırmıştır. Yaşlılık dönemini kapsayan bu şiir kitabında çocukluğuna, eski günlerine, memleketine özlem hissedilmektedir (Uçarol, 2004, s.63-64).

1.3.1.12.Zamansız

Püsküllüoğlu'nun son şiir kitabı *Zamansız*'dir. Eylül 2005 tarihinde Özgür Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Bu şiir kitabı “*Her Şey Eski*”, “*Zamansız*”, “*Hepsi Düş*”, “*Kalsın Bu Dünya*”, “*Desinler*” olmak üzere 5 bölümden oluşmaktadır. Toplam 27 şiirden meydana gelmiştir. *Zamansız* ile 2005 yılında Yunus Nadi Şiir Ödülü'nü kazanmıştır. *Zamansız* kitabı 2016 yılında Arkadaş Yayınları tarafından tekrar basılmıştır.

Kitabın önsöz başlığı altında ikişer dizelik şiir alıntıları yapılmıştır. Bu sözler kendisiyle birlikte 10 şairin şiirinden oluşur. İkişer dizelik şiirlerin her birinin sonuna şairlerin isimlerini de vermiştir: Ezra Pound, Wladimir Mayakovski, Yannis Ritsos, W.B. Yeats, Pablo Neruda, Sandor Petöfi, Louis Aragon, Aleksandr Puşkin, Nazım Hikmet Ran, Ali Püsküllüoğlu.

Zamansız kavramı belirli olmayan bir zamana hitap etmektedir. Necmi Selamet; “*Zamansız* kavramı tüm geçmişi, evrenin ve insanın ortaya çıkışını ve günümüze değin geçen zamanı, geleceği, sonsuzu simgeliyor” demiştir (Selamet, 2008, s.410).

Zamansız adlı şiir kitabında, hızla geçen zamanı, çocukluğunun, gençliğinin hızlıca geçip gitmesini eleştirir. Şair bu eski zamanlara sık sık özlem duymaktadır. Şiirlerinde genellikle ölümü, acıyı işlenmiştir.

Ali Püsküllüoğlu'nun tüm şiir kitaplarını tablo ile gösterelim.

Tablo 1. Ali Püsküllüoğlu'nun Şiir Kitapları

Nu	Kitabın Adı	Yılı	Sayfası	Türü
1	Pembe beyaz	1955	47	Şiir
2	Aydınlık İçinde	1956	61	Şiir
3	Karanfilli Saksı	1958	61	Şiir
4	Uzun Atlar Denizi	1962	45	Şiir

5	Sırtımızda Kızgın Güneş	1965	31	Şiir
6	Unutma Onları	1965	158	Şiir
7	Yaz ve Yağmur	1978	79	Şiir
8	Gül, Sevgili Yurdum	1984	96	Şiir
9	Eskidikçe	1992	64	Şiir
10	Seçilmiş Şiirler	1996	148	Şiir
11	Babadat	1998	404	Şiir
12	Zamansız	2005	63	Şiir

1.3.2.Dil ve Sözlük Çalışmaları

Ali Püsküllüoğlu herhangi bir üniversite veya sözlük eğitimi almadan şairliğinin yanında dil-sözlük alanında da oldukça başarılı çalışmalara imza atmıştır. Dil-sözlük alanındaki çalışmaları Türkçeye büyük katkı sağlamıştır. Çotuksöken'e göre "İyi bir şair olmayı dili iyi bilmekle eş değer tutan Püsküllüoğlu, tıpkı bir kurum titizliğiyle çalışıp çağdaş Türkiye Türkçesinin değişik alanlarına ilişkin sözlükler hazırlayarak büyük bir hizmet görmüştür." (Çotuksöken, 2008, s.382). Tahsin Şimşek onu "dört dörtlük bir dilci", "diplomasız dil öğretmeni" olarak tanımlar (Şimşek, 2008, s.391).

Püsküllüoğlu sözlük çalışmalarına 1963'te başlamış ve *Öz Türkçe Sözlük* adlı ilk sözlüğünü 1966'da yayımlamıştır. Püsküllüoğlu yirmiden fazla ve çeşitli boyutta sözlüklerini yayımlamıştır (Püsküllüoğlu, 2004, s.116). Toplamda 27 adet dil-sözlük çalışması bulunmaktadır.

Püsküllüoğlu 1966 yılında *Öz Dilimiz* ve *Konuşmalar* adlı kitaplarını yayımlamıştır. Bu kitapları Türk Dil Kurumu Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

Öz Dilimiz kitabındaki konuşmalar Kasım 1963 ile Kasım 1964 tarihleri arasında Ankara Radyosu'nda her on beş günde bir *Öz Dilimiz* saatinde yayımlanan programdan seçilmiştir. *Konuşmalar* adlı kitabındaki söyleşiler ise Ocak 1965 ile Ekim 1965 tarihleri arasında Türkiye Radyoları'ndaki "Ana Dilimiz" saatinde yayımlanan programdan oluşur. Konuşmalar yayım sırasına göre verilmiştir. Türkçenin çeşitli sorunları konuşulmuştur.

Püsküllüoğlu 1966'da ilk sözlüğü olan *Öz Türkçe Sözlük* eserini yayımlamıştır. Bu sözlük, o günden bu yana sözcüksel içeriği geliştirilip zenginleştirilerek 14'üncü basıma ulaşmıştır (Özberk, 2004, s.61).

Öz Türkçe Sözlük kitabı 12 Mart döneminde bazı sözcükler ve cümlelerin sakıncalı bulunmasından dolayı toplatılmıştır (Özdemir, 2008, s.366). Bir buçuk yıl boyunca yargılama sürmüştür nihayetinde aklanmıştır (Püsküllüoğlu, 2004, s.115).

Püsküllüoğlu 1974'te *Yaşar Kemal Sözlüğü* adlı sözlüğünü yayımlar. Bu sözlük Yaşar Kemal'in Çukurova'ya has anlatımının doğru bir şekilde algılanması amacıyla hazırlanmıştır (Yağcı, 2008, s.386). Yaşar Kemal Osmaniye'de (o zamanlar Adana'da) doğmuş ve büyümüştür. Bu yörenin bazı sözcüklerini romanlarında kullanmıştır (Uyguner, 1975, s.159). Bu sözlük de Yaşar Kemal'in romanlarını okuyanların yöre sözcüklerini daha iyi anlamasına yardımcı olmuştur (Çotuksöken, 2008, s.383).

1980'de *Öz Türkçe Kılavuzu* adlı sözlüğünü yayımlanmıştır. Bu kılavuz iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yabancı sözcüklerin Türkçe karşılıkları bulunurken ikinci bölümde Türkçe sözcüklerin ve terimlerin yabancı karşılıkları vardır (Adalı, 1981, s. 817).

1980'de *Çağdaş Türkçe Sözlük ve Ortaokullar İçin Türkçe Sözlük* adlı kitaplarını yayımlamıştır. 1981'de *Seçilmiş Çocuk Adları Sözlüğü*'nü yayımlar.

Püsküllüoğlu 2005 yılında *Ereğli Yokken Armudun Adı Neydi* adlı bir çalılışlı sözler kitabı yayımlamıştır. Bu kitap Püsküllüoğlu'nun sözlük çalışmaları yaparken rastladığı sanatlı sözleri derleyerek oluşturduğu şakacı sözler kitabıdır. (Uçarol, 2008, s.374). Kitabın girişinde bu durumu açıklamıştır. Püsküllüoğlu halkın genellikle şaka olarak kullandığı, hemen hemen kalıplaşmış olan hoş sözleri derlemiştir. (Püsküllüoğlu, 2005, s.7-10).

Püsküllüoğlu 2007’de “Onu Öyle Yazmazlar” adlı kitabında dil hakkındaki yazılarını yayınlamıştır. İki bölümden oluşan bu kitabın ilk bölümünde gazete yazılarında yapılan dil ve yazım yanlışları hakkında makaleler yer alırken ikinci bölümde yazımı yanlış yapılan sözcükler ve doğrularını listelemiştir.

Püsküllüoğlu 2008 yılında “*Dile Karışılmaz mı?*” adlı kitapla dil ve şiir yazılarını ilk kez kitaplaştırmıştır. Bu kitapta 1959’dan 2008’e kadar ki dil ve şiir yazıları vardır. Ayrıca Kadirlilere armağan etmiş olduğu *Kadirli Sözleri* Püsküllüoğlu’nun son kitabıdır. Bir yerel sözlük denemesi olan bu kitap Kadirliler için özel baskıdır (Uçarol,2008, s.374).

Diğer sözlükleri: *İlkokullar İçin Örnekli-Resimli Türkçe Sözlük* (1988), *Türkçe Sözlük (Küçük)* (1991), *Türkçenin Yazım Kılavuzu* (1991), *Arkadaş Türkçe Sözlük* (1994), *Türkçe Deyimler Sözlüğü* (1995), *Türk Atasözleri Sözlüğü* (1995), *Öğrenciler İçin Resimli Türkçe Sözlük* (1998), *Türkçe Sözlük* (1995), *Edebiyat Sözlüğü* (1996), *Türkçenin Argo Sözlüğü* (1996), *Öğrenciler İçin Temel Deyimler Sözlüğü* (1996), *Türkçedeki Yabancı Sözcükler Sözlüğü* (1997), *İlköğretim İçin Seçme Atasözleri Sözlüğü* (2000), *İlköğretim İçin Temel Deyimler Sözlüğü* (2000), *Yazım Kılavuzu* (2001), *İlköğretim İçin Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü* (2004).

Ali Püsküllüoğlu’nun tüm dil ve sözlük çalışmaları basım tarihi, basım yeri (ilk yayım yıllarına göre) ve yayınevleri ile birlikte aşağıda tablo olarak verilmiştir.

Tablo 2. Ali Püsküllüoğlu’nun Dil ve Sözlük Çalışmaları

Eserin Adı	Yayınevi	Basım Yeri	Basım Tarihi
<i>Öz Dilimiz</i>	Türk Dil Kurumu Yayınları	Ankara	1966
<i>Konuşmalar</i>	Türk Dil Kurumu Yayınları	Ankara	1966
<i>Öz Türkçe Sözlük</i>	Nokta Yayınları	Ankara	1966
<i>Yaşar Kemal Sözlüğü</i>	Cem Yayınevi	İstanbul	1974
<i>Öz Türkçe Kılavuzu</i>	Maya Yayınları	Ankara	1980

<i>Çağdaş Türkçe Sözlük</i>	Maya Yayınları	Ankara	1980
<i>Ortaokullar İçin Türkçe Sözlük</i>	Maya Yayınları	Ankara	1980
<i>Seçilmiş Çocuk Adları Sözlüğü</i>	Maya Yayınları	Ankara	1981
<i>İlkokullar İçin Örnekli-Resimli Türkçe Sözlük</i>	ABC Yayınları	İstanbul	1988
<i>Türkçe Sözlük (Küçük)</i>	Schulbuck Verlag	Almanya	1991
<i>Türkçenin Yazım Kılavuzu</i>	ABC Yayınevi	İstanbul	1991
<i>Arkadaş Türkçe Sözlük</i>	Arkadaş Yayınevi	Ankara	1994
<i>Türkçe Deyimler Sözlüğü</i>	Arkadaş Yayınevi	Ankara	1995
<i>Türk Atasözleri Sözlüğü</i>	Arkadaş Yayınevi	Ankara	1995
<i>Öğrenciler İçin Resimli Türkçe Sözlük</i>	Arkadaş Yayınevi	Ankara	1998
<i>Türkçe Sözlük</i>	Yapı Kredi Yayınları	İstanbul	1995
<i>Edebiyat Sözlüğü</i>	Özgür Yayınevi	İstanbul	1996
<i>Türkçenin Argo Sözlüğü</i>	Özgür Yayınevi	İstanbul	1996
<i>Öğrenciler İçin Temel Deyimler Sözlüğü</i>	Alfa Yayınları	İstanbul	1996

<i>Türkçedeki Yabancı Sözcükler Sözlüğü</i>	Arkadaş Yayınevi	Ankara	1997
<i>İlköğretim İçin Seçme Atasözleri Sözlüğü</i>	Doğan Kitap	İstanbul	2000
<i>İlköğretim İçin Temel Deyimler Sözlüğü</i>	Doğan Kitap	İstanbul	2000
<i>Yazım Kılavuzu</i>	Arkadaş Yayınevi	Ankara	2001
<i>İlköğretim İçin Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü</i>	Arkadaş Yayınevi	Ankara	2004
<i>Ereğli Yokken Armudun Adı Neydi</i>	Can Yayınları	İstanbul	2005
<i>Onu Öyle Yazmazlar</i>	Arkadaş Yayınevi	Ankara	2007
<i>Dile Karışılmaz mı?</i>	Can Yayınları	İstanbul	2008

1.3.3.Seçkileri

Ali Püsküllüoğlu 1969 yılında *Yeni Türk Tiyatrosu* adlı kısa oyunlar seçkisi Nokta Yayınları tarafından Ankara'da yayımlanmıştır. Bu seçkisinde on kısa oyun bulunmaktadır. Bu on oyunun yazarları: Necati Cumalı, Orhan Asena, Cahit Atay, Adalet Ağaoğlu, Sedat Veyis Örnek, Turgut Özakman, Güngör Dilmen Kalyoncu, Gülten Akın, Başar Sabuncu ve kendisi Ali Püsküllüoğlu'dur.

Kendisinin *Mağara/Dağ Başı* adlı oyunu yer almıştır. Türk Dili dergisinde yayınlanan bu kısa oyun radyo oyunu olarak Türkiye radyolarında oynanmıştır (Karahana, 2010, s.505-506).

Püsküllüoğlu 1975'te *Türk Halk Şiiri Antolojisi*'ni yayımlamıştır. Bu antoloji Bilgi Yayınevi tarafından Ankara'da yayımlanmıştır. Ali Püsküllüoğlu, Türk halk şiirinden seçtiği ozanların ve onların şiirlerinden bazılarını seçerek *Türk Halk Şiiri Antolojisi*'ni hazırlamıştır (Uyguner, 1975, s.594).

Püsküllüoğlu'nun diğer seçkileri:

Sevgi Şiirleri Antolojisi, Gürel Yayınları, İstanbul, 1955. *Şiirimizin Dört Ahmedi*, Çevre Yayınları, İstanbul, 1959.

1.3.4.Anlatıları

Ali Püsküllüoğlu 1971'de *Efsaneler*, 1982'de *Türk Halk Öyküleri* adlı iki anlatısı bulunmaktadır. İki eser de Türk Dil Kurumu Yayınları tarafından Ankara'da yayımlanmıştır. *Efsaneler* kitabında 16 anlatısı bulunmaktadır. *Türk Halk Öyküleri* kitabında ise 5 halk öyküsü bulunmaktadır. Püsküllüoğlu bu halk öykülerini yeniden yazarak yer vermiştir.

1.3.5.Çocuk Kitapları

Ali Püsküllüoğlu çocuklar için birçok eseri kaleme almıştır. İlk olarak 1956 yıllarında Işıl Yayınevi'nin isteği üzerine üç seçki yayımlamıştır. Bunlar “10 Kasım Atatürk Şiirleri”, “23 Nisan Şiirleri”, “29 Ekim Cumhuriyet Şiirleri” dir. Hepsi de 1956'da yayımlanmıştır. Bu kitaplarını yayımlanmış eserleri içerisine almamıştır.

1976'da *Okumaya Geçiş Kitabı*'ni yayımlar. *Okumaya Geçiş Kitabı* Ararat Yayınevi tarafından İstanbul'da yayımlanmıştır. Bu kitap *Okuma Sevinci* adıyla yeniden basılmıştır (Uçarol, 1982, s.100).

1977'de Derinlik Yayınevi tarafından *Çocuklara Şakacı Şiirler* adlı bir seçki yayımlanmıştır. Yine bir seçki olan *Kırlangıcın Kanat Vuruşu* adlı çocuk kitabı 1979'da yayımlanmıştır. Kültür Bakanlığınca yayımlanmış olan *Kırlangıcın Kanat Vuruşu* 12 Eylül döneminde savcılık tarafından soruşturulmuş ardından takipsizlik kararı verilmiştir (Uçarol, 2008, s.370).

1980'de Derinlik Yayınevi tarafından yayımlanmış olan *Nasrettin Hoca* adlı çocuk kitabı, 1981 yılında Türk Dil Kurumu “Çocuk Yazını Ödülü”nü almıştır. Püsküllüoğlu bu kitabı şiirleştirerek vermiştir. Bunu yaparken Erdoğan Tokmakçıoğlu'nun *Bütün Yönleriyle Nasrettin Hoca* adlı kitabından yararlanmış.

Bu kitaptan çocuklara uygun olabilecekleri tespit ederek şiirleştirir. Şiirleştirirken konuşma dili özelliklerini göz önünde bulundurmuş ve dil devrimiyle dilimize giren sözcükleri uygun bir şekilde kullanmaya dikkat etmiştir (Uçarol, 1982, s.101).

1983'te Milliyet Yayınları tarafından yayımlanan *Anadolu Söylenceleri* adlı çocuk kitabı, Anadolu'nun çeşitli efsanelerini içermektedir. Bu söylenceler şiir biçiminde verilmiştir.

Bektaşî çocuk kitabı Püsküllüoğlu'nun 1987'de yayınladığı Bektaşî fıkralarından oluşur. Püsküllüoğlu bu kitabı şiir biçimiyle yeniden yazmıştır. Cem yayınevi tarafından yayımlanmıştır.

1990'da *Afacan Cem* adlı on kitaplık bir dizi yayınlar. Cem Yayınevi, tarafından yayımlanmıştır.

1.3.6.Çevirileri

Püsküllüoğlu'nun *Açlar* adlı çevirisi, William Saroyan'dan çevirdiği 1 perdelik bir oyundur. 1962 yılında Ankara Üniversitesi Basımevi tarafından yayımlanmıştır.

Püsküllüoğlu tek perdelik kısa oyunları İngilizceden Türkçeye çevirmiştir. *Türk Dili* dergisinde yayımladığı bu kısa oyunlar şunlardır: William Saroyan'ın "Açlar", "Merhaba dışarıdaki", N. Richard Nash'ın "Atom Kızılı", Tad Mosel'in "İçe Doğduğu Gibi", Edward Albee'nin "Kum Sandığı" (Karahan, 2010, s.505).

Ali Püsküllüoğlu yabancı şairlerin şiirlerini de çevirmiştir. Bunları kitap haline getirmemiştir. Sadece *Türk Dili* dergisinde yayımlamıştır. Çeviri yaptığı şiirler ve şairleri şunlardır: Edward Estlin Cummings'in "Buffalo Bill", Robert Frost'un "Dağ Kadını", Emily Dickinson'un "Gücümü Topladım Elime", Carl Sandburg'un "Usuldan İnceden" (Karahan, 2010, s.505).

2. BÖLÜM: ŞİİRLERİNİN İNCELENMESİ

2.1.KONULAR

2.1.1.Doğa

Doğa, Türk ve dünya şiirinin en çok tercih edilen konuların başında gelmektedir. İnsan yaşamının vazgeçilmez unsuru olan doğa birçok şairin şiirlerinin temelini oluşturmuştur. Özellikle Ali Püsküllüoğlu şiirlerinde doğaya ait unsurlara geniş yer verir. Onun şiirlerinde doğa, yoğun bir biçimde hissedilir. Okuyucu çok geniş bir alana sahip olan doğa unsurlarıyla iç içe kalır. Doğa konulu şiirlerinde olduğu gibi diğer tüm şiirlerinde sade, arı bir Türkçe kullanmayı amaçlamıştır. Doğa konusu altında doğa sevgisi, doğa özlemi, memleketinin doğası gibi temaları ele almıştır.

20 yaşlarında yayımladığı ilk şiir kitabı olan *Pembe Beyaz*'a baktığımızda dünyayı yaşama mutluluğuyla gözleyen bir gencin hislerinin hâkim olduğu görülmektedir. Bu durumu Püsküllüoğlu'nun hemen ilk şiir kitabında görebiliriz (Dara, 1983, s.73). *Pembe Beyaz*'da bu yaşama sevinci doğayla bütünleşmektedir. Doğa onun için eşsiz bir mutluluk ve yaşam kaynağıdır. Doğa konusunun yoğun olduğu bu şiir kitabında birçok doğa şiirini aşk şiirine benzetebiliriz. Nitekim bu benzerliğin nedeni Püsküllüoğlu'nun doğaya duyduğu aşktır.

Uykumu kaçırdın bahar ayı

İçime bir sevda gibi çöktün.

Sen yokken işim yolundaydı;

(...)

“Baharın Ettiği” *Babadat*, s.21.

Püsküllüoğlu'nun bu şiirini ilk okuduğunda, ilk aşk şiirinin bu olduğunu düşünen Uçarol, tekrar tekrar okuduğunda bir bahar şiiri, bir doğa şiiri olduğunu anlamaktadır. Uçarol Püsküllüoğlu'nun pek çok şiiriyle bir doğa ozanı olduğunu önemli bir “*çobanlı*” olduğunu söylemektedir. Pastoral şiirlerinde özellikle memleketinin dağları, kırları, insanları, dereleri ile bütünleştiğini belirtir. Uçarol Püsküllüoğlu'ndaki doğa sevdasını şöyle tanımlar “Doğayı bir sevda gibi anlatır Püsküllüoğlu, gençliğinde de, yaşlılığında da.” (Uçarol, 1998, s.25).

Severim seni dağ rüzgârı

Kim ne derse desin

Sen yaban otları

Ve dağ çiçekleri kokarsın

(...)

“Dağ Rüzgârı”, *Babadat*, s.131.

Püsküllüoğlu'nun şiir kitaplarında birçok pastoral şiir vardır. Şiirlerini okurken otlarla, çiçeklerle, hayvanlarla ve ağaçlarla bir araya geliriz. Onun şiirlerinde doğa yoğun bir biçimde hissedilir. Özellikle *Pembe Beyaz*'da bize romancı Yaşar Kemal'in de memleketi olan Kadirli'nin canlı doğasını aktardığı görülür (Uçarol, 2004, s.63).

(...)

Tellerin memleket kokar

Allı yeşilli kanadın.

Git turnam bizim ele

Üstünde dön Çukurova'nın,

Unutma aman turnam

Fadime'ye selam ederim.

“Hasret”, *Babadat*, s.27.

Püsküllüoğlu'nun bu memleket içerikli doğa şiirlerinden pınarlar, otlar, yavru geyikler, sincaplar, buğday, umutlar, çiçekler yayılır. Uçarol'a göre bir gencin gözünden doğayı anlattığı bu şiirlerle doğayla birleşiriz, ülkemizin doğasına ayak basarız ve pastoral şiiri hissederiz (Uçarol, 2004, s.63). Bir başka şiirinde;

(...)

Eğil gözlerinden öpeyim çeşmem

Suyundan içeyim avuçlarımla.

Başlasın mutluluk dört yanımdan

Başlasın yaşama.

“Çeşmenin Akışı”, *Babadat*, s.24.

diyerek mutluluğunu doğal unsur olan su ile gerçekleştirir. Çeşmenin suyundan içen şair düşüncelerini arındırabilmektedir. Elbette ki bu çeşme şiirin ilk kıtasında da bahsedildiği gibi (Toroslar'da Gülek Boğazı / Gülek Boğazı'nda bir çeşme) şairin memleketinden bir çeşmedir.

Püsküllüoğlu en çok Pembe Beyaz'da doğa şiirlerine yer vermiş olsa da diğer kitaplarında da birçok doğa şiiri bulunmaktadır. Çünkü Püsküllüoğlu için doğanın önemli bir yeri vardır. Doğup büyüdüğü memleketinin doğasına âşıktır.

Uçarol'a göre tüm şiir kitaplarından doğa şiirlerini toplayarak bir seçki oluşturduğunda her yaşta, her cinsiyette insanın mutlulukla okuyacağını söylemektedir. Konuşma diliyle yazdığı şiirleri insanlarla, kentlerle, evlerle içli dışlı tüm topluma doğa tadını duyurabileceğini söylemektedir. Uçarol şiirin bu yönüyle bunaltıdaki insanlarımıza yaşam ışığı olacağını da belirtmiştir (Uçarol, 2004, s.63).

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde doğa birçok durumda rol oynar. Doğa aydınlığa, güzelliğe giden yoldur. Şair genellikle doğanın neden olduğu durumlarda mutludur ve yaşama sevinci ile doludur. Doğanın en önemli faktörlerinden biri olan güneşi de şiirlerinde dile getirmiştir.

Sabahı istekle bekliyorum,

Çünkü çıkıp gelecek Güneş dostum.

Aydınlatacak yeryüzünü;

Sevgiyle okşayacak, biliyorum

(...)

“Güneş”, Babadat, s. 198.

Güneşin yeryüzünü aydınlatması, yeryüzünü sevgiyle okşaması, kimseyi incitmeyecek olması gibi durumlar ile güneş özdeşleştirilmiştir. Güneşin doğmasıyla yeryüzünü aydınlatması ifadesi sadece gerçek anlamda kullanılmamış aynı zamanda güzel günlerin geleceğini, mutluluğun her yeri saracağını güneş üzerinden belirtmeye çalışmıştır. Sabahı istekle beklemesi yalnızlığın karanlığın sembolü olan gecenin sona ermesi güzel günlerin gelmesi anlamında da kullanılmıştır.

Ona göre doğa eşsiz bir güzellikte yaratılmıştır. Ali Püsküllüoğlu, doğal unsurlardan biri olan rüzgârı da şiirinde yer vermiştir. Ona göre rüzgâr doğa da

sadece uçurtmayı uçurtan, kızların saçlarını dağıtan, yağmur getiren bir yel değil; ince ve alımlı, ovada yürüten, dağlarda seken yiğit bir yeldir.

Yelkenleri dol duran yele

Uçurtmayı uçurtan yele

(...)

Ovada yürüyen

Dağlarda seken yiğit yele

(...)

“Git Yele Söyle”, *Babadat*, s.248.

Şiirde rüzgâr hem gerçek ifadelerle hem de benzetme ifadeleriyle kullanılmıştır. İki ifadede de rüzgârın doğadaki yerini, güzelliğini görebilmekteyiz. “*Git Yele Söyle*” adlı şiirini okuduğumuzda yelin kızın saçını dağıtması ifadesi ile karşılaşmaktayız. Canpolat’a göre bu ifade bize yabancı gelmeyecek çünkü *Pembe Beyaz* adlı şiir kitabındaki *Hikâye* şiirinin;

(...)

Yele ver saçlarını esen yele

Duysunlar kokunu desinler dünya güzeli.

Koklasam seni koklasam doyasıya

Canımın canı dağ çiçeği!

“Hikâye”, *Babadat*, s.41.

dizeleriyle hemen hemen aynı şeyi anımsatmaktadır. Mustafa Canpolat bu şiirde olduğu gibi birçok şiirinin birbirini hatırlattığı iddiasında bulunmaktadır. Bir şiirini okuduğumuzda hemen hemen aynı havayı veren bir başka şiirinin olduğunu söyleyerek bu durumu eleştirir. Canpolat, *Yetişkin Ekinler* şiiri ile *Yöre* şiirinin ortak taraflarının olduğunu ve *Deli Gençlik*, *Her Şey Yeniden Olacak*, *Yaşadığımız Günler* şiirlerinin de bu duruma örnek olabileceğini söylemektedir. Bu durumun şairin lehine olabileceğini söyleyen Canpolat bir örnek daha göstermektedir. Bir okuyucunun “*Ağaç*” şiirini okurken, daha önce bu şiiri okuduğunu sanıp “*Ağacın Dileği*” şiirini anımsadığı söylemektedir. Birbirine benzeyen bu gibi şiirlerin Püsküllüoğlu’na çok şey kaybettirdiği savında bulunmaktadır (Canpolat, 1955, s.325).

(...)

yeşilim yeşil olmasına bahar, yaz;

kırılmış dalım yoktur insan eliyle.

Ah güvercin, posta kuşu ah

İnsanlara selam söyle.

(...)

“Ağacın Dileği” *Babadat*, s.22.

(...)

Kesmişler güzelim ağacı

Kazmışlar bahçeyi

Kocaman bir yapı dikmek için.

(...)

“Ağaç” *Babadat*, s.199.

Ali Püsküllüoğlu'nun doğa konulu kavramlarının hâkim olduğu şiirleri, benzetmelerle karşımıza çıkar. Püsküllüoğlu sadece doğa kavramlarını değil ölüm, yaşam, acı, hüznün gibi soyut kavramları benzetmelere, eğretilere başvurarak somutlaştırmaktadır. Özdemir'e göre böyle bir durumda şiirin görüntüleme gücü artmaktadır. Şair bunu yaparken yapaylığa düşmemektedir (Özdemir, 1977, s.18). Doğa canlı bir şekilde okuyucuya hissettirilir ve hayalinde canlandırılır. Benzetme, kişileştirme ve betimlemeye geniş yer vermiştir. Bunu yaparken yoğun söz sanatlarını kullanmamıştır. Anlaşılması zor, kapalı bir anlatımı benimsememiş, daha sade, anlaşılır, açık bir üslubu tercih etmiştir. Onun şiirlerinde benzetmeler kimi zaman doğada görülmesi olağan durumlar olarak, kimi zaman da hayal dünyasıyla yoğrulmuş benzetmelerle karşımıza çıkar.

(...)

Bir kaplumbağa kocaman ayakları

Çağa ışık tutacakmış gibi yürür

Dişleri dökülmüş kum fareleri bir kartal leşi

Çürümüştür

(...)

“Kır”, *Babadat*, s.130.

Ayrıkotlarının kapladığı bir tarla görülmesi olağan bir durumdur. Fakat kertenkelenin dünyanın oluşumundan beri yaşamış olması ve kaplumbağanın çağa ışık tutacakmış gibi yürümesi ifadeleri bir abartmadır. Bu abartmalı benzetmeler doğayla ilgilidir.

(...)

Bir dere boyu, kuytu bir orman

Yıkık damlarda, mağaralarda

Saklanan eski eşkıyalar gibi

(...)

“Artık Biliyorum” *Babadat*, s.261.

Özdemir’e göre şiirin dokusunda betimleyici öğeler ve doğadan toplanmış öğeler ağır basmaktadır (Özdemir, 1978, s.18).

Doğa konulu şiirlerinde benzetmeler sadece doğayı anlatmaz aynı zamanda bir mekânı da anlatır. Püsküllüoğlu’nun doğup büyüdüğü memleketine yönelik sevgisi, ayrı düştüğünde ise özlemi şiirlerine yansımaktadır. Özellikle *Pembe Beyaz* şiir kitabında bu durum belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır (Dara, 1983, s.74)

Ilık yaz gecelerinde Çukurova’nın

Sıcaktan çatlayan başak.

Ne hoş şey ah bilseniz ne hoş şey

Yetişkin olmak.

(...)

“Yetişkin Ekinler”, *Babadat*, s. 38.

Püsküllüoğlu’nun memleket ve memleketinin doğasına olan özlemi yıllar geçtikçe artmış ve şiirlerinde kendini daha belirgin hale getirmiştir.

*Ben güneyde büyüdüm
 O sarı sıcaklarda
 Sarışın buğdaylardı o zaman kızlar
 O boz tarlalarda
 O deli rüzgârlarda
 (...)*

“Güneyde”, *Babadat*, s.219.

Sıcağın sarılığı, buğdayların sarışın kızlar gibi olması, tarlaların bozluğu ve rüzgârın deliliği sadece benzetmelerle kurulu bir doğa konusunu anlatmaz. Güney kelimesiyle de anlaşılacak üzere şairin doğup büyüdüğü memleketi Adana ve buraya duyulan özlem anlatılmıştır. Bir başka şiirinde;

*Toroslar'da Gülek Boğazı
 Gülek Boğazı'nda bir çeşme.
 Bir musikidir başlar
 İnceden ince.
 (...)*

“Çeşmenin Akışı”, *Babadat*, s.24.

dizeleriyle Mersin'i hatırlatmaktadır. Şairin Adana, Mersin gibi illeri şiirine katması ve doğa konulu şiirler yazması çocukluk yıllarının bu illerde, doğayla iç içe yaşadığını ve etkilendiğinin göstergesidir.

Püsküllüoğlu, “*şiirlerimin kökleri yaşamıma ve genel olarak ‘yaşam’a uzanır*” ifadesini kendisi dile getirmiştir. Püsküllüoğlu şiirlerinin her zaman doğayla, kentle, insanla iç içe olduğunu belirtmiştir. Püsküllüoğlu şiirini kurarken doğa, yaşam, sevinçler, hoşnutluklar, toplumsal olaylar ve acılardan yararlandığını dile getirmiştir (Püsküllüoğlu, 1998, s.13). Ali Püsküllüoğlu çocukluğunu Adana’da, lise yıllarını Mersin’de geçirmiştir. Buralardaki yaşantısını şiirlerine katmıştır. Mersin’de iki yıl kalmasına rağmen oldukça etkilenmiştir. Bunu yukarıdaki örnek başta olmak üzere diğer şiirlerinde de görmekteyiz. Ayrıca şairin ailesinin çiftçilikle uğraşması da şairi etkileyen durumlardan biridir. Dolayısıyla şiirlerindeki doğa ile ilgili konuların oluşumunda şairin hayatı etkili olmuştur.

Kadirli de doğup büyüyen Püsküllüoğlu daha sonraki yıllarda İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde yaşamış ve bu yaşantılarını da elbette şiirlerine katmıştır. Bu durumu şöyle dile getirmiştir: “Başlangıçta, Anadolu’da, doğanın içindeydim. Sonra büyük kentlere taşındım. Her iki durum da, şiirimde doğanın sıkça yer almasına yol açmıştır. Doğa’nın içindeyken doğa, kentteyken doğasızlık: birinde doğal, birinde de tepkisel olarak doğaya yönelmiş olduğumu sanıyorum” (Dara, 1983, s.8).

Şair sadece Adana, Mersin, İstanbul gibi illeri değil diğer illeri de şiirlerinde yer vermiştir. Bir şiirinde;

Aydın’dan Muğla’ya

Giderken

Çine ile Yatağan arasında

Bir yer vardır, Gökbelen.

(...)

“Çine Çayı”, *Babadat*, s.314.

diyerek adeta okuyucunun zihninde bir harita çizmiştir. Bu haritanın insan zihninde canlandırılması olasıdır. Bu durumda burada gözlemci bir bakış açısından söz edebiliriz.

(...)

Bir çocuk

Koşuyor koşuyor koşuyor

Kuşlara doğru

“Görünümler”, *Babadat*, s.278.

Bu şiiri okuduğumuzda çocuğun kuşlara doğru koşması gözümüzün önünde canlanmaktadır. Şiirin başlığından da anlaşılacak üzere şair, doğadaki görünümleri gözlemci bir bakış açısıyla sanki hikâyeye eder gibi okura aktarmıştır. Bir başka şiirde;

Ağzı önce suya değen bir geyik

ilkgüz akşamlarında, (o bildiğim dağlarda)

nasıl da yavuz gözleri

*ışıyan, bir soluktur sevgiye yakın
ve kara çok, acının beklenmedik yerinde
(...)*

“Ağzı nce Suya”, *Babadat*, s.168.

diyerek yine gözlemci, hikâye eder gibi bir anlatımı sunmuştur. Mustafa Canpolat “*Hikâye, Sebep, Güzel Günler, Dere Kenarındaki Otlar*” gibi birçok şiirlerinde hikâye eder gibi bir söyleyiş olduğunu bu durumda hiçbir zaman şiiri zayıflatmadığını söyler (Canpolat, 1955).

*Ben dere kenarlarını severim...
Dere kenarlarında otlar biter.
Ağulu otlar, cümle dertlere deva otlar
Papatyalar, türlü iekler.
(...)*

“Dere Kenarındaki Otlar”, *Babadat*, s. 47.

Bu dizelerle şair “yaşamının yahut gönlünün merkezinde doğanın olduğunu” göstermeye çalışmıştır (Karahana, 2010, s.505). Püsküllüoğlu “İnsan ve doğa. şiirimi özetlemek istesem, belki de böyle derdim.” diyerek şiirlerinin kaynağını dile getirmiştir. Onun şiirlerinde doğayla, insan i içedir. Bu konu hakkında Dara, insanı doğadan, doğayı insandan ayırdığımızda her ikisinin de yarım kalacağını söyler. Dara özellikle de insansız doğanın bir hiç olduğunu belirtmiştir (Dara, 1983, s.8). Diğer yazınsal yaratılar gibi, şiiri de zenginleştiren öğelerin başında insan ve doğa’nın olduğunu söyleyen Emin zdemir de insandan, “doğadan kopuk bir ozanın zamanla imgelem gücünün donuklaşacağını, kısırlaşacağını” söylemektedir (zdemir, 1978, s.18). Ali Püsküllüoğlu şiirlerinde doğayla insanın tamamlandığını, insansız doğanın, doğasız insanın anlamsız olduğunu, doğayla gelen mutluluğu dile getirmeye çalışmıştır. Bundan da anlaşılmaktadır ki Ali Püsküllüoğlu doğaya bağlı bir insandır. Doğadaki unsurlardan birinin eksik olması onun mutsuz olmasına yeter. Onun şiirleri doğayla bir bütünlük oluşturmuştur. Hemen hemen tüm şiir kitaplarında doğa konusu mevcuttur. Konusu doğa olmayan şiirlerinde bile doğayla ilgili bir kelime görülür, sık sık ağaç, ot, iek ve hayvan isimleri geçer. Onun şiirlerinde insan doğayla sevindiği gibi doğa da insanla sevinmektedir. Dolayısıyla doğa ve insan bir bütünü teşkil etmektedir.

(...)

Kıyılarında otlar, çalılar

Yosunlarım ofelyalar gibi.

Sevinirim, gönlüm şen

Bir insan suyumdan içti mi.

(...)

“Şuracıkta Bir Dere”, *Babadat*, s.26.

(...)

Yaşam bir yoldur

Acı bir bağbozumudur onun içinde

Üzüm ve hüznün

Kimi zaman, bilesin

Yiğit bir yüzdür hüznün

(...)

“Sevgi Yüreğinden Gitmesin”, *Babadat*, s.281.

Özdemir’e göre Ali Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde “başat niteliklerden” biri insana ve doğaya dönüklüktür. Onun şiirlerinin bir eli insanda bir eli doğadadır diyen Özdemir şiirdeki sözcük örgüsünün de bu durumu doğruladığını belirtmiştir. Ayrıca günlük dilini, konuşma dilini doğallığıyla kullandığını söylemiştir (Özdemir, 1977, s. 18).

Bazen de insan doğayla sevinir. Doğaya olan sevda dile getirilir. Bu sevda yaban otları ve dağ çiçekleri kokmaktadır ve şair kimsenin sözüne aldırış etmez. Onun mutluluğu sevdası işte tam bu noktada başlar.

Severim seni dağ rüzgârı

Kim ne derse desin

Sen yaban otları

Ve dağ çiçekleri kokarsın

(...)

“Dağ Rüzgârı”, *Babadat*, s.131

Püsküllüoğlu tabiattaki canlı, cansız varlıklarla bazen konuşur. Kimi zaman onların derdini dinler kimi zaman kendi derdini anlatır.

(...)

Benim gizlice ağladığımı

Yalnız dere kenarındaki otlar gördü.

Neden diye soramadılar

Nedendir öğrenemediler bir türlü.

(...)

“Dere Kenarındaki Otlar”, *Babadat*, s.47.

Onun doğayla olan ilişkisi hayatıyla ilgilidir. Onun bu şiirine bakarak geçmişte ya da günlük hayatta yaşadığı sıkıntıları yahut yaşadığı sevinci doğayla paylaştığını görmekteyiz. Paylaşımını bir insanla değil de doğayla yapması, onun doğaya karşı tutumunu apaçık göstermektedir. Şairin doğa sevgisini şiirlerinin içeriğinden anladığımız gibi *Karanfilli Saksı*, *Uzun Atlar Denizi*, *Sırtımızda Kızgın Güneş*, *Yaz ve Yağmur* gibi şiir kitaplarının isimlerinden de anlayabilmemiz mümkündür.

Uçarol’a göre şairin ilk üç kitabında da coşkulu, umutlu, doğayı ve insanları seven bir insan görülmektedir. Hiçbir şiir kitabını böyle severek, doğaya ve insanoğlunun gençliğine katışarak okumadığını söyleyen Uçarol, Püsküllüoğlu’nun şiirlerini içten bulmaktadır (Uçarol, 2004, s.63).

Püsküllüoğlu doğa şiirlerini diğer şiirlerinde olduğu gibi yalın, arı bir Türkçe kullanarak yazmıştır. Uçarol’a göre onun arı Türkçesinin doğallığı okuyucuyu doğaya katıştırır (Uçarol, 1998, s.25). Yoğun, kapalı imgelerden kaçınmış kendine özgü imgeler kullanmıştır. Onun şiirlerinde günlük yaşamda doğada hissedilebilecek anlatımlar mevcuttur. İnsan doğa iç içe girmiştir.

Şair doğayı ele alırken bazen de onlardan biri olmuştur.

(...)

Gökte çatır çatır sıcak cancağ’zım

Bende bu sabır varken.

Tohum vereceğim göreceksiniz başaklarımı

Yere değen.

(...)

“Yetişkin Ekinler”, *Babadat*, s.38.

Bir ekinin hissettiklerini dile getiren şair, insana ait olan konuşma özelliğini ekine yüklemiştir. Bir gözlemci olarak dışarıdan ekinin durumunu incelemek yerine, ekinin kendisi olup onun hissettiklerini ortaya çıkaran şair, şiirinde zorluklara göğüs geren ve umut dolu bir ekin çizmiştir. Memleketinin ekininden bahseden şair oranın yakıcı sıcağını belirtmeyi de ihmal etmemiştir. Ona göre bu sıcağın üstesinden gelip başak vermek zoru başarmaktır ve ekin umut doludur.

(...)

Sonsuz, diri fırtınalarla yüklü

Tepelerde, otların üstünde ilk kar

Ve sevdiğim sıvgacık bir fidan, yolun üstünde.

(...)

“Çobanlı”, *Babadat*, s. 346.

“Çobanlı” şiirinde de görüldüğü üzere birçok şiirinde doğaya dönük görüntüler, duyumsamalar vardır (Uyguner, 1993, s. 46).

Püsküllüoğlu’nun siyasi içerikli şiirlerinde dahi doğanın yer aldığını görmekteyiz. Bu şiirler doğasal imgelerle i içedir. Özellikle Unutma Onları adlı şiir kitabında kimi şiirleri doğasal imgelerle görmekteyiz (Dara, 1983, s.78).

(...)

Bunu bil öfkem,

İğrenme dokunduğun elden,

Kuşanma silahını hemen

Binme hincin yaman atına,

Denizi ve güneşi yüreğinde duy!

(...)

“Dünden Bugüne Türk şiiri”, *Babadat*, s.184.

Doğa konusu içinde hayvanlar, bitkiler, ağaçlar, sular ve toprak en belirgin olan unsurlardır. Çalışmamızda doğa konusu altında alt başlıklarla bu unsurlar değerlendirilmiştir.

2.1.1.1.Bitkiler

Püsküllüoğlu'nun doğa şiirlerinde adıyla, görünümüyle, özelliğiyle onu en çok etkileyen öğelerden biri bitkidir. Doğaya olan aşırı düşkünlüğü bitkiler aracılığıyla da yansımıştır. Onun şiirlerinde bitkiler bazen insanoğluna aş, bazen dertlere deva bir ot, bazen güzel kokulu bir çiçektir. Özellikle “Dere Kenarındaki Otlar” (*Babadat*, s.47.) şiirinde bunu görmekteyiz.

Püsküllüoğlu doğaya olan sevdasını otlarla, çiçeklerle, ekinlerle, ağaçlarla okuyucuya sunmuştur. Kendinin doğa karşısında duyduğu hayranlık ve tutkuyu okuyucuya ulaştırmak ister ve bu yüzden çoğu şiirinde bitkiler anılır. Şiirlerinde her bir otun önemi vardır. Çoğu kez dere kenarında karşımıza çıkan otlar onu şaşırtmakta ve onun kaleminde anlam kazanmaktadır.

(...)

Kıyılarında otlar, çalılar

Yosunlarım ofelyalar gibi.

Sevinirim, gönlüm şen

Bir insan suyumdan içti mi.

(...)

“Şuracıkta Bir Dere”, *Babadat*, s.26.

Derenin yerine geçen şair, kıyılarındaki otları, çalıları yosunları göstermektedir. Derenin yaşadığı duyguları dile getirirken gerçek durumlardan yararlandığı gibi kendine özgü imge ve benzetmeleri de kullanmıştır. Şiirlerinde dereleri sık sık dile getirerek şiire memleketinden bir parça katmaktadır. Memleketinin dereleri, çiçekleri, ağaçları, hayvanları bir başkadır. Memleketine oldukça düşkün olan Püsküllüoğlu memleketinden uzak düştüğü zamanlar yazdığı şiirlerinde doğayı çokça özlemiş hatta hasret kalmıştır. Dereler, dere kenarındaki

otlar, dağlarındaki yaban otları, hepsi ayrı ayrı memleket kokar. Memleketini anlattığı “Güneyde” (*Babadat*, s.219) şiirinde derenin bir kıyısında yaban çiçekleri ve menekşeler, diğer yamacında kapkara bir yılan görülür. Yani doğa tüm gerçekçiliğiyle yansıtılmıştır şiire. Bir başka şiirinde;

Ben dere kenarlarını severim...

Dere kenarında otlar biter.

Ağulu otlar, cümle dertlere deva otlar

Papatyalar, türlü çiçekler.

(...)

“Dere Kenarındaki Otlar”, *Babadat*, s.47.

diyerek şifalı otlara değinmiştir. Onun şiirinde otlar yol kenarında çıkan, üstüne basılan basit bir ot değildir. Dere kenarlarında çıkar, kırlarda çıkar, doğayı güzelleştirir, hayvanların karnını doyurur, insanlara şifa olur. Şair otlara sırrını paylaşmaktan çekinmez, şiirlerini onlara okur onları adeta bir dost olarak görür. Otlarla, çiçeklerle, hayvanlarla doğa büsbütün şairin sırdaşdır. Sırdaşlık bununla da sınırlı değildir, doğa da kendi içinde dostluk kurmaktadır. “Ayrık Otu” (*Babadat*, s.67) şiirinde doğanın kendi içinde kardeşçe yaşamaya dile getirilmiştir. Bu da şairin dünya görüşünü göstermektedir. Her ne kadar insanoğlu doğaya zarar verse de doğa insanoğlunu affetmekte, şifalarını esirgememektedir. Tarlada, kırlarda çıkan ayrık otları, dağlarda çıkan yaban otları onun şiirinde bir başka önem kazanır.

Severim seni dağ rüzgârı

Kim ne derse desin

Sen yaban otları

Ve dağ çiçekleri kokarsın

(...)

“Dağ Rüzgârı”, *Babadat*, s.131.

Rüzgârın dağlarda eserek şairin burnuna yaban otu ve dağ çiçeği kokularını getirmesi doğada olağan karşılanacak bir durumdur. Çocukluğu dağlarda geçen ve dağları çok seven şairin kaleminden çıkan sözlerdir bunlar. Püsküllüoğlu’nu farklı kılan kendine özgü imgeleri de kullanmıştır bu şiirinde. “*Bana gelirken / Bulutları*

giy gelinlik yerine” (Babadat, s.131) ifadesiyle kendi farkını öne çıkarmıştır. Şair dağ rüzgârının esmesini dilemekle birlikte adeta bir sevgiliyi çağırılmaktadır.

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde Allah'ın insanoğluna sunduğu nimetlerden başlıca buğday olmak üzere mısır, ceviz, muz, portakal gibi çeşitli yiyeceklerin adı geçmektedir. Akdeniz Bölgesi meyvelerinden olan muz ve portakal, şairin yaşamış olduğu Adana ve Mersin illerini hatırlatır. Şair buğdayları anlatırken de memleketini düşünmektedir. Doğadaki her unsurun bir varlık sebebi vardır ve şairin duygu dünyasında biçimlenerek aktarılır. Başak, Çukurova'nın sıcaklığında çatlamasıyla bölgenin coğrafi özelliğinden kaynaklı yoğun sıcaklığını hissettirir.

(...)

Kocaman tarlalar vardır

Destanı söylenir ağız ağız.

Toprağa düşen bir tane idik ilkin

Şimdi milyonla varız.

(...)

“Yetişkin Ekinler”, *Babadat*, s.38.

Burada bir olma, bütün olma durumu vardır. Bu şiirde anlatılmak istenen sadece buğdayla sınırlı değildir aslında toplumsal bir durum da söz konusudur. Şair toplumsal meselelere değinmiş ve toplumun birlik olması mesajını vermiştir. Şairin aydınlık bir geleceğe dair umutlarını, devamında gelen dizeler tamamlar niteliktedir.

(...)

Uzun da olsa yaz geceleri

Bekleyeceğim bekleyeceğim sabırla.

Aydınlık günler ekinler için

Aydınlık tarla.

“Yetişkin Ekinler”, *Babadat*, s.38.

Ulaşması gereken hedef için zorlu yolları aşması ve zaman harcaması gerektirmektedir. Bu buğdayı gündelik yaşamda insanlar üzerinden de değerlendirebilmemiz mümkündür. Hayatta da birçok engel çıkmaktadır karşımıza, yaşamımızı olumsuz etkileyen durumları örnek gösterebiliriz. Uzun yaz gecelerine

rağmen sabreden buğday gibi karşımıza çıkan engellere göğüs germek, sabırla mücadele etmek gerekmektedir.

Püsküllüoğlu şiirlerinde çeşitli ot, ağaç ve çiçek isimlerine yer verir. Özellikle “Çiçekler Üzerine” (*Babadat*, s.322) adlı şiiri çiçekler üzerine kurulmuştur. Onun şiirinde gül, karanfil, menevşe, lale gibi bilindik çiçekler de vardır; kızkalbi, güzelhatunçiçeği, hasekiküpesi, mürdümük gibi çok sık duyulmayan çiçeklerde vardır. Neredeyse unutulmuş çiçekler bu şiirle zihinlerde can bulur. Hiç duymayanlar ise Püsküllüoğlu’nun anlatımıyla heyecanlanır, coşkulanır ve bir çiçek türü daha öğrenmiş olur. Toplam 5 bölümde dile getirdiği bu şiiri 26 farklı çiçek ismiyle hayat bulmuştur. Gül ve karanfil ise şiirde iki kez tekrar etmiştir. Püsküllüoğlu doğanın eşsiz çiçekleriyle okuyucusunu büyülediği bu şiirinde, bazı çiçekleri anlamlarıyla birlikte vermiştir.

(...)

5

Çiçeklerin de dili vardır

derler

Akasya hoş a gitmek isteği

Glayöl

pembe ya da kırmızı

tenhada buluşalım demektir

şakayık

heves

mimoza gizli sevda

şu bizim yüzyıllardır

çektığımız

“Çiçekler Üzerine”, *Babadat*, s.324.

2.1.1.2.Hayvanlar

Püsküllüoğlu'nun doğa şiirlerinde en çok karşılaştığımız öğelerden biri de hayvanlardır. Birçok hayvan isminin yer aldığı şiirlerinde özellikle kuş dikkat çekmektedir. Püsküllüoğlu'nun da memleketinin bulunduğu Adana bölgesinde farklı hayvan türlerinin var olması, şairimizi etkileyen bir durum olmuştur ki şiirlerinde sık sık hayvan isimleri geçmektedir. Sözü geçen bu hayvanlar kimi zaman gerçek anlamlarıyla kimi zaman mecaz anlamlarıyla kullanılmıştır.

(...)

Bir kargaysa mesela, güvercinse

Dallarına yuva yapar.

Üveyikler yaşar avcıdan korkusuz

Serçeler bir iner, bir kalkar.

(...)

“Ağacın Dileği”, *Babadat*, s.22.

Şairin kuş isimlerini en sık dile getirdiği şiirlerden biridir. Ağacın yerine geçerek ağacın düşüncelerini ifade etmeye çalışan şair, ağacın en iyi dostu olan kuşları burada sıkça dile getirmiştir. Kuşlar gerçek doğadaki gibi ağacın dallarına bir konup bir uçmakta ve dallara yuva yapmaktadır. Şair doğadaki bu durumu olduğu gibi şiirine yansıtmıştır. Bu şiirde anlatılmak istenen bir başka konu da yalnızlıktır. Şair yalnızlığının arkadaşları olan hayvanlardan oldukça memnundur. Kuşlar aracılığıyla insanlara mesaj da vermiştir. Böylece insanlara doğayı koruma bilinci vermeye çalışmıştır. Uçarol'a göre bu şiir “Kuşlarla dolu bir ağacın şiiri” dir. Uçarol (1998, s.25)'a göre bu ağaç Çukurovalıdır. Şiirdeki bir başka durum kuşlara yüklenen anlamlarında dile getirilmesidir. Posta güvercinlerinin haber taşıması herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Şair güvercin yoluyla insanlara selam göndermektedir:

(...)

Yeşilim yeşil olmasına bahar, yaz;

Kırılmış dalım yoktur insan eliyle.

Ah güvercin, posta kuşu ah

İnsanlara selam söyle.

(...)

“Ağacın Dileği”, *Babadat*, s.22.

Posta güvercininin yanı sıra Arı kuşunun (*Babadat*, s.382) tarla kuşlarının (*Babadat*, s.346), serçenin (*Babadat*, s.221), kuğunun (*Babadat*, s.393), kırlangıç ve kartalın (*Babadat*, s.248) adının geçtiği şiirleri görmekteyiz. “Park” (*Babadat*, s.304) şiirinde 6 kez tekrar eden kuş kelimesi, “Dağ Başı” (*Babadat*, s.187) şiirinde ishak sesi, baykuş sesi ifadeleriyle kuş seslerine değinmesi ve “Hep Düşler Kuran” (*Babadat*, s.245) şiirinde leylekleri kısaca anlatması şairin kuşlara önem verdiğini göstermektedir. Kuş özgürlüğü simgeler. Şairin kuşlara bu kadar önem vermesi özgürlüğe düşkünlüğünü göstermektedir. Şairin şiirinden anlaşılacağı üzere;

(...)

Sessiz sabahlar olurken kırdı

Gürültüyle uyanırken şehir,

Yarın Pazar kuşlarım

Dilediğiniz yere uçabilirsiniz

Gökyüzü önünüzdendir.

(...)

“Yarın Pazar”, *Babadat*, s.76.

dizelerinde kuş ifadesiyle özgürlüğe işaret etmiştir. Fakat bu özgürlükte eleştiri vardır. İnsanların genellikle pazar günleri tatildir ve şair gerçek hayatta çalışma yoğunluğundan dolayı tatil günlerine özlem duyar. Birçok şiirinde çalışma yoğunluğunun insan özgürlüğüne kısıtlama getirdiğini dile getirir. Burada da kuşlar üzerinden özgürlüğü anlatmaya çalışmıştır. Şehrin gürültüsü, karışıklığı içinde ertesi günün pazar olması sevincini yaşayan şair, kuşlara ertesi günün özgürlük günü olduğunu söylemektedir. Diğer günler istediği yere gidemeyen insanların pazar günlerini planlaması, şairin de kuşlara aynı öneriyi sunmasına neden olmuştur. Şair aslında kuşlar üzerinden insanları değerlendirmiştir. Şairin içinde bulunduğu durum ve olmak istediği durum burada bellidir. Bu şiir modern hayatın, insanları doğadan alıkoyması durumunu ortaya koymaktadır.

Püsküllüoğlu'nun şiirinde at zaman olarak karşımıza çıkmaktadır. Uyguner'e göre "Uzun Atlar Denizi" şiirinde "uzun atlar" geçmekte olan zamanın, "deniz" ise geçen zamanın imgesi olarak karşımıza çıkıyor. "Uzun Atlar Denizi" deyimini başı ve sonu belli olmayan zamanı tanımlamaktadır (Uyguner, 1962, s.880-881) At ifadesi ile zamanı gösteren şair bir başka şiirinde;

Bir at yapmak isterdim ince bir dalı

Çocukluğumdan kalan bir düş

Ve ezbere bildiğim o masalı

Bir daha bir daha dinlemek isterdim

"At", *Babadat*, s.244.

diyerek geçmiş zamana değinmektedir. Burada zaman çocukluk yıllarıdır. Geçmişe, çocukluk yıllarına dönmek isteyen şair bunu ince bir daldan at yapıp oynayarak gerçekleştirme hayalindedir.

Şair hayvan ögesini kullandığı doğa konulu şiirlerinde hayvan davranışlarıyla insan davranışlarını ortaya koymuştur. Hayvan davranışlarıyla insan davranışları birbirine benzemektedir. Şair bu durumu sorgulayarak ortaya koymaktadır.

(...)

Neden kaçır tavşan inine,

İnsan evine.

Bulandı mı gökyüzü?

(...)

"Gökyüzü", *Babadat*, s.218.

(...)

Terler mi acaba

Biz insanlar gibi o da

Böyle didinirken?

Ya nasıl uyur kim bilir

Bunca çalışmadan sonra!

“Karınca”, *Babadat*, s.220.

“Ateşböceği Düğününe Davetlidir” (*Babadat*, s.94) şiirinde ise ateşböceğine seslenirken bir insanla hatta bir kadınla konuşma izlenimi yaratmıştır. Şair ateşböceğiyle konuşurken onun kendine has özelliklerini görmezden gelmez. Onun ateşböceği olduğunun farkındadır. Fakat ateşböceğiyle olan konuşmalarıyla dikkatleri üzerine çeker. Bir diğer açıdan bakılırsa burada ki ateşböceği, şairin sevgilisi olabilir. Aynı zamanda şiirin başlığı olan “ateşböceği düğününe davetlidir” ifadesiyle şair, kendine has bir imgeyi de burada kullanmıştır. Kendine has imgeleri kullanan şair farklı kişileştirmelere, farklı benzetmelere de başvurmuştur. “Değişim” (*Babadat*, s.236) şiirinde karıncanın kendini çağırması ve devenin tepeye koşması, “Kır” (*Babadat*, s.130) şiirinde bir kaplumbağanın çağa ışık tutacakmış gibi yürüyen kocaman ayakları ifadeleri örnek olarak gösterilebilir.

Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde insan davranışları ile hayvan davranışları birbirine benzediği gibi bir hayvanın üzerinden insana ait duygu durumları da verilmiştir.

Suların içinde, kaygısız

Yaşayan minnacık balıklar.

Doğan günle aydınlık dünya

Akşamla, karanlıklar.

Geceler bir tuhaf, ıssız

Delişmen rüzgârlar gezinir.

Bir alabalık ki ıslak, kaygan

Türlü arzular içindedir.

(...)

“Alabalık”, *Babadat*, s.18.

Şair balık üzerinden aslında insanoğlunun hayatını anlatmaya çalışmıştır. Şiirin özünde umutlarımız, hayallerimiz vardır. Şiirde balık bilmediği bir dünyada güzel bir hayat olduğunu hayal etmektedir. İnsanoğlu da aynı duygular içerisinde bilmediği bir dünyada (cennette) şimdiki yaşantısından daha güzel bir yaşantının olduğu

düşüncesiyle yaşamaktadır. Şairler de hep ötelere şiirler yazmışlardır; çünkü çekilen sıkıntıların orada olmadığını hayal etmektedirler. Bu şiirde insanoğlunda olduğu gibi balık da ölümü arzu etmemektedir, oltaya hemen gelmek istemez, çekingen, ürkek bir hali vardır fakat hayalini kurduğu o hayata hasret yaşamaktadır. Püsküllüoğlu şiirin sonunda;

(...)

Günden güne güzelleşiyor dünya

Daha ne diyeyim alabalık.

Sen sular içinde biz yeryüzünde

Yaşamaya bir türlü doyamadık.

“Alabalık”, *Babadat*, s.18.

diyerek balığa adeta şu şekilde seslenmektedir: Ey balık senin burada çektiğin sıkıntılardan bizimkinin bir farkı yoktu biz de aynı durumdaydık ama çok şükür ki günden güne güzelleşiyor dünya. Burada dünyanın günden güne güzelleşmesi her geçen günün ölüme (arzu edilen yaşama, Allah’a ulaşmaya) daha da yaklaştırmasıdır. Balığın suya doyamaması insanın yeryüzüne doyamamasıyla aynı şeydir. İnsanoğlu hayalini kurduğu yaşama ulaşmak, Allah’a ulaşmak arzusu içindedir. Fakat bir yandan da ölümden korkar, dünya işlerinden vazgeçmek istemez; fakat hayal ettiğimiz yaşam yeryüzünde değildir. Bu şiirde şair alabalık üzerinden yaşamı anlatmaktadır fakat şiirin özünde umutlar, yaşama dair umutlarımız, hayallerimiz yer almaktadır. Şair bu iki dengeyi çok iyi kurmuştur şiirinde.

Püsküllüoğlu hayvanlardan bahsederken hayvanı tanımlamış veya o hayvan hakkında bilgi vermiştir. Duygudaşlık (empati) kurmuştur. Bazen bir Alabalık, bazen bir leylek, bazen bir kedi olmuştur. “Hep Düşler Kuran” (*Babadat*, s.345) şiirinde leyleklerden bahseden şair, leylek hakkında bilgi vermiş, betimlemelerde bulunmuştur. Kendine özgü imgeleri kullanmaktan ve hayali unsurları da eklemekten çekinmemiştir.

Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde kedi, diğer hayvanlardan farklı şekilde ortaya çıkmaktadır. Kedi bazen yalnızlığın simgesine bürünmüş bazen de gözleriyle gerçeği yansıtan bir ayna olmuştur. “Kedi” (*Babadat*, s.153) şiirinde akşamı “esmer kediler” e benzetmiştir.

*Daha mı istemem çocukları koca gökyüzünü suları
esmer kediler gibi akşamlar sürünür yalnızlığıma,
-en önemsiz dalgınlığım benim- kediler vurur pencereye,
pencerenin camları vurur gökyüzüne
gökyüzünün camları dökülür şangur şungur
(...)*

“Kedi”, *Babadat*, s.153.

Buradaki esmer kedi kara kedidir ve rengi itibariyle akşama yani karanlığa benzetilmiştir. Karanlık yalnızlığı da beraberinde getirir. Şair, esmer kedi ifadesiyle ve şiirin devamında tematik yönden yalnızlığını anlatmaya çalışır.

Kara kediler batıl inançlardan dolayı uğursuzluk getireceği düşüncesiyle toplum tarafından fazla sevilmemektedir. Dolayısıyla kara kediler toplumda yalnız kalmış, ötelenmiştir. Şiirdeki yalnızlık ifadesinin anlatımında kara kedinin geçmesi yalnızlığın hangi boyutlar da olduğunu göstermektedir.

Püsküllüoğlu'nun bir diğer şiirinde;

Pırnal, böğürtlen, yağmur

Bir araya geldi

Kedinin gözlerinde.

(...)

“Kedinin Gözleri”, *Babadat*, s. 396.

yine kedinin gözlerindeki yansımalar dile getirilmiştir. Doğacı şairimiz kedinin gözlerinden ağaçları, yağmuru, bulutu ve hatta sincabı, kartalı yansıtmaktadır.

2.1.1.3.Ağaç

Püsküllüoğlu'nun doğa konulu şiirlerini en çok süsleyen kelime “ağaç”tır. Ağaç kelimesi tüm şiirlerinde yoğun olarak görülmektedir. Ağaçlar her zaman ağaç, kuşlar her zaman kuştur onun şiirlerinde ve kuşlar ağaçların en iyi dostudur. Doğaya olan aşırı düşkünlüğü burada da kendini göstermektedir. Şiir kitaplarında toplam 18

farklı ağaç türünden bahsetmiştir. Gerek ağaç türünün ismini vererek gerekse ağaç kelimesini söyleyerek yaklaşık 140 kez tekrar yapmıştır. Ağaçlar şair için oldukça önemlidir. “Atkestaneleri Bilmediğim Bir Ağaç” (*Babadat*, s.159) şiirinde şair bilmediği bir ağaçla karşılaşmaktadır. Bu ağaçtan bahsederken hüznün ve umut vardır. Şair “sensiz daha solgun atkestaneleri.” ifadesiyle sevgilinin yokluğunun doğayı olumsuz etkilediğini ifade eder. Bu da şairin iç dünyasında doğanın önemini göstermektedir. Onun şiirlerinden doğa konusunu aldığımızda yaprakları dökülen bir ağaç gibi çıplak kalır kitapları. Bu yüzden doğa ve doğayla ilgili tüm konular kitaplarının yaprakları, çiçekleridir.

(...)

Ağaçsın insansın dünyasın her şeysin

Boyun eğeceksin kadere.

Günlerdir yaklaştıran günler

Cemicümleyi ölüme.

“Ağaç”, *Babadat*, s.32.

Şiirlerinden de anlaşılacağı üzere Püsküllüoğlu ağaçları çok sevmektedir. Hemen hemen her şiirinde bir ağacı görebilmekteyiz. Şair ağaca tıpkı bir insan gibi, dünya gibi kadere boyun eğeceksin diye seslenmektedir (Uçarol, 1998, s. 26-27).

Püsküllüoğlu hemen hemen bütün şiirlerinde aşk, yaşama, sevinci ve memleket sevgisini konu edinmiştir. Hatta kimi zaman ağaçla bütünleşmiş, bir ağacın dilinden konuşmuştur.

Beklerim bulunmaz bir yolcu

Gölgemi, serinliğimi vereyim.

Su başında bir yalnız ağaç

Bıçakla yazılmış ismim.

(...)

“Ağacın Dileği”, *Babadat*, s.22.

Püsküllüoğlu Ağacın Dileği’ni (*Babadat*, s.22) okura aktarırken adeta kendini ağacın yerine koymaktadır. Ağacın üzerindeki bıçakla kazınan isimleri, dallarına konan olmazsa olmaz kuşları ve çektiği yalnızlığı çok iyi aktarmıştır. Şiirde ağacın

en iyi dostu olan kuşlar, her zaman ona sığınmaktadır. Bir serçenin su birikintisinden su içip gidişinde bile ağaç olmazsa olmazdır.

(...)

İndi ağaçtan,

Gagasını soktu suya

Bir serçe.

(...)

“Su Birikintisi İle Serçe” *Babadat*, s.221.

Doğa aşığı şair betonlaşmış, kirlenmiş bu dünyanın etkenleri olan büyük yapılar için yok edilen ağaçların hesabını sormaktan çekinmez. Ağaçların yok edilip yerine betonarme yapıların dikilmesine karşıdır.

(...)

Kesmişler güzelim ağacı

Kazmışlar bahçeyi

Kocaman bir yapı dikmek için.

(...)

“Ağaç”, *Babadat*, s.199.

Püsküllüoğlu, kendi memleketinde iç içe yaşadığı doğayı bırakıp hayatın düzenine kapılmış, iş hayatı dolayısıyla Ankara’da yaşamaya başlamıştır. Ama cennet gibi doğasının uzağına düşmüş bu yüzden de sürekli özlem dolu şiirlerle memleketini anmıştır. Ankara da şehrin karışıklığı ve karmaşası içinde kalan şair, içinde bulunduğu durumdan çokça şikâyet etmiştir. Doğayla büyüyen şairin, doğaya zarar veren insanlar arasında kalma sarsıntısını kolay atlatamayacaktır. Bu yüzden bir süre sonra şiirlerinde karamsarlık egemen olmaya başlamıştır. Yine de doğaya olan sevdası hiç bitmemiştir. Bu dünyayı beton yapılarının değil, ağaçların güzelleştirdiğini savunan şair bir başka şiirinde;

(...)

Ağaç dik biraz

Çok duyduk bu sözleri

Ava giden avcı, tüfeği omzunda

Bir su başı bulunca usulca

Oturur, elini yüzünü yıkar, su içer ya

Niçin ağaç dikmez öyleyse

Çünkü doğa yeniler kendini

“Doğa Kendini Yeniler”, *Babadat*, s.273.

diyerek ağaç dikmeyen insanları eleştirmiştir. Ağaç doğanın en önemli öğelerinden biridir. Bu yüzden şair için doğada bulunması zorunludur. Püsküllüoğlu’na göre doğadan yararlanan insanoğlu ağaç dikmeli, doğadan içtiği su kadar ağaca da gereksinim duymalıdır. “Doğa kendini yeniler” ifadesiyle bir tohum bir çekirdek toprağa düşer filizlenir çoğalır anlamı olsa da şair burada bu ifadeyi eleştiri niteliğinde kullanmıştır.

2.1.1.4.Su (Nehir, Dere, Deniz, Yağmur, Çeşme vb.)

Canlıların yaşamsal faaliyetlerini sürdürebilmesi bakımından en önemli temel ihtiyaç faktörü su, Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde sık geçen konulardan biridir. Püsküllüoğlu’nda su dere, ırmak, çay, boğaz (özellikle Gülek Boğazı), göl, deniz, dağlardan akan soğuk bir su, yerde bir su birikintisi, çeşme, yağmur şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Şair dere kenarlarını çok sevmektedir ve şiirlerinde birçok kez dere kelimesi geçmektedir. Bu çocukluğunun ve gençliğinin Akdeniz Bölgesinde geçmesi, bu bölgede küçük büyük birçok akarsuların bulunması elbette şairi bu yönde etkilemiştir. Şairin dereleri, ırmakları çok sevdiğini şiirlerinden anlayabileceğimiz gibi bir şiirinde de bunu itiraf etmektedir. “Dere Kenarındaki Otlar” (*Babadat*, s.47) şiirinde “*Ben dere kenarlarını severim... / Dere kenarlarında otlar biter. / Ağulu otlar, cümle derlere deva otlar / Papatyalar, türlü çiçekler.*” diyerek dere kenarlarını sevdiğini söylemektedir.

Şiirlerinde ki su konusu bazen insanların yaşam kaynağı, bazen hayvanların yaşam kaynağı, hatta hayvanların (özellikle balıkların) yaşam alanı, yani tüm canlıları yaşam bakımından önemli kılan bir unsurdur. Şair bunun farkındadır, suyun kıymetini bilir ve şair için su konusu vazgeçilmez bir unsur olmuştur. Özellikle şairin dere kenarında suya, ağaçlara, otlara anlatması onun doğaya olan düşkünlüğünü apaçık göstermektedir.

Şair şiirlerinde ağaç, hayvan, çiçek üzerinde olduğu gibi yapmaktan çekinmediği duygudaşlık (empati) kurmayı, dere için de ihmal etmez. Empati, insanın kendisini karşısındaki herhangi bir nesnenin yerine koyarak onu anlama sürecine denir. Karşısındakinin ne hissettiğini ne düşündüğünü hayali ve sezgisel bakımdan anlama, bunun sonucu karşısındakine (empati kurduğu şeye) geri dönüt verme durumudur (Yontar, 2013, s.26-27) Püsküllüoğlu, “Şuracıkta Bir Dere” (*Babadat*, s.26) şiirinde derenin yerine kendini koyarak derenin yaşadıklarını adeta yaşarak onun hislerine tercüman olmuştur. Mustafa Canpolat, şairin bazen bir derenin dilinden konuştuğunu belirtmiştir (Canpolat, 1955, s.324).

Ben dereyim, küçücük

Balıkların oynadığı bir dere.

Şuracıkta akar giderim

Kötülüğüm yok kimseye.

(...)

“Şuracıkta Bir Dere”, *Babadat*, s.26.

Derenin yerine geçen şair bir dere gibi yaşadıklarını, hislerini aktarmış, aynı zaman da insanlara da seslenmiştir. Bu da Püsküllüoğlu'nun duygudaşlığa ne kadar duyarlı olduğunu ve duygudaşlık kurmayı günlük hayatında bir davranış biçimi haline getirdiğini göstermektedir.

Uçarol'a göre Çukurova insanı ırmağı, dereyi, suyu çok sevmektedir. Püsküllüoğlu'da Kadırlı'den yetişen biri olarak suları şiirlerinde sık sık konu edinmiştir. Onun şiirlerinde su kendini en çok dere olarak gösterir fakat bunun dışında su ırmak, çeşme, deniz, olarak da şiirlerde yerlerini almıştır. Uçarol'un ifadesiyle “Çukurova şiiri suya susamış bir şiirdir” (Uçarol, 1998, s.27).

(...)

Sulara düşmüş bir yandan

Kızın şavkı parıldamaktadır.

Ah çeşme, yaralı çeşme

Çeşme durmadan akmaktadır.

“Güzel Günler”, *Babadat*, s.31.

Püsküllüoğlu'nun su konusuna bu kadar önem vermesine temel sebep yaşadığı bölge olan Adana Bölgesi'dir Suları anlatırken özellikle Adana Bölgesi'nde çokça akarsuların bulunmasından etkilenmiştir. Hatta şair bazı şiirlerinde Adana Bölgesi'nden bahsettiğini açıkça beyan etmiştir.

Toroslar'da Gülek Boğazı

Gülek Boğazı'nda bir çeşme.

Bir musikidir başlar

İnceden ince.

(...)

“Çeşmenin Akışı”, *Babadat*, s.24.

Gülek Boğazı, Aladağ, Çukurova gibi ifadelerde Adana'yı gösteren “Hasret” şiiri (*Babadat*, s.219) de buna örnektir.

Sular üzerine kurulu Adana, Püsküllüoğlu'nu elbette etkilemiş ve şiirlerinde su konusunu kullanmasına alt yapı oluşturmuştur. Çocukluğunun en güzel yıllarını geçirdiği memleketi Adana'yı çok seven şair, memleketinin suyuna (özellikle derelerine), çiçeğine, taşına, toprağına hayrandır. Adana'daki Seyhan'a ve Adana çevresindeki diğer ırmaklara da şöyle seslenmiştir:

(...)

Vay dağlar vay ovalar

Alnına sazlar düşer Fırat

Gelinim Dicle

Sağrısı kırk kıvrım Seyhan

(...)

“Yol Verin Dağlar”, *Babadat*, s.255.

Püsküllüoğlu'nun bu ifadeleri kendine özgü imge kullandığının göstergesidir. Püsküllüoğlu'nun özgün imgeleri şiirlerini dönemin diğer şiirlerden ayırdığı gibi yapmış olduğu betimlemelerde ayırt edici olmuştur. Onun bazı şiirlerinde yoğun betimlemeler mevcuttur, bazı şiirlerinde ise betimlemelere yer vermemiştir. Betimleme yaptığı şeyin hem gerçekçi yönleriyle ele almış hem de duygu düşünceleriyle yoğurarak hayali bir betimleme de bulunmuştur. “Beşparmak

Dağları” (*Babadat*, s.312) şiirinde Beşparmak Dağlarını betimleyen şair yer yer öykülemeye başvurmuş yer yer farklı benzetmeleriyle hayalini canlandırmıştır.

Orada, Büyük Menderes
Dolana dolana akar,
Bin bir kıvrımlı, ay ışığında gümüş
Bir sudur o,
Sular bereketli ovaları
Ve girip çıkar
Bafa Gölü'ne.
 (...)

“Beşparmak Dağları”, *Babadat*, s. 312.

Şiirde gerek Büyük Menderes gerekse Bafa gölü hakkında okuyucuyu bilgilendirme söz konusudur. Bilgilendirirken birden bire bilgiyi kesip yaşamış olduğu bir olayı dile getirmesi ve sonraki kıta da tekrar bilgi vermeye başlaması, şairin bilgisini verdiği şeyi görüp yaşadığı, orada bulunduğunu göstermektedir. Bir başka şiirinde;

(...)
Ağaçsız, otsuz
Çırılçıplak, yüce kayalar...
Ki yol, dolana dolana gider
Gökbelen'e kadar.
 (...)

“Çine Çayı”, *Babadat*, s.314.

diyerek Çine Çayı hakkında bilgi vermiştir. Bilgilendirme yaptığı bu şiirinde de betimleme, öyküleme, benzetme gibi yollara da başvurmuştur.

2.1.1.5.Toprak

Doğanın temel besini toprak Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde oldukça önemlidir. Toprak ağaçsız, çiçeksiz adeta çırılçıplaktır. Şiirlerinde toprağın üstünde bir insanın, toprağın altında da bir hayvanın sığındığını görürüz. Püsküllüoğlu, “İyimserlik” (*Babadat*, s.23) şiirinde yağmurdan sonra her şeyin yenilenip canlanmasını anlatırken toprak kokusunu farklı bir biçimde ele almıştır.

Uçarol'a göre yağmurdan sonra üstü başı toprak kokan kır insanını anlatmakta ve bugünün ve o yılların kentlilerini kıra davet etmektedir (Uçarol, 1998, s.25) Bu yönüyle okuyucu toprak kokusunu hissedebilmektedir.

(...)

Üstün başın toprak kokacak

Yunmuş arınmış düşüncelerin öyle.

Karanlıklardan kurtulmuş, sıcak

Haydi balam aydınlığa, güzelliğe.

“İyimserlik”, *Babadat*, s.23.

Uçarol, en güzel toprak şiirlerini böyle bir dağ kasabasından yani Kadirli'den olan ozanın yazabileceğini belirtmiş, “oraların öykülerini, romanlarını, destanlarını orada büyüyen romancı Yaşar Kemal usta yazabilirdi” demiştir (Uçarol, 1998, s.25)

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde toprak hiçbir zaman yalnız değildir. Bazen insanlar bazen hayvanlar vardır toprakta. Bu durum hemen her doğa konulu şiirinde hissedilir. Şiirlerinin genelinde memleketinin toprakları söz konusudur. Memleket kokan topraklar, kimi zaman bozkır kimi zamanda çayır çimenlik olarak şiirlerine konu olmuştur.

Ben güneyde büyüdüm

O sarı sıcaklarda

Sarışın buğdaylardı o zaman kızlar

O boz tarlalarda

O deli rüzgârlarda

(...)

“Güneyde”, *Babadat*, s.219.

Şiirlerinde insanlar, toprağa ekin ekmekte, ağaç dikmektedir. Toprakta insana yiyecek sunarak karşılık verir. Lakin bu döngü böyle sürmemektedir. İnsana olan borcunu ödeyen toprak kimi zaman isyan etmekte, artık insanın istediğini vermemektedir.

(...)

Toprak vermeyecekti istediğini, kalmamıştı.

Borcu insana yüz bin yıllardır,

Çoğala çoğala derdi gele gele ağır

Çekmez gibiydi çekerce.

(...)

“Dicle” *Babadat*, s.360.

Doğa şiirlerinde iyimserliğini her zaman koruyan Püsküllüoğlu, “*Derim, hep aydınlık ol bozkır!*” (*Babadat*, s. 218) diyerek toprak konusunda da iyimser düşüncelerini sürdürmüştür.

2.1.2.Yaşama Sevinci

Doğa konusunu kullandığı şiirlerinde çoğunlukla yaşama sevinci mevcuttur. Yaşama sevinci özellikle ilk kitabı *Pembe Beyaz*'da belirgin olarak görülmektedir. Püsküllüoğlu'nun 20 yaşlarında yayımladığı *Pembe Beyaz*'a baktığımızda dünyayı yaşama mutluluğuyla gözleyen bir gencin hislerinin hâkimliği görülmektedir. Bu durumu Püsküllüoğlu'nun hemen ilk şiir kitabında görebiliriz (Dara, 1983, s.73). Tuncer Uçarol *Düşlem* dergisinde *Pembe Beyaz*'ı, “*Ali Püsküllüoğlu'nun İlk Şiir Kitabı*” başlığı altında incelemiştir. Püsküllüoğlu'nun 20'li yaşlarda böylesine güzel şiirler yazdığından dolayı imrenerek bakmaktadır. Bu şiir kitabında sevinçli, mutlu, 1940'ların 1950'lerin yaşam sevinci olduğunu söylemiştir (Uçarol, 1998, s. 25). Canpolat da Püsküllüoğlu'nun hemen hemen bütün şiirlerinde yaşama sevinci bulunabileceğini belirtmiştir (Canpolat, 1955, s.324).

(...)

Günden güne güzelleşiyor dünya

Daha ne diyeyim alabalık.

Sen sular içinde biz yeryüzünde

Yaşamaya bir türlü doyamadık.

“Alabalık”, *Babadat*, s.18.

(...)

Bir canlılık içinde ikimiz

Yüzümüz güleç, yüreklerimiz temiz

Düşlerimizdir bizi çağıran.

(...)

“Yenilik”, *Babadat*, s.19

Pembe Beyaz şiir kitabı bize umut dolu, yaşama sevinci dolu şiirlerin olabileceğini göstermektedir. Uçarol’a göre bu gibi şiirlere bakınca karamsarlıktan uzak, mutlu âşıkların olabileceğini, yalın, etkili bir şiir yazmanın mümkün olabileceğini görmekteyiz (Uçarol, 1998, s.25).

Akan dereeler gibidir

Gürül gürül küçük umutlarımız.

Neler düşünmeyiz genciz elbette

Elbette düşler peşinde koşarız.

(...)

“Her Şeyden Evvel Aşk”, *Babadat*, s.25.

Püskülloğlu’nun bu kitabına baktığımızda yaşama sevincini ne kadar coşku dolu sunduğunu görmekteyiz. Bu coşkusunu şiirlerini yazmış olduğu dönemin şartlarını yansıttığını söyleyebiliriz. Çünkü 20’li yaşlarda hayata tozpembe bakan genç bir delikanlıdır. Henüz hayatın çetin zorluklarını tek başına göğüs germemiştir. Hayata olumlu bakan bu gencin şiirlerine “Ne güzel, olgun, çekici *ergen şiirleri* bunlar” tanımını yapan Tuncer Uçarol, “Baharın Ettiği” (*Babadat*, s.21) şiirini örnek göstermekte ve şairin yirmi yaşında bunca güzel şiir yazdığına şaşırılmaktadır (Uçarol, 1998, s.25).

Uykumu kaçırdın bahar ayı

İçime bir sevda gibi çöktün.

Sen yokken işim yolundaydı;

(...)

“Baharın Ettiği” *Babadat*, s.21.

Püsküllüoğlu’nun şiirlerindeki yaşama sevinci kimi zaman bahar ayından, kimi zaman aşktan, kimi zaman doğadan kaynaklanmaktadır. Sebebi ne olursa olsun içindeki mutluluğu şiirlerine yansıtmıştır.

(...)

Bizim için bunca güzellik

Türküler düğün dernek şenlik.

Açılan çiçekler baharla

Bana esvap sana gelinlik

Bizim için bunca güzellik.

(...)

“Sokak Ortasında, *Babadat*, s.20.

Gün ışırken kayalıklarda

Dolaşan yavru geyikler gibi.

Geldi yanıma oturdu şöyle

Islak serin gözleri.

(...)

“Deli Gençlik”, *Babadat*, s.28.

Uçarol, “Deli Gençlik” (*Babadat*, s.28) şiirinden söz ederken hem ilk aşk şiiri hem de doğa şiiri demiş ve şiirin güzelliği karşısında şaşkınlığını gizleyememiştir. Hemen ardından ilk aşkın da, gençliğin de, doğanın bir parçası olduğunu söylemiştir. “Deli Gençlik” (*Babadat*, s.28) şiirini etkileyici, yaşam sevinci dolu, yoğun, açık, ustalıklı yalın bir şiir olarak açıklamıştır (Uçarol, 1998, s.26).

Uçarol'a göre yaşama sevinci dolu olan ilk şiir kitabının sonlarına doğru geldiğimizde mutluluk, neşe, sevinç yitmekte, şiir üzgün bir hal almaktadır (Uçarol, 1998, s.28).

(...)

İstanbul sisler içinde

Nerede aydınlık sabahları,

Üşüyen elleri ceplerinde bir adam

Dolaşır durur sokakları.

“Kışa Doğru”, *Babadat*, s.46.

Sokaklarda dolaşan, üşüyen, sevgilisinden ayrılmış bir şiir insanı burada ağır basmaktadır. Daha da ilginç ölüm vardır. Yirmi yaşının verdiği coşku, neşe gitmiş, tozpenbeler griye, sarıya dönmüştür (Uçarol, 1998, s.28)

Pembe beyaz'dan sonraki şiir kitaplarında da yaşama sevinci konulu şiirler yazmış fakat ilk şiir kitabındaki kadar tozpenbe olamamıştır. Hayat ilerledikçe yaşama sevinci azalmaya başlamıştır. Yer yer yaşama sevinci şiirlerini diğer şiir kitaplarında yer vermiş olsa da şiirlerinin geneline baktığımızda bu sayının çok az olduğunu görmekteyiz.

(...)

Haydi yeniliklerin içindeki

Yağmurların çamurların içindeki

Yeryüzündeki gerçek sevgi

Ölümler yaşamalar seninledir.

“Aydınlık İçinde”, *Babadat*, s. 65.

2.1.3.Zaman

Ali Püsküllüoğlu'nda zaman kavramı anıları yok eden bir unsurdur. Zaman aniden geçer gider ve anıları da beraberinde yok eder. Dizginlenemeyen bir at gibi hızlıca geçen zaman, şair tarafından yerilir. Onun şiirlerinde zaman geç- fiiliyle simgelenmiştir.

(...)

Ve göklerde takla atan bir güvercin

gibiydi zaman. Geçip gitti

Göz açıp kapamadan.

“Geçip Giden”, *Babadat*, s.399.

Zaman kavramını ifade eden bir başka kelime güz kelimesidir. Güz geldiğinde anlar şair yazın bittiğini ve yazı bitiren zamanın geçtiğini. Zamanın bir diğer niteliği de eski oluşudur. Zaman eskimiştir, geçmiştir.

(...)

Ey kendini saklayan geçmiş, ince bir tül ardında;

Güz geldi ve yıldızlarını üstüme dök.

(...)

“Uyanık Uykuda”, *Babadat*, s. 388.

Püsküllüoğlu her şeyin zamanla değiştiğinin farkında olduğu gibi yaşlandığının da bilincindedir (Uyguner, 1993, s.45). Zaman hızla geçmiş ve şair eski günlerini kaybetmiştir. Eski günlerin ise yeniden gelmeyeceğinin farkındadır. Püsküllüoğlu gençliğine ve çocukluğuna sürekli bir özlem duymuş zaman zaman eski günleri şiirlerinde anmıştır (Uyguner, 1993, s.46).

Her şey bir eski zaman düşünde:

Savrulup gitti günler...

Gittikçe uzaklaştık

Ulaşmak istediklerimizden;

Yeniden yaşanır mı geçmiş?

(...)

“Savrulup Giden”, *Babadat*, s.361.

Püsküllüoğlu'nun zaman konulu şiirlerinde üç dönemden söz edebiliriz: geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman. Geçmiş zamandan sürekli acı çekmektedir. Çünkü zaman hızla geçmiştir. Şimdiki zaman da ise özlemler, pişmanlıklar yaşanmaktadır. Aslında şair geçmişten şikâyet ederken içinde bulunduğu zamanın da

farkında değildir. Bu yüzden zamanın da nasıl aktığını fark edemez ve yine pişmanlıklar başlar. Gelecek zaman ise kimi zaman umut taşıyan kimi zamansa umudunu yitiren şiiirlerle kendini göstermektedir. Umut taşıyan şiiirleri insanın mutlu bir geleceğe ulaşmasını arzu etmekten kaynaklanır. Özellikle *Unutma Onları* şiiir kitabında bunu görmekteyiz. Umutlarının tükendiği şiiirleri ise son şiiirleridir. Çünkü artık yaşanılması gereken zaman geçmiştir, bitmiştir, zamanın sonuna yaklaşmıştır. Bu da Püsküllüoğlu'nun gerçek hayatta solunum rahatsızlığından dolayı gelecek planlamaları yapamaması anlamına gelir. Gençken yazmış olduğu şiiirlerde gelecek planlaması varken (gelecekte umutlu olan şiiirler) orta yaşta sonra gelecek planlamaktan vazgeçmiş, geçmişin anılarıyla üzüntü duymuştur (gelecekte umudunu kestiği şiiirler).

Muzaffer Uyguner'e göre şairin, geçmişten yararlanıp geleceğe dönük şiiirleri çoğunluktadır. Püsküllüoğlu'nun bir elinin geçmişte diğer elinin gelecekte olduğunu söyleyen Uyguner bu durumu Mevlevi dervişlerinin gökten aldıklarını yere vermelerini ifade eden el tutmalarına benzetmiştir (Uyguner, 1976, s.739). Uyguner şu sözlerle devam etmektedir: “Yaşamındaki deneylerinden, edintilerinden, gözlemlerinden çıkardıklarını geleceğe dönük bir anlatım içinde vermiştir şiiirlerinde” (Uyguner, 1976, s.739). Bu durumu kanıtlamak amacıyla da şu dizeleri örnek göstermiştir.

Bu mapushane

Açar kapılarını bir gün

Geceden sonra sabah

Yağmurdan sonra güneş

Ölümden sonra düşün

“Ey İnsan” *Babadat*, s.209.

Muzaffer Uyguner, geçmişten yararlanıp geleceğe dönük olmayı *Unutma Onları* kitabının hemen hemen tüm şiiirlerinde görülebileceğini savunmuştur. Püsküllüoğlu'nun bu durumuyla karamsar değil tam tersine mutlu bir geleceğin iyimser ve umutlu ozanı olduğunu söyler. Bu yüzden Uyguner *Unutma Onları* kitabını aydınlığın kitabı olarak değerlendirir (Uyguner, 1976, s.740)

Uyguner'e göre *Uzun Atlar Denizi* adlı şiir kitabında zaman kavramı, geçmiş bir zaman imgesi olarak karşımıza çıkmaktadır. “*Uzun Atlar Denizi*” şiirinde “uzun atlar” geçmekte olan zamanın, “deniz” ise geçen zamanın imgesi olarak karşımıza çıktığını belirtmiştir. Uyguner, “Uzun Atlar Denizi” deyimini başı ve sonu belli olmayan zamanı tanımladığını ifade etmiş, “Albatros” şiirinde ise zaman içindeki insanın imgesini görmekte olduğumuzu belirtmiştir (Uyguner, 1962, s.880).

Albatros, kime göstersek şimdi yaralarımızı, korkunç ve irinli

Yumuk gözlerle al kısıraklara doğru koşan atlarımız gemsiz.

“Albatros”, *Babadat*, s.161.

Püsküllüoğlu'nun zaman kavramını son şiir kitabı olan *Zamansız* adlı kitabında daha belirgin görmekteyiz. Özellikle *Zamansız* adlı şiirindeki “zamansız kavramı tüm geçmişi, evrenin ve insanın ortaya çıkışını ve günümüze değin geçen zamanı, geleceği, sonsuzu simgeliyor” (Selamet, 2008, s.410) Zaman soyut bir kavramdır; fakat şair zamanı şiirlerinde adeta soyutlaştırmıştır. Bazen “güz”ün gelip bir yaprağı soldurmasıyla, bazen leyleklerin göç etmesiyle, zaman somut bir kavrama bürünmüştür. Zaman kavramı kimi zaman saat kelimesiyle kendini göstermeye çalışsa da belirli bir saat söylenmemiş bu da zamansızlığı ortaya çıkarmıştır. Şair hızla geçen zamana çocukluğunun, gençliğinin hızlıca geçip gitmesini eleştirir. Şair bu eski zamanlara sık sık özlem duymaktadır.

Necmi Selamet'e göre Püsküllüoğlu'nun bu şiirinde belirli bir zaman ve mekân yoktur. Saat, gün mevsim yoktur tamamen zamansızlık mevcuttur. *Zamansız* kelimesiyle zamanın yokluğundan bahsedilmemektedir. *Zamansızlık* bir eylemi ya da eylemin zamanını göstermemektedir. Selamet, şiirin adı yani *Zamansız* bir sesleniş şekli, belirsiz bir seslenme, “zamansız” olan şeye takılmış bir sıfat anlamında bir kavram olduğunu belirtmiştir. Şiirin adı sadece zamansız olan zaman kavramıyla sınırlı değildir. Selamet, herhangi bir zaman dilimi olmadığını hem geçmiş hem çağdaş bir zaman olduğunu belirtmiştir. Buna bağlı olarak şiire zaman-zamansız-çağdaş paradokslarıyla anlam bütünlüğü sağladığını ifade etmiştir (Selamet, 2008, s.410)

Bir eski zaman söylencesi o, zamansız ve çağdaş yani;

Bir ırmak da öyle.

(...)

“Zamansız”, *Zamansız*, s.21.

Selamet’e göre ırmak benzetme yoluyla “bir eski zaman söylencesi” olarak belirtilmiş bu şekilde ırmak kavramına gerçeküstü özellik kazandırılmıştır. Fakat buradaki gerçeküstülük, bir abartıya vurgu yapmak maksadıyla olabileceğini belirtmiştir (Selamet, 2008, s.410).

(...)

Bilmez saatin akışını, bir çocuğun soluğu, bir kuşun çılgılığı

Artık derinliklerinde kalbimin; onu bir dağ doruğuna bıraktım

Ve ben şimdi bir çöldeyim, ölü bir gemi denizde.

Onarılmaz. Çevreni yok ya da. Bir ölü artığı.

(...)

“Zamansız”, *Zamansız*, s.21.

Selamet’e göre Püsküllüoğlu şiirin anlamını “kalbin derinlikleri-doruk”, “dağ-çöl-deniz”, “dev-çocukluk”, “zaman-zamanın zamansızlığı-çağdaş” gibi imgelerin zıtlıklarıyla kurgulamaktadır. Bu imgelerin her kullanımı aynı zamanda, yer ve zamanda bir sıçrama etkileşimi yarattığını söylenmiştir. Yani aynı zaman diliminde farklı yerdeki farklı insanlar / toplumlar olduğunu belirtmiştir. Şimdiki zamandan çocukluğuna, belirsiz bir zamandan çağdaş zamana bir sıçramanın mevcut olduğunu söyleyen Selamet, geniş zaman, geçmiş zaman ve şimdiki zaman kiplerinin görüldüğünü belirtmiştir (Selamet, 2008, s.410).

Şair tüm şiirlerinde zamandan ve geçmişten şikâyetçidir. Zaman korkunç bir şekilde ilerlemektedir. Geriye dönüş ya da zamanı durdurmak imkânsızdır. Bu imkânsızlık içinde şair pişmanlıklarıyla boğuşmaktadır. Onun pişmanlıkları zamanı doya doya yaşayamaması, isteklerini gerçekleştirememesidir. Tüm gücüyle şair zamana karşı koymaya çalışsa da başaramayacaktır. Zaman tüm hızıyla akmaya devam etmektedir.

Püsküllüoğlu'nun şiirindeki ağaçlar, çiçekler, hayvanlar, insanlar, aslında şiirindeki her şey zamana bağlıdır. Zamanla buğdaylar başak verir ve çok sabırlıdırlar. Ancak bu zaman belirli bir zaman değildir.

(...)

Gökte çatır çatır sıcak cancağ'zım

Bende bu sabır varken.

Tohum vereceğim göreceksiniz başaklarımı

Yere degen.

(...)

“Yetişkin Ekinler”, *Babadat*, s.38.

Püsküllüoğlu zaman konulu şiirlerinde geçmişe gittiği gibi aslında zamanda yokluk kavramına da gitmiştir. Çok geçmiş zamanlara gidip henüz var olmadığı zamanlarda bir denizin köpüğünde, bir ağacın yapraklarında bulunduğunu ve daha sonra var olduğu dile getirir.

Ben o zamanlar denizin köpüklerindeydim,

ağacın yapraklarındaydım;

beni anam bir beşikte sallayıp

-çocuğum, dedi

(...)

“Zaman İçinde Atlar” *Babadat*, s.157.

Şair burada adeta Allah'ın deniz köpüğünden, ağacın yapraklarından, yenilen, içilen vs. bir şekilde insan vücuduna giren şeylerin toplamında insanı yarattığını dile getirmiştir. Birden geçmişe giden şair hemen o an ki zamana geri dönmüş ve yalnızlığını hatırlamıştır. Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde zaman kavramı hız boyutundadır. Durdurulması imkânsız, süratle akan bir zaman söz konusudur. Zaman sürekli devam etmekte ve şairi sona yaklaştırmaktadır.

(...)

*Düşlerimi örgüleyen o bilinmez yerler
sesten ve susmalardan beni çağırıyor
dizginlenmez bir attır zaman avucumda
duruyor*

“Zaman İçinde Atlar” *Babadat*, s.157.

diyerek şair zamanın dizginlenemeyen bir at gibi hızlıca gitmesine karşıdır. Zamanın durdurulması mümkün değildir fakat “avucumda duruyor” ifadesiyle aslında zaman yönetiminin insanın elinde olduğunu, zamanın yönetilebileceğini vurgulamak istemiştir. Zaman insanın avucundadır yani insan zamanını yönetebilir. Zamanın, insanın avucunda olup kontrol edilebilir olması ve dizginlenmeyen at benzetmesiyle hızlıca akması bakımından birbirine zıt iki durum ortaya konmuştur. Püsküllüoğlu'nun bu çelişkiyi ortaya koyması, zamanı geri alamaması ve durduramamasının doğurduğu pişmanlıkların bir yansımasıdır. Çelişkinin bir başka yansıması yine aynı dizede ki “*Düşlerimi örgüleyen o bilinmez yerler sestem ve susmalardan beni çağırıyor*” ifadesidir. Buradaki bilinmeyen yerler şairi adeta çağırılmaktadır. Bu çağırımların sestem ve susmalardan olması bakımından da bir çelişki söz konusudur. Zaman kavramının hız boyutuna yaklaştırdığı bir başka şiiri:

*Yağmuru yapraklarında tutan bir ıhlamur ağacı
Altında bir çocuk, gözleri cin
Ve göklerde takla atan bir güvercin
gibiydi zaman. Geçip gitti
Göz açıp kapamadan.*

“Geçip Giden”, *Babadat*, s.399.

Zamanın göz açıp kapayınca kadar geçip gitmesinden yakınmakta olan şair, zamanı göklerde takla atan bir güvercine benzetmiştir. Bu benzetmeyle şair, güvercinin uçuşu bakımından zamanın hızlı olduğunu vurgulamak istemiştir. Şair şiirinin başlığından da anlaşılacağı üzere, geçip giden zamandan şikâyetçi olduğunu itiraf etmektedir. Şair “geçmek” fiiliyle zaman kavramını adeta bütünleştirmiştir. Bir başka şiirinde;

Bak yine geçti yaz

Dalından koparılmış bir elma, bir kiraz ile

(...)

“Geçen”, *Babadat*, s.224.

diyerek “geçmek” fiiliyle zaman kavramına değinmiştir. Burada zaman “yaz”dır. Yazın geçip gitmesinden şikâyetçi olan şair, doğanın elma ve kirazla şairi avutup zamanın hızla geçtiğini unutturması söz konusudur. Püsküllüoğlu’nun, yazın hızlı geçmesinden şikâyetçi olmasının temel sebebi, onun doğa aşığı olması, özellikle doğanın en canlı, en güzel olduğu yaz mevsimini çok sevmesidir. Şair yaz mevsimini “düş”e benzetmektedir. Çünkü düş, kısa sürer ve tıpkı şairin zamanı kısa bulduğu gibi hızlıca geçmektedir. Püsküllüoğlu, saat kavramıyla zamana değinmiş, ömür saatinin işleyip durmasıyla, hayatımızdan her an zamanın hızlıca gittiğini yine burada belirtmektedir. Püsküllüoğlu bir başka şiirinde;

Düşteyim işte. Çıkageldi bir güz yeli

hafiften. Bir buğu gibiydi gök.

Ey kendini saklayan geçmiş, ince bir tül ardında;

Güz geldi ve yıldızlarını üstüme dök.

(...)

“Uyanık Uykuda”, *Babadat*, s. 388.

diyerek geçmişe seslenmektedir. Kendine özgü imgeleri burada da gösteren şair, yine bir düş gibi zamanın hızına değinmiştir. Artık yaz bitmiş ve güz gelmiştir ve yazın bitmesi, güzün gelmesi zamanın hızına işaret eder. Kendine saklayan geçmiş ifadesiyle zamandaki belirsizliğe değinilmiştir. İnce bir tül ardına saklanan geçmiş kendini fark ettirecek kadar belirgindir aslında ama insan zamanın geçip gittiğini ve her an geçmişte kaldığını görmek istememektedir.

Şiirin devamında şair büyüdüğünün farkındadır ve adım adım sona yaklaştığının farkına varmıştır. Şair sorularla kendini bilinmezliğe atar. Leyleklerin göçmesini örnek gösterirken aslında bu dünyadan da insanların göçeceğini ifade etmiştir. “*Bir kuru ağaç olarak kalayım mı? / Öyleyse ey güz, dök yapraklarımı!*” (*Babadat*, s.388) ifadesiyle yine zaman ifadesine yöneldiğini görmekteyiz. Yazdan sonra güzün gelip yaprakları dökmesiyle zamanın işleyişini, geçişini somut olarak

görebiliriz. Bu durumda güz, zaman göstergesi diyebiliriz. Bir başka şiiri olan “Güz mü” adlı şiirini de bu duruma örnek gösterebiliriz.

*Sular alıp götürüyor, kıyısında durma denizin
diyor, gülümseyen sesi.
Unutmuşum. Nasıldı?
Zaman siliyor, ayak izlerini
ve yaşananları.
(...)*

“Güz mü”, *Zamansız*, s.57.

Şair burada bir yandan gerçekçi bir ifadeyle deniz kıyısında ki ayak izlerinin silindiğini okuyucunun zihninde canlandırmaktadır. Bir yandan da zamana değinmiştir. Yılların geçtikçe anıları, yaşananları silmesini, adeta suyun deniz kıyısındaki ayak izlerini silmesine benzetmiştir. Denizin kıyısındaki ayak izleri belirgindir, ta ki suyun gelgit yaptıkça silmesine kadar. Anılar da zihnimizde belirgin bir şekilde anımsanırken zaman ilerledikçe anılar silinmektedir. Anlıyoruz ki hafızamızda belirgin bir şekilde iz bırakmış olaylar bile silinebilir. Bu durum da zamanı değerli kılan şey yaşananlardır, “anılar”dır. Zamanın varlığını, zamanın aktığını, zaman kavramının var olduğunu ve zamanı durduramadığımızı anladığımız noktalar; ancak zamanı değerli ya da değersiz kılan anılardır. Kısacası anılar bize zamanın varlığını öğretmektedir.

Püsküllüoğlu zaman kavramını ifade ederken ve zamanın hızlıca geçmesinden şikâyet ederkenki isyanlarının temel sebebi ölümdür.

*(...)
Gövdemi kemirecek kurtlar toprakta
gözlüyor yolumu. Beklesinler bakalım.
Ayaklarım sağlam basıyor daha, yolum var
günlere. Üşüsem, ısıtıyor kanım.
(...)*

“Uyanık Uykuda”, *Babadat*, s.388.

Şair zamanın geçtiğinin, yavaş yavaş bu dünyadaki süresinin dolduğunun farkındadır. Artık zamanı tükenmek üzeredir ve ölümden sonra toprağa gömülmekten, topraktaki kurtların gövdesini kemirmesinden korkmaktadır. Fakat şair ölüme karşı, zamana karşı hala bir direniş göstermektedir. Daha yaşayacağı günler vardır. “*yarı uyur, yarı uyanık.*” (Babadat, s.388) ifadesiyle aslında insanın öleceğinin farkında olduğunu fakat bunu görmezden geldiğini belirtmek istemiştir.

Püsküllüoğlu’nda zaman kavramı her zaman aniden gelip geçer ve şair pişmanlıklarıyla yaşar. Onun şiirlerinde sadece “Yeni Bir Gün” (Babadat, s.256) adlı şiirinde zamanın güzel geçmesi dile getirilmiştir. Bu da onun yaşama sevincinden kaynaklı, istisnaî bir durumdur.

2.1.3.1.Vakitler

2.1.3.1.1.Sabah

Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde sabah güzellik, aydınlık, iyilik kaynağı olan soluk mavi bir göktür. Sabahın gelmesi ile etrafın aydınlanması, güneşin doğması, iyiliği de beraberinde getirmektedir. Sabah olduğunda, gün aydığında, güneş doğduğunda şair hep mutludur, huzurludur. Çünkü her yeri aydınlık bürümüştür ve aydınlık iyiliğin, güzelliğin sembolüdür. Sabahı istekle bekleyen şair sabahın tüm kötülükleri yok ettiğine inanmaktadır.

Sabahı istekle bekliyorum,

Çünkü çıkıp gelecek Güneş dostum.

Aydınlatacak yeryüzünü;

Sevgiyle okşayacak, biliyorum

O sıcak elleriyle

Çimenler, kumlar üzerinde beni,

Söylerken türküsünü

Kendi halinde börtü böcek

Yerdeki karınca,

İncitmeyecek onları bile.

“Güneş”, *Babadat*, s.198.

Sabahın gelmesiyle umutlar gelir, şair umutlara bürünür. Karamsarlıktan uzak, olumlu düşüncelerle güne başlar. Güneşin doğmasıyla insanlar, hayvanlar, tüm doğa uyanmıştır, doğada büsbütün bir sevgi oluşmuştur. Buradan şunu anlayabiliriz; güneşin doğması dünyada birlik ve beraberliği doğurur. İnsan ve doğa iç içe sevgiyle bütünleşir. Bu da Püsküllüoğlu'nun doğaya, yaşama sevincine, barışa, iyiliğe ve aydınlığa ne kadar düşkün olduğunu göstermektedir. Sabah onun için adeta kutsaldır. Hatta bir şiirinde sabaha “aziz sabah” diyerek seslenmektedir.

Aldırma pencerem kapalı olsun

Bir el bulunmasın açacak

Bakma ben uykuda olayım

Sen gel beni uyandır

Aziz sabah

Sevgili ve güzel gün

(...)

“Gün Işığı”, *Babadat*, s.119.

Şair pencerelerin kapalı olmasına rağmen, bir şekilde girip onu bulmasını ister. Şair adeta gecenin karanlığında, karamsarlığında kalmış ve aydınlığa susamıştır. Onun iyiliğe, aydınlığa karşı o kadar büyük bir sevgisi vardır ki güneş ışığını hürriyeti kadar sevdiğini itiraf etmektedir. Onun şiirlerinde günün bitmesiyle, akşamın gelmesiyle her yeri karanlık bürümektedir.

2.1.3.1.2.Akşam

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde akşam; hüznün, karamsarlığın, mutsuzluğun temsilcisidir. Sabah ne kadar aydınlıkta, akşam o kadar karanlıktır. Buradaki aydınlık ve karanlık şair için iki anlam içermektedir. Aydınlık; hem ışık hem olumlu, güzel şeylere hitap ederken karanlık; hem ışığın yokluğu hem de karamsarlığa hitap etmektedir.

Püsküllüoğlu'nun şiirindeki değişim 1960'dan sonra olmuştur (Milliyet Sanat Dergisi, 1983, s. 64). *Sırtımızda Kızgın Güneş* şiiri kitabında da bu değişimi görebilmekteyiz. *Sırtımızda Kızgın Güneş* adlı bu şiir kitabında Püsküllüoğlu, günün gürültü ve karışıklığından usanıp gecenin dinlenme olanaklarını aramaktadır. Püsküllüoğlu, “Akşamın bir anlaşılmaz vakti” (*Babadat*, s.164) diyerek aslında bütün yorgunlar için özlenen bir ana değinmiştir. Akşamın anlaşılmaz bu vakti insanlara yalnızlık, kararsızlık, umutsuzluk da getirmektedir. Kendi yolunu bulmuş bir insan için bu duyguların yeri yoktur. Fakat yaşamında yorgun ve yılgın olanlar için akşam bir yalnızlıktır (Uyguner, 1965, s.711).

Edebiyatımızda birçok şiirin ana konusu olan akşam vakti, özellikle yalnızlığı, karamsarlığı, hüznü beraberinde getirmesiyle anılmaktadır. Akşam vaktinin, insanı derin düşüncelere sevk eden olumsuz bir yönü vardır. Püsküllüoğlu da şiirlerinde akşamı, çoğunlukla olumsuz yönüyle ele almıştır.

Onun şiirlerinde “kirli sabah” ifadesi yoktur fakat “kirli akşam” (*Babadat*, s.168) ifadesi vardır. Bu ifade ile anlatılmak istenen kötülüklerin yaşandığı bir akşam da olabilir, akşamın getirdiği karamsarlık da olabilir. Püsküllüoğlu akşamları kendini yalnız hissetmektedir. Günlük yaşamından yorgun ve yılgın çıkan her insan için hüznün “akşamları gelen tanrıça”dır ve insan yalnızlıkla üşür (Uyguner, 1965, s.711). Akşamları her yeri hüznün kaplar ve bu hüznü şair, akşamları gelen tanrıça diye nitelendirir. “*ey hüznün sen, akşamları gelen tanrıça!*” (*Babadat*, s.168).

Şair gündüze olumlu yaklaşırken akşama olumsuz yaklaşmaktadır. “Gece Bekçisi” (*Babadat*, s.118) adlı şiirinde güneşi allayarak pullayarak gönderir ve karanlığı çağırıp kara heybelere doldurur. Kendine özgü bu imgelerle şairin, aydınlığa ve karanlığa karşı hissettiği duyguları değişmemiştir. Aynı duyguları yine “Akşam Olur” (*Babadat*, s.269) şiirinde de görmekteyiz.

(...)

Gün döner, akşam olur

Saklar kendini doğa ve

Sincaplar, kuşlar, bütün yaratıklar

Döner evine.

“Akşam Olur”, *Babadat*, s.269.

Doğanın kendini saklaması şair için akşamın yani karanlığın gelmesidir. Karanlık beraberinde tüm güzellikleri örter. Akşam konulu şiirlerinde genellikle olumsuzluk hâkimdir. Akşamı olumlu kılan şey eve dönüş yani yuvaya sığınıştır. Akşam olduğunda gerek insanlar gerekse hayvanlar evlerine sığınır. Bu da şairin bir yere ait olma, bir yere sığınma arzusu içerisinde olduğunu göstermektedir. Buradan yola çıkarak şairin gerçek hayatta Kadirli olan memleketine sığınma, oraya dönme arzusu içinde olduğunu da söyleyebiliriz. Ayrıca akşamın olumlu olduğu bir diğer şey “kar” yağdığına onun beyazlığını ön plana çıkarmasıdır.

Yağar kar

Ayak izlerimize ve geceye.

(En güzel beyazlıktır o, akşamları)

(...)

“Kar Kar”, *Babadat*, s.222.

2.1.3.1.3.Gece

Gece karamsarlığın, yalnızlığın en koyu olduğu bir zamandır. (*Babadat*, s.120) Püsküllüoğlu'nun şiirlerindeki ifadelerden yola çıkarsak; gece bezgindir, amansızdır, sokakları ıssızlaştırır, etrafı zifiri karanlık bürür. İnsanlar ise evlerine çekilmiş kapıları kapatmıştır.

Ona göre koyu karanlığın etrafı sardığı gece vaktinde kötülükler ortaya çıkar. Kötü insanlar, yarasalar vs. karanlıkta dolaşırlar. Şair geceleri yapılan kötülükleri, özellikle kötülük ve ahlaksızlık yapan insanları “Sanı” (*Babadat*, s.151) adlı şiirinde eleştirmiştir.

Gece benim ülkemdir sarışın kadınları olan,

Genelevleri büyük, çirkin dumanları çıkan göğe,

(...)

“Sanı”, *Babadat*, s.151.

Yine gecenin karanlığını ve karalığını bir başka şiirde “uykulara varır kara gece” (*Babadat*, s.156) ifadesiyle belirtmektedir. Edebiyatımızda birçok şiirde dile getirilen gece konusunu Püsküllüoğlu, karanlığı ve kötülüğü bakımında ele almış ve hiçbir olumlu yanını dile getirmemiştir.

2.1.3.2.Mevsimler

2.1.3.2.1.Yaşamın müjdeleyicisi: İlkbahar

Ali Püsküllüoğlu'nun şiirlerindeki doğa konuları içinde ilkbahar mevsiminin önemli bir yeri vardır. İlkbaharı, özellikle doğa konusunun bulunduğu şiirlerinde yoğun bir şekilde görmekteyiz. Doğa konusunun yoğun olduğu şiir kitabı ise *Pembe Beyaz*'dır. Bu şiir kitabındaki birçok doğa şiirini aşk şiirine benzetebiliriz. Bu benzerliğin nedeni ise Püsküllüoğlu'nun doğaya, bahara duyduğu aşktır. Uçarol'a göre Püsküllüoğlu'nun “Baharın Ettiği” şiirini ilk okuduğumuzda onun bir aşk şiiri olduğunu sanabiliriz. Ama tekrar tekrar okuduğumuzda onun bir bahar şiiri, bir doğa şiiri olduğunu anlayacağımızı belirtmiştir (Uçarol, 1998, s.25).

Uykumu kaçırdın bahar ayı

İçime bir sevda gibi çöktün.

Sen yokken işim yolundaydı;

(...)

“Baharın Ettiği”, *Babadat*, s. 21.

Özellikle *Pembe Beyaz* şiir kitabında yoğun görülen ilkbaharla birlikte dereler, pınarlar, ağaçlar, yağmur gibi baharı bahar yapan güzel doğa şiirleri görülmektedir. Uçarol'a göre genç, yaşlı, çocuk demeden herkese yönelten çok güzel şiirlerin olduğunu söylemiştir (Uçarol, 1998, s.26).

Püsküllüoğlu pek çok şiiriyle bir doğa ozanı, önemli bir “*çobanlı*”dır. Onun bu pastoral şiirlerinde özellikle memleketi ağır basmaktadır (Uçarol, 1998, s.25). Baharı çok seven ve yaşama sevincinin merkezine baharı oturtan şair özellikle memleketinde baharı bir başka sevmektedir. Şair adeta baharla yeniden doğmaktadır. Baharda ağaçların tekrar yeşermesi, çiçeklerin açması, doğaya bir canlılık gelmesi şair için çok önemlidir. Şairin memleketi olan Kadirli'yi “Güneyde Bahar Şiiri” (*Babadat*, s. 29) ile dile getirmiştir.

*İlık yalnızlığında zaman
Yollar ince yollar, yollar...
Şimdi başlayıp bitecek şimdi gelişip gidecek
Bir hoş olacak güneyde bahar.
(...)*

“Güneyde Bahar Şiir”, *Babadat*, s.29.

Şair memleketinde baharı bir başka sevmektedir. Şair sürekli bir bekleyiş içindedir. Tüm kötülüklerin, olumsuzlukların kaybolacağı, aydınlığın geldiği bir bahar gözlemlemektedir. Ona göre bahar mevsimlerin en güzelidir. Çocukluğundan beri bir akciğer hastalığı yaşayan ve zaman zaman bu hastalıktan çeken şair baharın gelmesine rağmen hastalığının geçmemesi, beklide şairi yapacağı işlerden alıkoyması bakımından muzdarip olması şiirlerinde dikkat çekmektedir.

*Az mı bekledim aydınlıkla gelişini
Nasıl istemezdim seni bahar?
Artık sözü mü olur derdin hastalığın
Yeşil giyinmişken ağaçlar.
(...)*

“Az mı Bekledim Seni Bahar”, *Babadat*, s.74.

Baharın gelişiyile adeta bir mutluluk duymaktadır. Şair baharın gelmesiyle acıların, sıkıntıların sona erip bunun yerine güzelliklerin geleceğini bildirmektedir.

Şiirlerinde yer yer bahar kelimesini kullanan şair, ilkbahar kelimesi yerine ilkyaz kelimesini kullanmıştır. Öz Türkçeye büyük önem veren Püsküllüoğlu, Farsçadan dilimize geçen ilkbahar kelimesini yeğlememiş, Türkçe bir kelime olan ilkyaz sözcüğünü yeğlemiştir. Yine Farsçadan dilimize geçen sonbahar kelimesi yerine güz, ilkgüz kelimelerini yeğlemiştir.

*(...)
Acar tohumlar ekildi
Toprağı usulca yarar çıkar
Yağınca ilkyaz yağmurları*

Artık yer yok korkuya

(...)

“Uzun Bir Kıştan Sonra”, *Babadat*, s.252.

Püsküllüoğlu için ilkbahar her zaman iyilik, güzellik, aydınlık getirmektedir. Türk Edebiyatındaki şiirlerin genelinde de görülmek üzere sonbahar hüznü, karamsarlık taşımaktadır. Şair güzden başlar ilkbaharı düşünmeye ve ilkbaharı ipe çeker.

Onun şiirlerinde ilkbahar sadece insanlar için değil, hayvanlar için de olumluluk taşımaktadır. “Hep Düşler Kuran” (*Babadat*, s.345) şiirinde olduğu gibi leyleklerin ilkbaharla birlikte göçlerini dile getirmiştir.

2.1.3.2.2.Hüznün temsilcisi: Sonbahar

Hüznün, karamsarlığın, yalnızlığın temsilcisi olan sonbahar Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde de değişmemiştir. Şair “Güz” (*Babadat*, s.240) şiirinde güzün ağlatan bir türkü olduğunu söylemiştir. İlkbaharı sevinç ve coşkuyla karşılayan şair sonbahara hiçbir zaman hazır olmamıştır. Güz her zaman ağını örmektedir (*Babadat*, s.272). “Onun dilinde güz ölümün muştucusudur” (Uyguner, 1993,s.46). Ölümle “son” geldiği gibi sonbaharda “son”u getirmektedir. Elbetteki bu “son” baharın sonudur. Püsküllüoğlu çiçeklerin solmasına, ağaçların yapraklarını dökmesine, kuşların sıcak ülkelere göç etmesine, insanların evlerine kapanmasına, yani kışı hazırlayan güzün gelmesine hiçbir zaman hazır olmamıştır. O doğanın daima cıvıl cıvıl, uyanık kalmasını ister. İlgüz ise doğayı uykuya hazırlar ve canlılığın yerini durgunluk alır. Güz onu sevdiklerinden, doğadan ayırmaktadır.

(...)

Kışa daha çok var

Böyle diyor, oturmuş bir taşta

Kış gelmez güz gelmeden

Güzdeyiz işte, eylül dedi takvim

Güzü bir yol sonu bildik mi

Bütün dostlardan ayrılmak olur bu

Sevdiklerimizden, doğadan

(...)

“Doğa Kendini Yeniler”, *Babadat*, s.273.

Bir başka şiirinde şair eski şiirde güzün nasıl bir anlam taşıdığını ifade ederek ilkyaz ile karşılaştırmıştır.

(...)

Güz rüzgâr demektir biraz da

Yağmur demektir

Ve dökülen sarı yaprak demektir

Eski şiirde.

(...)

“Tarih, Coğrafya, Yurt Bilgisi”, *Babadat*, s.297.

2.1.4.Aşk

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde görülen konulardan biri de aşk konusudur. Onun şiirlerinde aşk kimi zaman büyük bir sevinç yaşatmış kimi zaman karşılıksız bir sevdaya dönüşmüştür. İlk şiir kitabı olan *Pembe Beyaz'da* yoğun bir aşk konusu karşımıza çıkmaktadır. 20li yaşların vermiş olduğu coşku ve heyecan şiirlerine yansır, toz pembe aşk şiirleri ve yaşama sevinci görülmektedir. Hayat güzel, doğa güzel, aşk güzeldir.

Gençliğimiz ne güne durur

Elbette zilzurna aşığız.

“Yenilik”, *Babadat*, s.19.

Püsküllüoğlu şiirlerinde süslü imgeler kullanmaz. Süslü imgelerden kaçınan şair, kendine özgü imgelerle şiirini geliştirmiştir. Kendine özgü imge ve anlatımlarıyla farklı şiirlerin tadını tattıran şair okuyucuya bu durumu iyi bir şekilde yansıtmıştır. Şiirlerinde sevgili, aşk, seveda bambaşka bir güzelliكتedir. Sevgilinin

kokusundan bile ne kadar güzel olduğunu anlarlar. Bütün güzelliklerin kaynağı adeta sevgilidir.

(...)

Yele ver saçlarını esen yele

Duysunlar kokunu desinler dünya güzeli.

Koklasam seni koklasam doyasıya

Canımın canı dağ çiçeği!

“Hikâye”, *Babadat*, s.41.

Şairin bu şiirde olduğu gibi çoğu şiirlerindeki anlatış şekli hikâyedir. Canpolat’a göre hikâye tarzı bir anlatım kullanan şair, bu özelliğiyle şiiri asla zayıflatmamış, okuyucuyu sıkmamış hatta daha da okuyucuyu sarmıştır (Canpolat, 1955, s.324).

Yürü ağaçlar seninledir

Yüreğim seninledir,

Alışılmışlardan öte her şey

Bütün güzellikler seninledir.

(...)

“Aydınlık İçinde”, *Babadat*, s. 65.

Bir başka şiirinde sevgiliye hitap ederken her şeyde onun olduğunu ifade etmiş, böylece sevdanın ne denli büyük olduğunu hissettirmiştir. Farklı imgelerle aşkını ortaya koyan şair, diğer şiirlerinde olduğu gibi yine farkını ortaya koymuştur.

Elmanın yarısında

Çiçeğin taçyaprağındasın.

Oyaların menevişli yeşilinde

Şarkılarda

Kıvrır kıvrır halk türkülerinde

Turnaların kanatlarındasın.

(...)

“Yâr”, *Babadat*, s.77.

Daha sonraki şiir kitaplarındaki aşk konuları, imkânsızlık, pişmanlık, karşılık bulamama, kara sevda olarak karşımıza çıkmaktadır. Şair bazen ulaşamadığı fakat hala aşkıyla yanan bir edayla karşımıza çıkmaktadır.

*Aşkımız yangın yerine döndü,
Bir kırmızı gül kaldı ortalıkta
Bir de hala buğu buğu
Hala sönmemiş gibi tüten
Dumanlar içinde gökyüzü.
(...)*

“Yangın Yeri”, *Babadat*, s.85.

Şair ulaşamadığı aşkına seslenirken Kerem ifadesinin kullanarak hatırlatmada bulunmuş ve Kerem’den daha çok yandığını belirterek abartma sanatında bulunmuştur.

*(...)
Bir gün düşlerimin içinden çık gel
Halılar döşedim yollarına
Cariyeler hazır, yâr yandım aman
Ben yandım aman Kerem değil!*

“Gel Gör Beni”, *Babadat*, s.91.

Şair aşkı genellikle bir kadınla yaşar fakat doğaya olan aşkını da ihmal etmez. Büyük bir doğa hayranı olan şair şiirlerinde doğa ve doğayla ilgili durumlara oldukça fazla yer vermiştir. Doğaya olan sevdasını doğa konulu şiirlerine bakarak görebiliriz.

*Sen Güneş’sen aydınlat beni
Ben otsam sen Güneş’sen
Ben otsam sen Güneş’sen hayat ver bana
Yıldızlar nasıl söner
Gece neden karanlıktır anlat bana
(...)*

“Güneş Alıcısı”, *Babadat*, s.129.

2.1.5.Memleket Özlemi

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde memleketi olan Adana'nın Kadirli ilçesi sık sık karşımıza çıkmaktadır. Çoğu zaman memleketine özlemle, hasretle yaklaşmıştır. Bazen memleketini tanımlayan ifadeler kullanmış, bazen çocukluğundan bir kesit dile getirmiştir. Genellikle memleketinin coğrafi özelliklerinden bahseden şaire göre memleketinin baharı, dağları, suyu, başağı, çiçekleri, köprüsü bir başkadır. Elbette her insan için memleket vazgeçilmez ve eşsiz güzelliكتedir. Şair de bu durumu şiirlerinde en iyi şekilde göstermiştir.

Uçarol Püsküllüoğlu'nun pek çok şiiriyle bir doğa ozanı olduğunu önemli bir “*çobanlı*” olduğunu söylemektedir. Pastoral şiirlerinde özellikle “memleketinin dağları, insanları, dereleri” ile bütünleştiğini belirtir (Uçarol, 1998, s.25). Onun şiirlerine baktığımızda “Toroslar, Gülek Boğazı, Çukurova, Adana, Güney gibi kelimelerle memleketini dile getirdiğini görürüz.

Toroslar'da Gülek Boğazı

Gülek Boğazı'nda bir çeşme.

Bir musikidir başlar

İnceden ince.

(...)

“Çeşmenin Akışı”, *Babadat*, s.24.

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinden özellikle *Pembe Beyaz*'da bize romancı Yaşar Kemal'in de memleketi olan Kadirli'nin canlı doğasını aktardığını görmekteyiz (Uçarol, 2004, s.63).

Gülek Boğazı'nda dağla

Yan yana durur.

Gördüm Aladağ'dan aştı bir turna

Ben gördüm yârim gördü

Sıcak yüreciği vuran.

(...)

“Hasret”, *Babadat*, s.27.

Uçarol'a göre Püsküllüoğlu'nun bu memleket içerikli doğa konulu şiirlerinden pınarlar, otlar, buğdaylar, umutlar, çiçekler yayılır. Bir gencin gözünden doğayı anlattığı bu şiirlerle doğaya karışır doğasal şiiri hissederiz (Uçarol, 2004, s.63). Bu doğa konulu şiirlerinin mekânı Püsküllüoğlu'nun memleketidir. Püsküllüoğlu'nun doğup büyüdüğü memleketine yönelik sevgisi, ayrı düştüğünde ise özlemi şiirlerine yansımaktadır. Özellikle *Pembe Beyaz* şiir kitabında bu durum belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır (Dara, 1983, s.74)

Ben güneyde büyüdüm

O sarı sıcaklarda

Sarışın buğdaylardı o zaman kızlar

O boz tarlalarda

O deli rüzgârlarda

(...)

“Güneyde”, *Babadat*, s.219.

“Güney” kelimesiyle şair doğup büyüdüğü memleketi Adana ve buraya duyulan özlemi anlatmıştır. “Ben güneyde büyüdüm” dizesiyle başlayan şiirinde, güneyin sıcaklarını sevdiren imgeler vardır. Deli gençliğinin kızları elbette ki sarı buğdaylardır. Şair bu kızları o boz tarlalarda, deli rüzgârlarda sevmektedir (Timuroğlu, 1977, s.86).

Püsküllüoğlu'nun şiirleri fikir bakımından eksik gibi görünse de durum böyle değildir. “Alabalıklarıyla, ağacı, buğdayı, taşı toprağıyla sevilen bir memleket, bir dirlik-düzenlik isteği görünür”. Bu yönleriyle şairin yeni bir hayat görüşüne sahip olduğunu görmekteyiz (Canpolat, 1955, s.325).

Doğup büyüdüğü memleketini dile getirdiği gibi lise dönemlerini geçirdiği Mersin ilini de şiirlerinde dile getirmiştir. Belli bir yaştan sonra Ankara'ya taşınmış olan ve vefatına kadar Ankara'da bulunan şair, burayı da şiirlerinde dile getirmeyi ihmal etmemiştir. Fakat Ankara'yı dile getirişi, Adana ve Mersin'i dile getirişi kadar olumlu değildir. Ankara'nın karışıklığı ve kargaşasından şikâyet etmiş, memleketine olan özlemi daha da artmıştır.

(...)

Akkahve

Denize bakar

Bahçesinde

Palmiyeler

Yedin bitrdin

Ömrümüzü

Ey şimdi

Ne demeli sana Ankara

“Mersin’de Akkahve”, *Babadat*, s.270.

En çok memleketini dile getirdiği şiir kitabı *Pembe Beyaz*’dır. İlk şiir kitabı olan *Pembe Beyaz* eserinde 29 tane şiirden 6 tanesinde memleketini ifade eden durumları belirtmiştir. Şiirlerinde sıklıkla memleketine olan hasretini ortaya koymuş, taşından toprağına, havasından suyuna memleketine âşık olduğunu şiirlerinde hissettirmiştir.

Şiirlerinde çoğunlukla memleketini yansıtan öğeler bulunmaktadır. Bir kuş, bir dere, bir başak bile onun memleketi kokar. Fakat çok açık bir şekilde memleketini ifade ettiği şiirlerini aşağıdaki tabloda sıraladık.

Tablo 3. Şiirlerinde Memleket

Şiirin Kitabının Adı	Şiirinin Adı	Sayfası	Yılı
<i>Babadat</i>	Memleket Türküleri	17	1998
<i>Babadat</i>	Çeşmenin Akışı	24	1998
<i>Babadat</i>	Hasret	27	1998
<i>Babadat</i>	Güney’de Bahar	29	1998

<i>Babadat</i>	Yöre	33	1998
<i>Babadat</i>	Yetişkin Ekinler	38	1998
<i>Babadat</i>	Adana'nın Köprüsü Taştan	50	1998
<i>Babadat</i>	Güneyde	219	1998
<i>Babadat</i>	Ora, Avşar Elleri	246	1998
<i>Babadat</i>	Mersin'de Akkahve	270	1998
<i>Babadat</i>	Baba Yurdu Bir Dağ Köyü	282	1998
<i>Babadat</i>	Adana	342	1998
<i>Babadat</i>	Savrun	380	1998

Püsküllüoğlu memleketi olan Adana'ya duyduğu özlemi, geçmiş yıllara ait anılarını “Adana” (*Babadat*, s.342) adlı şiirinde dile getirmiştir. “*Adana: o özlediğim kent. / Çocukluğumda ağaç altında yatarık / Yaz geceleri ve daima göçte; / Biliyorum yıldızların sessizliğini / Ama göremedim suskun bir ülke.*” (*Babadat*, s.342).

2.1.6.Kentli Yaşam

Püsküllüoğlu doğanın içinde doğmuş ve doğaya âşık bir şairdir. İş hayatı, şartlar onu çok sevdiği memleketinden alıkoymuştur. İstanbul, Yalova, Ankara gibi şehirlerde yaşayan şair özellikle Ankara'dan çok etkilenmiş ve bu şehre ısınmamıştır. Şiirlerinde sık sık kentli yaşamın sorunlarını ve özlediği memleketini dile getirmiş, memleketine geri dönme hayalini işlemiştir.

Püsküllüoğlu Tuncer Uçarol ile bir konuşmasında, büyük kent şiirinin bizim şiirimizde her zaman yer aldığını söylemiştir. Kentleşme, sanayileşme, kentlerde

yaşayan çağdaş insanın dünyasının ozandan uzak kalmadığını belirtmiştir. Örnek olarak da Necip Fazıl'ın "Kaldırımlar" adlı şiirini, Orhan Veli'nin birçok şiirini, Ziya Osman Saba'nın, Behçet Necatigil'in, Bedri Rahmi'nin, Attilâ İlhan'ın, Sabahattin Kudret'in ve daha birçok şairin şiirlerini anımsamanın yeterli olacağını söylemiştir. Bir örnek olarak Edip Cansever'in "*Ben Ruhi Bey Nasılım?*"ı ve birçok şiirini çağdaş bir örnek olarak göstermiştir. Şiire trenler, vapurlar, otomobiller, gökdelenlerin ve en önemlisi de bunalan kent insanının girdiğini söylemiştir (Uçarol, 1982, s.103).

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde kentler ve kentlerden kaçış isteğinin bulunması onun kendi yaşamında da aynı hisleri yaşamasından kaynaklıdır. Püsküllüoğlu'nun şiirinin köklerinde yaşamı vardır. Onun şiirleri "doğayla, kentle, insanla iç içedir" (Püsküllüoğlu, 1998, s.13). Adalı'ya göre Püsküllüoğlu kıryla, kentiyle acısıyla, yalnızlığıyla yirmi yıl sonra bile önemini yitirmeyecek şiirleri oluşturmuştur (Adalı, 1982, s.132).

(...)

Uykuların zamanı çoktan geçti.

Yüce dağlardan

Büyük ve korkunç şehirlere indik,

En kötüsü şehirleri sevdik

(...)

"Kaçaklar", *Babadat*, s.69.

Dara'ya göre Püsküllüoğlu bu şiirinde şehirlere inmesi ve şehirleri sevmesi bir zorunluluktur, kaçınılmazlıktır. Dara'ya göre şair şehirleri büyük ve korkunç olarak tanımladığından kent ortamında tedirgin olduğu anlaşılmaktadır (Dara, 1983, s.74-75).

Kentleri sevmeyen şair İstanbul gibi büyük bir şehrin ardından uzun yıllar Ankara'da yaşamıştır. Bunun üzerine şairde kentlerden çekip gitme isteği dile getirilmiştir (Dara, 1983, s.78).

(...)

Yol var, gidilmez

su var, içilmez

dağ var, başı aşılmaz.

Çıkıp gitmeli artık kentlerden

yüce dağlara dağlara.

“Dağlar”, *Babadat*, s.186.

(...)

Ey sen ki türkülerin çıkağı güzel

Şiirler ne der türküler varken

Kentler ne der dağlar varken

Ve ovalar ırmaklar ey benim can Türkiye'm!

“Sevda Türküleri/2”, *Babadat*, s. 190.

Dağ yakın

Kent uzak

Bilme, düşünme

Çok var daha

Yağmurun inceden yağmasına

(...)

“Ey İnsan”, *Babadat*, s.209.

Püsküllüoğlu Unutma Onları şiir kitabında kentlerin bunaltıcı havasından kaçıp kurtulmak, dağlara, kırlara gitmek istemektedir. Şair kentin, özgürlükleri kısıtlayan duvarlarla çevreli olduğunu düşünmekte ve kırlardaki insanların yanına gitme arzusu içindedir (Uyguner, 1976, s.739).

Kentli yaşamı işlediği şiirlerinde genellikle kentten şikâyetçi olmuştur. Kentin getirmiş olduğu zorluklar, sıkıntılar ve şairin kentten hoşnutsuzluğu şiirinde açık bir şekilde görülür.

(...)

Yedin bitirdin

Ömrümüzü

Ey şimdi

Ne demeli sana Ankara

“Mersin’de Akkahve”, *Babadat*, s.270.

Püsküllüoğlu genellikle kentten hoşlanmamış ve bu durumu şiirlerinde dile getirmiştir. Kent şiirinin son iki dizesinde görüldüğü gibi mutluluğun insanlarca yaratılabileceğine inanmıştır (Uyguner, 1965, s.712).

(...)

Ve ben yeniden yeniden çizerim

Direnirim bu kenti kurmakta.

“Kent”, *Babadat*, s.163.

Uyguner’e göre şair bu dizelerle şiirlerin yaratılmasında, gerçek sanata varmakta da böyle direnmiş ve tekrar tekrar yazmış, başarılı bir şiire ulaşmıştır (Uyguner, 1965, s.712).

Kentten hoşnutsuzluğunu anlatan şiirlerinde okuyucuya adeta bu durumu hissettirir. Kendine özgü imgeler, benzetmelerle eleştirisini yapar. Onun şiirlerinde kentli yaşamı eleştirmesi ya ince bir söyleyiş ya da sert bir söyleyiş ile kendini gösterir.

(...)

Kent, kımıldamaz.

Çökmüş üstüne

Yorgunluğu yüzyılların.

Ağır gelir omuzlarına

çatılar.

Hiç soru sormaz.

(...)

“Kent”, *Babadat*, s.290.

Püsküllüoğlu'nun kentten hoşlanmadığını, kente ve birçok duruma karamsar yaklaştığını görmekteyiz. Bu durum onun ağır bir hastalık geçirmiş olması, 1960 yılına değin Kadırlı ve İstanbul'da çeşitli işlerde çalışması ve İstanbul gibi büyük bir şehirde tutunmanın çıkmazlığı, geçim sıkıntısı gibi nedenler böyle şiir yazmasını etkilemiştir (Uçarol, 2004, s.65).

Kentin bozulmuş, yozlaşmış ahlakı ince bir şekilde eleştirilmiştir. İstanbul'un yozlaşan ahlakını bir kadının davranışı, tuhaf bir gülüşüyle tanımlayan şair İstanbul'u bu olumsuz durumuyla ele almıştır.

(...)

Diyeceğim bir sıcak kadın

Deli divane etmişse yakışanı

İyice anlarsınız ondan sonra

İstanbul'u, yaşamayı, aşkı.

“İstanbul”, *Babadat*, s.57.

2.1.7.Yalnızlık

Şiirleri boyunca her zaman doğayı, sevgiyi, yaşama sevincini işleyen Püsküllüoğlu, çoğu zaman yalnızlığa bürünmüş ve yalnızlığı şiirlerine konu edinmiştir.

Püsküllüoğlu'nun *Aydınlık İçinde* şiir kitabında birden bire yaşlanmış bir durum hissedilmektedir. Daha sonraki kitaplarında da yarım kalmış aşklar, büyük özlemler, büyük yalnızlıklar yaşamıştır (Uçarol, 2004, s.64).

İşte yol sana değil uzaklara gider

Bu tren böyle uzaklara gider

Bir el sallanır bir mendil uçar

Haydi de anam bu tren yalnızlığa gider.

(...)

“Yalnızlıktan Öte”, *Babadat*, s.62.

Kimseleri kalbimi açamıyorum

Mavi bir gök geliyor üstüme

Sanki yıldızların hepsi burada

Işık ışık geceleri

Ellerimi ellerimi

Uzatıp onları tutamıyorum

Bilseniz onlar ne kadar uzak

Bilseniz ben ne kadar yalnızım

“İstanbul’un Üstündeki Gökyüzü”, *Babadat*, s. 97.

Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde insan yaşamının özünde yer alan büyük yalnızlıklar, acılar vardır. Şair kırıyla, kentle, acısıyla, yalnızlığıyla yıllar sonra bile önemini kaybetmeyecek, etkileyici şiirlerini oluşturmuştur (Adalı, 1982, s.132)

Gemiler yakacak çağda değilim korsan olsam da bakma sen,

kapımdan geçer büyük sulardaki yalnızlık

(...)

“Bir Eski Korsan O Sularda” *Babadat*, s.139.

(...)

Ey bir ürperişle gönlümüzü çelen, bizi yalnızlığına götüren

Sana bu şiiri denizin köpüklerinden alıp getirdim,

O kadar kötü de değil sevgiyle ve yalnızlığa sığınaşım

Albatros, ölüm kuşum/kutsal çirkinliğim benim.

“Albatros”, *Babadat*, s.161.

Özellikle *Uzun Atlar Denizi* adlı şiir kitabında yalnızlık konusunu oldukça yoğun işlemiştir. Uçarol'a göre değişik tatlar taşıyan bu şiir kitabı, "dört nala bir yalnızlık" kitabından ibarettir (Uçarol, 2004, s.63).

Ali Püsküllüoğlu, *Çağdaş Türk Dili Dergisi*'nin "Edebiyatçının yaşamı yapıtlarına ne ölçüde, nasıl yansır?" sorusunu cevaplamış ve ne ölçüde yansıdığını bilemediğini belki biraz duyumsadığını fakat duyumsasa da bunu anlatabilecek durumda olmadığını söylemektedir. Püsküllüoğlu yazınsal ürünlerin kurmaca olduğunu, olayın birinci kişi ağzından olsa dahi bunun yazarın kendisinin olduğu söylemenin tahmin edilemeyeceğini, sadece yazarın kendisinin söylemesiyle anlaşılabilirliğini söylemektedir. Yine de yapıtının bütünüyle yazarın kendisinin yaşamına ait olamayabileceğinin de altını çizmektedir. Bir yapıtın ne ölçüde kurmaca, ne ölçüde yazarın gerçek yaşamı olduğunu bilemeyeceğimizi fakat bir yapıtın yazarın yaşamından izler taşımasının yadsınamaz bir durum olduğunu belirtmiştir. Yazarın isterse, yapıtına öz yaşamsal öğeler koyabileceğini söylemiştir (Püsküllüoğlu, 2006, s.308). Püsküllüoğlu yaşantısının kimi öğelerinin şiirlerine yansıdığını söylemiş ve bunun yüzde yüz bir yansıma olmadığını da belirtmiştir. Püsküllüoğlu'nun şiirinin kökleri yaşamına uzandığı gibi yaşama da uzanır. Onun şiirleri yaşamla, kendi yaşantısıyla, doğayla, insanla, kentle hep iç içedir (Püsküllüoğlu, 2006, s.309). Şairin hayatında yaşadığı veya hissettiği yalnızlık gibi bazı durumlar şiire yansımıştır.

(...)

Yani artık yalnızlığım büyük yalnızlık.

Oysa zamanı arkamıza alarak ölmek büyük serüven olurdu belki.

(...)

"Yetmiş Yıllık Yalnızlık", *Zamansız* s.51.

Yalnızlık konulu şiirlerinde şair adeta birine ihtiyaç duymaktadır. Bu kişi bazen ulaşamadığı bir sevgili olarak karşımıza çıkmaktadır. Sevgiliye kavuştuğu anda yalnızlığının yok olacağını söyleyen şairin şiirlerinde masalsi öğelerin oluşu, bir hayal ürününün şiire buluşmasını da hatırlatmaktadır.

(...)

Hadi nazları bırak bir kenara

El ele tutuşup yeryüzüne çıkabiliriz,

Yedi kat yerin dibinde

Yedi başlı devi de öldürebiliriz.

Ağlayan nar gülen ayva

Düğün yapar bakıp halimize,

Öpüştüğümüz zaman dudaklarımızda

Acısını duyduğumuz yalnızlık

Yok olabilir.

(...)

“Bergüzar” *Babadat*, s.61.

(...)

Hadi ordan kardeşim yalnızlık

Hadi ordan.

Aklımın bir köşesine takılıp kalmış

Bir çift yeşil göz hadi ordan.

(...)

“Geceye Yanıp Sönen”, *Babadat*, s.90.

Şair başka şiirinde diğer yalnız insanları sorgulayarak kendi yalnızlığını giderme düşüncesi içine girmiştir.

(...)

Dünyada şu dünyada

Ah nice yalnızlar vardır

Ve bir insan

Durur yıldızlara karşı acaba ne söyler

“İnsan ve Yıldızlar” *Babadat*, s.108.

2.1.8.Bunaltı / Karamsarlık

Püsküllüoğlu'nun bazı şiir kitapları yalnızlığın bunaltının ve karamsarlığın baş gösterdiği eserleridir. Belirli bir dönemden sonra başlayan bu bunaltı ve karamsarlık hali, sonraki eserlerinde de devam edeceği gibi özellikle son şiir kitabı olan *Zamansız* adlı şiir kitabında yoğun olarak hissedilmektedir.

İlk kitabı olan *Pembe Beyaz*'da ki gençliğinin vermiş olduğu coşkulu, bahar dolu güzel şiirlerinden sonra *Aydınlık İçinde* adlı şiir kitabında sanki birden bire yaşlanmıştır (Uçarol, 2004, s.64). Püsküllüoğlu'ndaki bu karamsarlık ve yaşlılık hali 1950'lerin bunaltılı edebiyatı içinde gençliğinin geçmesinin etkileri olabilir. II. Yeni'nin içe kapanık, bunaltılı ortamı şairin şiirlerini ve dünya bakışını değiştirmiş olabilir. Bunun dışında çocukluğundan beri peşini bir türlü bırakmayan bir hastalık geçirmesi, 1960 yılına kadar Kadirli ve İstanbul'da çeşitli işler de çalışması, geçim sıkıntısı, İstanbul gibi büyük şehirlerde tutunmanın çıkmazlığı ve 1957- 1960 dönemi ülke sorunları gibi durumlar da etkilemiş olabilir (Uçarol, 2004, s.65). Şairi etkileyen bu gibi durumlar sonucunda, şairin şiirlerindeki gençlik şiirlerinin yerini karamsar, durağan bir hal almıştır. Özellikle *Uzun Atlar Denizi* ile *Sırtımızda Kızgın Güneş* adlı şiir kitaplarında bu durumu görmekteyiz (Uçarol, 2004, s.64).

*Gecenin bu acayip aristokratlığı ne aptalca
Sanki bir kuzgun bağdaş kurmuş
Hora tepiyor göklerin sessizliği.
Elimi en yakın unuttuğum günlerde
Çiçeklerin karardığı günlerde
Ve dağ başlarındaki karların savrulduğu.*

“Kara”, *Babadat*, s.150.

*Ben de yaşlanıp öleceğim,
Üstümde otlar bitecek;
(...)*

“Ozanlama”, *Babadat*, s.340.

Püsküllüoğlu'nun *Öz Türkçe Sözlük* kitabı 12 Mart döneminde toplatılmış ve bir buçuk yıl süren yargılama sonucunda aklanmıştır. Ayrıca çocuklar için yazmış olduğu Türk şiir seçkisi *Kırlangıcın Kanat Vuruşu* da 12 Eylül döneminde savcılıkça soruşturulmuş ve sonunda takipsizlik kararı verilmiştir (Özdemir, 2008, s.370). Püsküllüoğlu'nun yaşadığı bu olaylar elbette yaşamını etkilemiştir. Bu dönem ve sonrasındaki şiirlerinde giderek artan bir karamsarlık vardır. Yaşantısının eserlerine yansıdığını düşündüğümüzde ise 12 Mart ve 12 Eylül dönemleri şairi ve şiirlerini olumsuz etkilediğini söyleyebiliriz.

Püsküllüoğlu'nun son iki kitabı olan *Eskidikçe* ve *Babadat*'ta yaşlılık duyguları, yaşamın gelip geçiciliği yani ölüm izlekleri dikkat çekmektedir. Bunun yanında şairin memleketine dönme arzusu, çocukluk günlerine sığınma, özlem gibi izleklere de yer verilmiştir. Uçarol'a göre "Babadat" adlı şiirinde bile gizli bir yaşlılık izleği vardır. *Babadat* şiir kitabının adının kaynağı Eskişehir'in Babadat köyü yakınlarında bir örenliktir. Burası çobanlara sorularak bulunan "bir yol uğrağı"dır. *Babadat* da bu bakımdan yaşama, yaşlılığa benzemektedir (Uçarol, 2004, s.64-65).

Yağmuru yapraklarında tutan bir ihlamur ağacı

Altında bir çocuk, gözleri cin

Ve göklerde takla atan bir güvercin

Gibiydi zaman. Geçip gitti

Göz açıp kapamadan.

"Geçip Giden" *Babadat*, s.399.

2.1.9.Ölüm

Püsküllüoğlu'nun şiirlerine baktığımızda yaşlanma gerçeğini her zaman düşündüğünü görüyoruz. Bunun yanında ölüm düşüncesi de sarmıştır (Uyguner, 1993, s.46). Püsküllüoğlu'nun özellikle yaşlılık dönemi şiir kitaplarında ölüm izlekleri görülmektedir. Karamsarlık şiirlerinde gizlenen ölüm düşüncesi, her insanı korkuttuğu gibi şairi de korkutmuş, özellikle yaşlılık dönemlerindeki şiirlerinde bu düşünce artış göstermiştir.

(...)

*Ne diyor duvardaki bak
Acele et acele et ölüm kapıda!*

(...)

“Duvardaki” *Babadat*, s.337.

(...)

*Ölüm gel diyor, gidecek misin?
Ki kuşku tanrısal bir ok gibi kalbi vuruyor.*

“Ağaçlar, Kuşlar ve Kuşku”, *Zamansız*, s.36.

Uyguner’e göre özellikle *Sırtımızda Kızgın Güneş*’de, ölüm yaşamın doğal bir sonucu olarak görülmüştür. Okuyucuyu kızgın güneşten alıp serinliğe, geceye ulaştıran bu kitapta ölümün istesek de istemesek de geleceğini belirtmektedir. “Çember” adlı şiirinde bunu görmekteyiz (Uyguner, 1965, s.711).

*Nasıl olsa bir gün eriye eriye tükenecek Güneş,
nasıl olsa düşüneceksiniz bir kaldırıma, severken*

(...)

“Çember” *Babadat*, s.180.

(...)

*göç ederler, çoğaltıp çocuklarını,
akşamın bir anlaşılmaz vakti.*

“Ölümü” *Babadat*, s.164.

(...)

Şimdi hepsi yitik: ölüme doğru ve yaklaşan geceye.

“Yornuksuz Cuma”, *Babadat*, s.166.

(...)

*Bir sanıydı bizim varlığımız aslında
-çok eskiden- biliyorduk bunu ama
Yine de korkmuştuk yavaştan tutup ellerimizi*

(yavaştan tutup ellerimizi bir ölüm bir yerlerden)

(...)

“Bir Ölüm Bir Yerlerden” *Babadat*, s.167.

Bazen şairin ölümü korkusuzca kabul ettiğini görmekteyiz (Uyguner, 1993, s.46). Ölüm geldiğinde şairin hazır oluşu dikkat çekmektedir.

(...)

Ölüm gelip çatınca

Söyleyecek bir sözüm olacak;

-Yaşadım!

(...)

“Ozanlama”, *Babadat*, s.340.

İnsan ölünce sonsuzluk olur.

Biliyorsun, sonsuzluk güzeldir, ne yana baksan

öyle.

(...)

“Ölümün Gölgesi” *Zamansız*, s.45.

Püsküllüoğlu bazen ölüme seslenir, ölümün sanki gençken gelmeyecekmış gibi görünmesine dikkat çeker (Uyguner, 1993, s.46). Ölümü sorgulayan şair daha da ileri giderek ölümü öldürmüş ve gömmüştür. Bu dizesiyle dikkat çeken şair şiirine farklı bir bakış açısı katarak okuyucuyu düşündürmektedir.

(...)

VIII

Ey ölüm ölüm ölüm

Neden güçsüz görüyorsun ben gençken?

IX

Evet ölecek ölüm, gömülecek sonsuzluğa

Gülsüz ve yalnız.

(...)

“Başiboş Dizeler”, *Babadat*, s.354.

Püsküllüoğlu'nun karamsar ve bunaltılı ruh halinin görüldüğü şiirlerinde kara kelimesini sık kullanmıştır. Bu da şairin ruh halini yansıtmaktadır. Ona göre her şey gittikçe kararmaktadır. Bu karalığın içinde ya yalnızdır ya güz gelmiştir ya da ölüme yaklaşmıştır. Uyguner'in ifadesi ile “onun dilinde güz ölümün muştusudur” (Uyguner, 1993, s.46).

Gittikçe kararmakta her şey,

Toprak,

Toprağın kokusu;

Leyleklerin göçü bile, kara bir katar,

Şu yağın yağmuru

Bile karartmakta, her şey karamsar.

(...)

“Yitik Kişi” *Babadat*, s.377.

2.1.10. Toplumsal Konular

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde toplumsal konular sık görülen konulardan biridir. Püsküllüoğlu kimi zaman siyasi bir konuyu toplum bakımından ele almış kimi zaman toplumu ilgilendiren herhangi bir konuyu olay üzerinden değerlendirmiştir.

İlk şiirlerinde halk şiirlerinden yararlanan Püsküllüoğlu 1960 yılından sonra İkinci Yeni, sonra da toplumcu şiir anlayışından yararlanarak toplumsal olayları işlemiştir. Bu şekilde kendi şiir çizgisini kuran Püsküllüoğlu daima açık ve yalın bir dil kullanmıştır (Uçarol, 2008, s.370).

Püsküllüoğlu toplum tarihi bakımından önemli olaylar görmüş ve bu olaylardan etkilenmiştir. 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 gibi toplum tarihini etkileyen olayları yaşamıştır. Bu olaylar onun toplumcu yönünü arttırmıştır.

12 Mart döneminde Püsküllüoğlu'nun *Öz Türkçe Sözlük* kitabının toplatılmış ve bir buçuk yıl süren yargılama sonunda aklanmıştır. 12 Eylül döneminde ise çocuklar için hazırlamış olduğu ve Kültür Bakanlığı'na yayımlanmış olan Türk şiir seçkisi *Kırlangıcın Kanat Vuruşu* eseri savcılıkça soruşturulmuş ve ardından takipsizlik kararı verilmiştir (Uçarol, 2008, s.370). Püsküllüoğlu'nun yaşadığı bu olumsuz durumlar onu sarsmıştır. Fakat o halkına, vatanına sarılmış 1976 yılında *Unutma Onları* kitabını yayımlamıştır. Halk sevgisini dile getirdiği bu eser onun toplumcu yönünü daha belirgin göstermiştir. *Unutma Onları* kitabındaki şiirleri onun toplumcu gerçekçi olduğunu göstermektedir diyebiliriz.

Vecihi Timuroğlu'na göre Püsküllüoğlu her zaman toplumcu olmuştur. Fakat onun bu toplumcu niteliği *Unutma Onları* kitabında yaşamı yeni bir tarih anlayışıyla ve yeni bir estetikle ortaya koymuştur. Bu da kitabını yeni boyutlara ulaştırmıştır (Timuroğlu, 1977, s.84). Şiirine yeni bir yön vermek isteyen Püsküllüoğlu bu çabasını başarılı bir şekilde gerçekleştirmiştir (Uyguner, 1976, s.739). Püsküllüoğlu'nun *Unutma Onları* adlı kitabının ilk şiiri olan *Bildiri*, en çok dikkat çeken şiirdir.

Acısı dile gelmiyorsa halkımın

Sevinci anlatılmıyorsa

Neyleyim o mısraları, vazoda gül gibi olsalar da.

(...)

“Bildiri”, *Babadat*, s.181.

Uçarol'a göre Püsküllüoğlu, “İkinci Yeni anlatımcılığında büyük ölçüde sıyrılarak; bulanık, bireysel, okuyucuya zehir ağan özden uzakta, yeni şiirler” yazmıştır (Uçarol, 2004, s.63).

Ona göre, halkın acısı dile getirilmeyen, sevinci anlatılmayan dizeler “vazoda gül gibi olsalar da” üzerinde durulacak dizeler değildir. Bu nedenle, Püsküllüoğlu içinde insan ve özellikle de Anadolu halkı bulunmayan şiirleri yok saymış ‘burjuva şairlerin elinde olan Türk şiirini’ kurtarmak amacıyla yola çıkmıştır (Uyguner, 1976, s.739).

(...)

Ve önce kendimden başlayarak işe

“bunlar şiir mi?” diyorum artık

İçinde insan bulunmayan şiirlerin

Yakıyorum hepsini

Ve düşünüyorum yola

Kurtarmak için

Burjuva şairlerin

Elinde oyuncak olan Türk şiirini!

(...)

“Bildiri” *Babadat*, s.181.

Timuroğlu’na göre şair şiirinde halkın acısını, içtenlikle dile getirmelidir. İçinde insan, toplum sorunları olmayan şiirlerin bir önemi yoktur. O zamana kadar şairler şiirlerinde kişisel dünyalarını dile getirerek toplum sorunlarına sırt çevirmişlerdir (Timuroğlu, 1977, s.84).

Ramis Dara’ya göre, Püsküllüoğlu “Bildiri” şiirinde halkın acısından, sevincinden, toplumun sorunlarından bahsetmeyen şiirleri adeta topa tutmuş, onların şiir olmadığını ifade etmiştir. O zamana kadar yazmış olduğu, kendine ait diğer şiirlerini de bu durumun içine almıştır. Halkın sorunlarına, mutluluklarına, acılarına değinmeyen şiirlere “Bunlar da şiir mi?” diyerek adeta eski şiirleri yok saymıştır. Ramis Dara’ya göre, şair bu şekilde eski şiirlere yüklense de, kendi eski şiirlerinin üzerine, artık kendi gerçek şiirini kurmaktadır (Dara, 1983, s.77).

Mehmet H.Doğan, Püsküllüoğlu’nun “Bildiri” şiirinde söylediklerinin aksine eski şiirlerini inkâr etmediğini söylemektedir. Hatta şairin şiirlerinin geliştirdiğini, güncel uygun hale getirdiğini söylemektedir (Dara, 1983, s.78).

Cemal Süreya’nın düşünceleri ise şöyledir:

“Bence *Unutma Onları*’da Ali Püsküllüoğlu kendi şiirsel serüvenini ilk kez bütünüyle ortaya koyuyor: *Pembe Beyaz*’daki yalınlığı ve halk motiflerini, İkinci Yeni aşamasındaki dil beğenisini, şiir beğenisini ve toplumcu aşamasındaki içerik kaygısını birleştiriyor. Bu kitabında şiirsel oluşumun kendisine kazandırdığı güvenle daha rahat. Eski şiirlerini, “Bildiri”sinde söylediği gibi yakmadığını, onları birer dönemeç olarak geride bıraktığını da anlaşıyor.” Cemal Süreya, Nisan 1977 (akt. Dara, 1983, s.77)

Püsküllüoğlu'nun "Bildiri" adlı şiiri hakkında düşünce ve yorumları şöyle sıralayabiliriz:

Ceyhun Atuf Kansu "Bildiri" şiirini "halkçı bir davranış olarak tanımlamıştır. Devamında ise bu davranışın giderek karşı taraftaki diğer şiirlere "bir başkaldırı" ve "bir Dadaloğlu direnişi olarak sevgiyle" karşıladığını söylemiştir (Dara, 1983, s.77).

Vecihi Timuroğlu "Bildiri" şiiri hakkında "Püsküllüoğlu, her zaman toplumcu olmuştur" demektedir (Dara, 1983, s.78). Ramis Dara'ya göre Püsküllüoğlu'nun toplumculuk nitelemesi pek uygun değildir. Ramis Dara'ya göre Püsküllüoğlu sadece bir dönem halktan yana olmuştur ve bu onun bütün dönemleriyle toplumcu olduğunu göstermez. Onun şiirlerinde kentten gitme isteği vardır fakat buradan yola çıkarak toplumcu, halkçı bir amaç taşıdığı iddia edilemez. Onun siyasal şiirlerinde bile doğa ve doğasal imgeler vardır (Dara, 1983, s.78-79).

(...)

Senindir kırlar

Kapanıp kalma

Yakındır çok

Çiğdemin burnu çıkar topraktan

Yeniler kendini doğa

(...)

"Ey İnsan", *Babadat*, s.209.

Uyguner'e göre Püsküllüoğlu'nda "yaşam kavgası Anadolu insanının doğayla, kendisini sömürenlerle olan kavgasıdır" (Uyguner, 1976, s.739). "Püsküllüoğlu bu yaşam kavgasını dile getirirken ne fazla yumuşak ne de fazla sert sözcükler kullanmıştır. Onun sözcükleri, bağırان sözcükler de değildir ve bu yüzden bağırان bir hal yoktur." (Uyguner, 1976, s.739).

Vecihi Timuroğlu'na göre ise yaşam kavgasını sert bir şekilde dile getirmiştir. Onun bu "sert yordamını da yoksul bir kasabada doğması", zorluk içinde büyümesidir. Timuroğlu'na göre şairin sert olan sözleri "dağ yeli" gibidir (Timuroğlu, 1977, s.84).

(...)

Kanyla yazar şiirini ozan

Ta ilk mısradan beri

Kim bilir kimin söylediğini!

Bir çeşmedir kalbi onun,

Dünya kadar geniştir.

(...)

“Şiir”, *Babadat*, s.185.

“Kentin bunaltıcı havasından, özgürlükleri kısıtlayan duvarlarından kurtulmak için dağlara, kırlara ve oralarda yaşayan halkın yanına gitme özlemi içindedir. Unutma onları derken, işte bu insanları düşünmektedir. Doğanın bütün acımazlığına karşı savaştan insanların aç, bitkin, yorgun, sıkıntılı yaşamını anımsamaktadır.” (Uyguner, 1976, s.739).

(...)

Ey sen ki türkülerin çıkağı güzel

Şiirler ne der türküler varken

Kentler ne der dağlar varken

Ve ovalar ırmaklar ey benim can Türkiye'm!

“Sevda Türküleri/2”, *Babadat*, s.191.

Püsküllüoğlu sadece dönemin toplumu etkileyen siyasi olaylarına değil, sosyal olaylarına da yazdığı şiirleri görmekteyiz. Türkü Söylüyor Bir İşçi adlı şiirde işçileri dile getirmiştir. İşçileri şiirinde dile getirmesi onun topluma olan düşkünlüğünü göstermektedir. İşçileri inşaatta gözlemlercesine aktarmıştır. Üstelik işçinin söylediği türküden duygu durumu da tahmin edilmektedir.

Bir işçi

Tuğla çekiyor sırtında;

Biri harç karıyor,

Biri örüyor duvarı,

Sıva yapıyor biri, düzlüyor malayla.

(...)

“Türkü Söylüyor Bir İşçi”, *Babadat*, s.215.

Şiirlerinde halkın acısını, sevincini, insanı konu edinmeyen şiirlerin şiirden sayılmadığını iddia eden Püsküllüoğlu *Unutma Onları* kitabında yoğun bir şekilde insanı işlemiştir. Yaşadığı zorluklara rağmen güçlü duran, vatanı için, toprağı için mücadele eden Anadolu insanını anlatmıştır.

(...)

Nice kıtlıklardan

Sıkıntılardan

Didinmelerden sonra

Yine de gülen

Yine de şaşkıyla bakan dünyaya

Askere giden

Vergi veren

Oy veren

Ve bir karış toprak için can veren

“Anadolu İnsanı”, *Babadat*, s.197.

Şair için türkü oldukça önemlidir. Şiir kitaplarında türkü kelimesi sıklıkla görülür. Memleket türküleri onun vazgeçilmezidir. İlk kitabı olan Pembe Beyaz’ın ilk şiiri Memleket Türküleri’nde “Bulunsun mezar taşımda dilerim / Türkülerin en güzeli” (*Babadat*, s,17) diyerek türküye verdiği önemi en başından beri göstermiştir. Püsküllüoğlu *Unutma Onları* şiir kitabının “Bildiri” adlı şiirinde türküden yola çıkarak sınıf çatışmasına da değinmiştir. Ona göre Âşık Veysel’den türkü dinlemeyi köylülük sanan bir sınıf vardır. Şair bu durumu “Bildiri” şiirinde şöyle dile getirmiştir:

(...)

bütün bunları

ve daha birçok şeyleri...

örneğin türkü dinlemeyi Aşık Veysel'den

köylülük saydılar.

(...)

“Bildiri”, *Babadat*, s.182.

Püsküllüoğlu'nun çoğunlukla doğa konusu görülen şiirlerin içinden “Teodora” şiiri diğer şiirlerden belirli derecede farklılık göstermektedir. Kitaba bambaşka bir hava katan bu şiir İstanbul'un fethi ile ilgilidir. Şiirde Bizanslı asker Romenos ile kötü kadın Teodora anlatılmaktadır. Şair sözlerini hiç çekinmeden, açık ve sert bir şekilde dile getirmiştir (Canpolat, 1955, s.324).

(...)

Romenos, Bizanslı asker,

Teodora Bizanslı orospu.

(...)

Dışarıda ölüm var, çılgınca

Çılgılığı duyulur bir ordunun.

(...)

Romenos ölmüştür tül yatağında

İstanbul sarılmış, Bizans kan ağlarken.

Bir gecede üç erkek değişir Teodora

Teodora erkek arar yeniden.

“Teodora”, *Babadat*, s.36.

Püsküllüoğlu toplumu anlattığı şiirlerinde halkın sevinç ve acısını dile getirmekle kalmamıştır; toplum yapısının bozulması, toplum ahlakının bozulması gibi konuları da işlemiş ve bu durumu eleştirmiştir. Toplum ahlakını bozan genelevleri ve kötü kadınları eleştirmiştir. Özellikle “Sanı” şiirini örnek gösterebiliriz.

*Gece benim ülkemdir sarışın kadınları olan,
Genelevleri büyük, çirkin dumanları çıkan göğe,
En çok günaha benzer acı bir yeşil öyle
Ve saçlarını kesip kalçalarını daraltan
Renkli bardaklar gibi kahkahanın kırıldığı
Sarışın kadınları olan arsız ve sokulgan*

*Ne zaman görsem kan ve ölüm gibi aklımda
(...)*

“Sanı”, *Babadat*, s.151.

2.1.11.Halk Kültür Unsurları

Püsküllüoğlu şiirlerinde halk kültür unsurlarından da yararlanmıştır. Halk kültür unsurlarını yoğun bir şekilde kullandığı kitabı *Aydınlık İçinde* şiir kitabıdır. Bunun dışında diğer şiir kitaplarından sadece *Unutma Onları*'nda “Masal” adlı şiirinde “Bir varmış bir yokmuş” cümlesiyle görülmüştür.

Püsküllüoğlu *Aydınlık İçinde* şiir kitabında halk kültür unsurlarını doğrudan ve çekinmeden aktarmıştır. Şiirlerinde masal ve tekerleme görülmektedir. “Cinler Padişahı”, “Düzce Yolu”, “Oyun İçinde”, “Yar” gibi şiirleri örnek olarak gösterebiliriz (Dara, 1983, s.75).

*Evvel zaman içinde biz var idik
Yel olur eser yağmur olur yağar idik,
Görünmez külahlar içinde
Havva kızlarının en güzeliyle
Evcilik oynar idik.
(...)*

“Cinler Padişahı”, *Babadat*, s.53.

(...)

Aşkımız gerçek olanda

Şi'irimiz seni bulanda

Korkularımız sıcacık,

İlktir aşkınla yanarız

Lebbeyk sultanım baş üzre

El çırpar dört döneriz.

(...)

“Oyun İçinde”, *Babadat*, s.54.

Püsküllüoğlu'nun halk kültür unsurlarını kullandığı şiirlerinde sadece masal, tekerleme değil, çok az dahi olsa mani ya da mani tarzı söyleyişler, halk hikâyeleri de vardır.

(...)

Karpuzu yardım kan çıktı

Ağacı kestim kurt çıktı,

Sonra tutup gökkuşağını dilim dilim doğradım

Her parçasından sen çıktın.

“Yar”, *Babadat*, s.77.

Halk kültür unsurları doğrudan kullanıldığı gibi kimi zaman dolaylı yollardan da karşımıza çıkmaktadır. Masal başlangıçlarında kullanılan “evvel zaman içinde”, onun şiirinin adı olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca şiirde Hint masalları hatırlatılmıştır.

(...)

Düşüncenin bir değer kazandığı gün

Saçlarını Hint masallarından çıkardığım gün

Bu kaçmalara son, bana gel artık,

Bırak elini çekingenliğin

Ey düşlerimdeki gerçek yaratık!

“Evvel Zaman İçindeki”, *Babadat*, s.51.

Onun bu şiirlerinde 3, 7, 40 gibi formel sayılar vardır. “Formel sayılar, halk kültüründe önemli anlamlar ifade eder” (Topcu, 2008, s.241).

(...)

Bilmek istemem kırk odada ne var,

(...)

Yedi kat yerin dibinde

Yedi başlı devi de öldürebiliriz.

(...)

Üç tel saç, üç mısra şiir

(...)

“Bergüzar”, Babadat, s.61.

İşit işit iğne deliği

Kırk tespihim vardı kimler aldı?

Yetmiş dilden yetmiş sevgilim vardı

Yedisini büyüttüm yetmedi,

(...)

“Düzce Yolu”, Babadat, s. 82.

Bunun dışında Püsküllüoğlu masalarda ki kahramanları da dile getirmiştir. Keloğlan Masalı, Ali Baba ve Kırk Haramiler Masalı gibi kahramanları hatırlatmada bulunmuştur. Keloğlan masasında ayrıca eski günlere, çocukluğuna özlem vardır.

Seni unuttuk Keloğlan pişmanız

Bütün kızları unuttuk Keloğlan pişmanız,

Oyunlarımız vardı onları unuttuk,

Oyuncakçıdan şimdi uçak alıyoruz

Tahta at bebek otomobil alıyoruz

Yok artık kamyandan atımız.

(...)

“Keloğlan”, Babadat, s.63.

*Çın çın öten dünyalar ötesinde
 Ali Baba ve Kırk Haramiler yaşar.
 Peripadişahi'nin sarayı
 Üç adım ilerdedir.
 Orada iri güller açar
 Orada mutluluk H harfinin elindedir.
 (...)*

“Ve Üç Kere H Dedim”, *Babadat*, s.72.

Dara'ya göre Püsküllüoğlu'nun “Düğün” şiiri ise tıpkı bir halk şiiri gibidir. Dörtlüklerle yazdığı bu şiir serbest ölçüyle dile getirilmiştir (Dara, 1983, s.75).

*(...)
 Başlarda al al yazmadır,
 Entariler dal dal basmadır,
 Bizim köylerde kızlar yosmadır,
 Ya dullar hey anam ya dullar?
 (...)*

“Düğün, *Babadat*, s. 64.

2.1.12.Kadın

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde yalnızlık duygusunu kadına sığınarak giderdiğini görmekteyiz. Böylece şairin yalnızlığından sıyrılıp yaşama bir anlam katmak istediğini söyleyebiliriz. “Kadına sığınış, kadını seviş de şiirlerinin hemen hepsinde rastlanan bir konu. Bu yalnızlıktan, kocaman yalnızlıktan kaçışın şiirleştirilmesidir. Zaman zaman karanlığın ve yalnızlığın verdiği korkudan da diyebiliriz bu kaçışa. Ama daha çok yalnızlıktandır.” (Uyguner, 1962, s. 881).

*(...)
 Bu yüzden üşüdüm yalnızlıkla,
 Kadın kokularını ve yumuşak şeyleri*

*Hep bu yüzden sevdim
Gün batarken yalım olmuş akşam rengini.
(...)*

“Zaman İçinde Atlar”, *Babadat*, s.157.

Uzun Atlar Denizi adlı şiir kitabında şairin kadınları sevdiğini ama onları öldürdüğünü görmekteyiz. Kadını öldürdüğünü itiraf da eder şair. Ama mezarına çiçekler getirmiş, diz çökmüştür ve mezara seslenir: “Ama sen güzeldin niye öldün?” (Uyguner, 1962, s. 881).

*(...)
tutup diz çöktüm önünde
seni sevdim seni öldürdüm seni
ama sen güzeldin niye öldün?*

“Ey Korkuda Yüce Ece”, *Babadat*, s.137.

Kimi zaman şair hayalindeki kadını söylemiştir mısralarında. Bu kadın kolay tarif edilmemiş, üzerinde düşünülmüş, hissedilmiştir. Öyle bir alımlıdır ki şairin hayalindeki kadın, sabah vaktindeki çimenlerin alımına benzer.

*(...)
sabahları çimenler nasıl alımlı olursa öyle
bir kadını olsun isterim
(...)*

“Geceye Varıp Söylemeli”, *Babadat*, s.141.

Püsküllüoğlu'nun kadınları konu edindiği şiirlerine baktığımızda bazı şiirlerinin kötü kadınları anlattığını görürüz. Bu kötü kadınlar, toplum düzenine aykırı, ahlaksız, namussuz kadınlardır. Püsküllüoğlu bu kötü kadınları koca ırmakta pis çamurlu sular olarak tanımlamıştır.

(...)

Hiç yüzü kızarmadı onların hiç çekinmezdi hiç umursa-

[mazlardı,

bir bir biterdi kanyak bardakları bir bir sigaralar kutularında

ve uzatırdı eller ateşi.

(...)

“Ama Pis Çamurlu Sular Koca Irmakta”, *Babadat*, s.149.

Onun şiirlerindeki ahlaksız kötü kadınlar genellikle sarışındır. Geceleri dışarıdadırlar, saçları kısa ya da uzun olabilir, dar pantolon giyerler, sigara ve alkol kullanırlar, tuhaf gülüşleri vardır, yolda birdenbire tanımadığı bir erkeğin koluna girmekten çekinmezler. Bu özellikleriyle şiirlerde yer alan kötü kadınlar daima şair tarafından eleştirilmiştir. Şair sadece kötü kadınları değil kötü kadınları barındıran genelevleri, İstanbul’u ve hatta kralları da eleştirinin içine almıştır. Romenos’un aşkına ihanet edip onu elleriyle öldüren Teodora da eleştirinin içindedir.

Gece benim ülkemdir sarışın kadınları olan,

Genelevleri büyük, çirkin dumanları çıkan göğe,

En çok günaha benzer acı bir yeşil öyle

Ve saçlarını kesip kalçalarını daraltan

Renkli bardaklar gibi kahkahanın kırıldığı

Sarışın kadınları olan arsız ve sokulgan

Ne zaman görsem kan ve ölüm gibi aklımda

(...)

“Sani”, *Babadat*, s.151.

Ben o kraldım ki buyurmaya alışık ağzımla öperdim kadınları,

Sarayımda neye değsen yumuşaktı, kokuluydu kadınca,

Soframda şaraplar vardı, her biri ayrı ülkeden,

Ve kadınlar en çok düşündüğünüz gibiydi en çok sarıydı saçları

Omuzlarından inerti bellerine sarkardı göğüslerinden.

(...)

“Kral”, *Babadat*, s.140.

(...)

Veya Köprü üstünde bir gün

Gider dururken yolunuza

Hiç görmediğiniz bir taze

Girivermiş kolunuza.

(...)

“İstanbul”, *Babadat*, s.57.

(...)

Başına vurdu zavallı Romenos'un

Teodora'nın elinden içtiği.

Şehvet dolu bakışlı, yosma Teodora

Ah, ah Romenos'un sevdiği.

(...)

“Teodora”, *Babadat*, s.36.

Püsküllüoğlu şiirlerinde kadını konu alırken o dönemin toplum hayatını da göstermiştir. Çocuk işçiliğinin ve çocuk gelinlerin yaygın olduğu dönemi ele almıştır şair. Küçük yaştaki kız çocuklarının çapaya götürülüp çalıştırılması ve küçük yaşlarda evlendirilmesini “Kına mı Yaktın Eline” adlı şiirinde işlemiş ve bu durumu eleştirmiştir.

Ortalık ağarırken umutla

Çapaya giden güzel kız

Ellerinin beyazlığını pamuk alacak

Yüzünün güzelliğini güneş.

(...)

“Fadime bu yıl gelin olacak

Al duvağın içinde oy nasıl gelin!”

Davul nasıl vurur Fadime

Ya nasıl küçük yüreğin?

“Kına mı Yaktın Eline”, *Babadat*, s.80.

2.2.ŞEKİL

2.2.1.Nazım Birimi

Ali Püsküllüoğlu'nun toplu şiirler kitabı olan *Babadat* (1950-1997) ve son şiir kitabı olan *Zamansız* olmak üzere toplam 385 şiirinde çok çeşitli nazım birimleri kullanılmıştır. Püsküllüoğlu tek bir dizeden oluşan nazım birimini şiirlerinde hiç kullanmamıştır. Ancak 10'dan fazla dizenin yer aldığı nazım birimleri görülmektedir. Bu şiirlerin 198'inin nazım birimi, düzensiz bentlerden oluşmaktadır. Püsküllüoğlu şiirlerinde nazım birimi olarak düzensiz bendi daha çok tercih etmiştir.

Dize sayısı düzenli olmayan şiirleri (198 tane) değerlendirme dışında tutacak olursak 187 şiirin nazım birimi dörtlüklerden oluşan 103 şiiri (41 tanesi tek dörtlük), beyitlerden oluşan 20 şiiri (1 tanesi tek beyit) vardır. Püsküllüoğlu'nun dörtlük ve beyit dışındaki nazım birimlerinin dışında 10 şiiri üçlük (2 tanesi tek üçlük), 22 şiiri beşlik (1 tanesi tek beşlik), 12 şiiri altılık (1 tanesi tek altılık) 5 şiiri yedilik (1 tanesi tek yedilik), 2 şiiri sekizlik (1 tanesi tek sekizlik) nazım birimleri de kullanmıştır. Bunun dışında 3 şiiri 10 dizeden oluşan tek bent, 2 şiiri 12 dizeden oluşan tek bent, 1 şiiri 12 dizeden oluşan 2 bent, 2 şiiri 13 dizeden oluşan tek bent, 1 şiiri 14 dizeden oluşan tek bent, 1 şiiri 17 dizeden oluşan tek bent, 2 şiiri 31 dizeden oluşan tek bent, 1 şiiri 32 dizeden oluşan tek bent kullanmıştır.

2.2.2.Nazım Biçimleri

2.2.2.1.Geleneğe Bağlı Nazım Biçimleri

Ali Püsküllüoğlu, şiirlerinde geleneğe bağlı nazım biçimlerini ve Batı edebiyatından alınan nazım biçimlerini çok fazla tercih etmemiştir. Divan şiiri nazım biçimini ise hiç kullanmamıştır. Ali Püsküllüoğlu'nun şiirleri içerisinde halk şiiri nazım biçimi olan mani kafiye örgüsüne uygun sadece iki şiiri vardır. Bunlardan

“Merhaba Büyük Şehir” (*Babadat*, s.55) başlıklı şiiri serbest ölçüyle yazılmış fakat aaxa kafiye düzeni ile mani tarzı kafiye örgüsüne sahiptir. “Kar” (*Babadat*, s.121) başlıklı şiiri ise aaxa kafiye düzeni ile mani tarzı yazılmış, 11’li hece ölçüsüne sahiptir.

2.2.2.2. Batı Edebiyatlarından Alınan Nazım Biçimleri

Ali Püsküllüoğlu, Batı edebiyatından alınan nazım biçimlerinden sadece çapraz ve sarma kafiyeyi kullanmıştır. Bunlardan 5 şiiri çapraz kafiye, 1 şiiri sarma kafiye. Püsküllüoğlu’nun Batı edebiyatı nazım biçimlerine pek tercih etmediğini söyleyebiliriz.

2.2.2.2.1.Çapraz Kafiye

Bu nazım biçimi dörtlüklerden meydana gelmektedir. Bentlerin sayısı herhangi bir sınırlamaya bağlı değildir. Bu nazım biçiminin kafiye dizilişi, abab, cdcd, efef... şeklindedir.

Ali Püsküllüoğlu sadece 5 şiirinde çapraz kafiyeyi kullanmıştır. Bu şiirleri tek dörtlükten meydana gelmektedir. Bunlar “Dağ” (*Babadat*, S.238), “Göl” (*Babadat*, s.239), “İnsan” (*Babadat*, s.240), “Ören” (*Babadat*, s.243), “Kurşun” (*Babadat*, s.244) şiirleridir.

2.2.2.2.2.Sarmal Kafiye

Bu nazım biçimi çapraz kafiye gibi dörtlüklerden meydana gelmektedir. Aynı şekilde burada da bent sayısında herhangi bir sınırdan söz edemeyiz. Bu nazım biçiminin kafiye dizilişi, abba, cddc, effe... şeklindedir.

Ali Püsküllüoğlu sadece “Sebep” (*Babadat*, s.44) başlıklı şiirinde sarmal kafiyeyi kullanmıştır.

2.2.2.3. Serbest Nazım Biçimleri

Ali Püsküllüoğlu şiirlerinde en çok serbest nazım biçimlerini kullanmıştır. Toplam 385 şiirinin 378 şiiri serbest nazım biçimiyle yazılmıştır.

Püsküllüoğlu'nun şiirleri genellikle mevcut nazım biçimine, ölçü kalıbına, kafiye örgüsüne bağlı kalmadan kendi tercihiyle oluşturmuştur. Şairin kendi tercihinin bağlı olduğu için şiirlerinde çok çeşitli nazım biçimleri kullanmıştır. Serbest nazım biçimi kullandığı bu şiirlerinde kimi zaman dize sayılarını eşit bir şekilde kimi zamanda karışık bir şekilde kullanmıştır.

2.2.2.3.1. Dize Sayısı Eşit Bentlerle Kurulan Nazım Biçimleri

Bentlerle yazılan bu nazım biçimlerindeki şiirler dize kümelenişi bakımından kendi içinde bir düzenlilik göstermektedir. Her bentteki dize sayısı birbirine eşit olan bu şiirlerin tamamı ikişer, üçer, dörder, beşer, altışar, yedişer, sekizer vb. dizelik bentlerden oluşmaktadır. 385 şiirinin 187 şiiri dize sayısı bakımından eşit bentlerle kurulmuştur.

2.2.2.3.2. Dize Sayısı Değişik Bentlerle Kurulan Nazım Biçimleri

Püsküllüoğlu'nun 385 şiirinin 198'inde dize sayısı bakımında değişik bentlerle kurulan nazım biçimini kullanmıştır. Bu nazım biçimindeki şiirler herhangi bir ölçüye ve kafiye örgüsüne bağlı değildir. Püsküllüoğlu'nun dize sayısı farklılık gösteren şiirlerinde kendi içinde bir düzeni olduğu söylenebilir. Mısra sayıları farklı olmasına rağmen, bentlerin birbirine yakın sayıda mısradan oluşması hem bütünlüğü sağlamış hem de ses düzeni oluşturmuştur. Ancak birbirine yakın sayıda mısradan oluşan bu bentlerin sayısal değerleri diğer şiirlerde sık sık görülen düzenli sayılardan oluşmamaktadır. Sayısal değerler her şiirde şairin kendi tercihinin göre değişmektedir.

2.2.2.4. Düzyazı Şiirleri

Ali Püsküllüoğlu düzyazı şiirini çok tercih etmemiştir. Fakat “Uzun Atlar Denizi” ve “Sırtımızda Kızgın Güneş” şiir kitaplarında düzyazı şiirleri görülmektedir. İkinci Yeni şiir anlayışının etkisi altında olduğu bu şiirlerde genellikle mısralar uzun kullanılmıştır. “Eğri Bıçak Kan ve Ölüm” (*Babadat*, s.179) ve

“Çember” (Babadat, s.180) şiirlerini ise düzyazı şiirlerine örnek gösterebiliriz (Uyguner, 1965, s.712). Düzyazıya uzanan bu şiir kitaplarında Püsküllüoğlu, karamsar bir durum içindedir. Özellikle “Çember” şiiri yalnızlık, bunaltı duygusunun yoğun olduğu bir düzyazı şiiridir.

*Nasıl olsa bir gün eriye eriye tükenecek Güneş,
nasıl olsa düşeceksiniz bir kaldırıma, severken
ya da koklarken bir çiçeği, bir mektubu okurken ya da
bir parkta güneşlenirken, çocukların oynadığı bir sıra
(sevgi, o yabancı dağ geyiği, kaçır durur sizden)
akşam çökerken, boğuk bir sıkıntıyla kente
o alışılmış sicim yağmurlar yağarken
(soluk, kararsız bir göğün altında, bir başınıza öyle)
adımlarınız gider ya gitmez, sigaranız ağzınızda
merhaba diyensiz, tükenmişliğinizi sonun değin yaşarken
siz var mısınız bu kentin pis havasında (bilmezken)
sokak kedilerinin, o hüznün şarkılarının yanında
nasıl olsa bir gün olacak bu, kaçamazsınız
(siz kendiniz misiniz gerçekten? Onu da düşünmelisiniz)
meyhanelere girseniz sıkıntıyla, kavgalarınız olsa
nedensiz ve korkunç. Tutup güvercinleri okşasanız
ya da yolsanız tüylerini martıların ve onların
gümüş saplı kara bir bıçağı öfkeyle sallasanız havaya
tükeneceksiniz yine de. Bu korkunç sorunun karşılığı yok
savaşlardan yenilmiş çıkacaksınız, yitik hep yitik
neyiniz varsa, acının bilinmedik köşelerinde ta derinde
yitik hep yitik. Boyuna bu. Varlaştırmaz sizi hiçbir şey
akşamın yüreği ağır basan o yılmın gelişinde
isteklerin bilinmezliğinde, adım başı değişen, adım başı
kararsız. Hangi soruya karşılık olacak? bilinmezken*

*kalmanın neyi değiştireceği, gitmenin neyi eksilteceği
neye yok desek, neyi çarmıha gersek, neye tapsak
diye düşünseniz bile. Düşünmek olur bu önce, ama sonra?
ama sonra sıkıntılarınızın kışı başlar yine de
çevrenizde ateşten bir çember gibi darala darala
“Çember”, Babadat, s.180.*

2.2.3.Ahenk

Püsküllüoğlu şiiirlerinde genellikle serbest nazım kullansa bile kelimeleri ve cümleleri belirli bir ses bütünlüğü oluşturarak şiiirlerinde bir ahenk sağlamıştır. Ritim ve armonilerle şiiirlerinde ahengi yakalamaya çalışan Püsküllüoğlu sık sık kelime ve mısra tekrarları yaparak müzikal bir ahenk oluşturmuştur.

2.2.3.1.Ritim

2.2.3.1.1.Vezin

Püsküllüoğlu şiiirlerinde genellikle serbest vezin kullanmıştır. Sadece 3 şiiirinde hece vezni kullanan Püsküllüoğlu belirgin bir biçimde ölçüden uzak durmuştur. Toplam 385 şiiirinin 382'sini serbest vezinle yazmıştır.

2.2.3.1.2.Kafiye ve Redif

Ali Püsküllüoğlu şiiirlerinin hemen hemen hepsinde serbest vezin kullanmasına rağmen, kafiyeyi kullanmıştır. Şiiirlerinde düzenli bir kafiye örgüsü olmasa da sıklıkla kullandığı kafiyelerin her çeşidi mevcuttur. Ali Püsküllüoğlu'nun şiiirlerinde kafiye yaklaşımı serbest bir görünüm sunmaktadır. Bu durum belirli bir kurala bağlı kalmamıştır. Sadece şiiirin iç musikisini dize sonlarında daha belirgin hissettirmektedir. Onun kafiye ve redifi kullanırken dikkat ettiği bazı özellikler şunlardır:

1. Püsküllüoğlu'nun şiiirlerinde yarım kafiye çok sık görülmektedir. Püsküllüoğlu tek bir seslinin ya da sessizin tekrarını kafiyede yeterli görmüştür. “a,e,i,i,u,ü” seslilerini tek başına kafiye yaparken, “o,ö” seslerini tek başına kullanmayı tercih etmemiştir. Onun şiiirlerinde en çok e,i,a seslileriyle yarım kafiye yaptığını görmekteyiz.

“e”

(...)

Bazı bir zalim el acısız

Ta vurur tırpanı köklerime

Devrilir yana düşerim sessiz

Boynum kıldan ince

(...)

“Ayrıkotu”, *Babadat*, s.67.

“i”

Açınca pencereleri

Kuşlar dolardı odasına

Gök mavi

Bilirdi güzeldir hava

(...)

“Eski/Beş”, *Babadat*, s.267.

“a”

(...)

Ey sen ki durmadan işleyen yara

İlkyazda sıcak temmuzda güzde ve kışta

(...)

“Sevda Türküleri/2”, *Babadat*, s.190.

2. Püsküllüoğlu şiirlerinde yarım kafiye çok kullanılmasının yanında tam kafiye de çok kullanmıştır. Tam kafiye oluştururken sürekli aynı seslerden oluşan bir tam kafiyeden söz edemeyiz. Püsküllüoğlu tam kafiye bazen redifle birlikte bazen de redif olmadan kullanmıştır.

(...)

Ah neylesem ne etsem

Sevdiğim bir tanem

“Kalbimin Kahkaha Sokağı”, *Babadat*, s.110.

3. Püsküllüoğlu şiirlerinde zengin kafiye de çok yer vermiştir. Zengin kafiye bazen redifle birlikte kullanılmış bazen de redifsiz kullanılmıştır.

(...)

Korkunç karanlığı kaderimizin.

Yıkılması, dağılması, uçması ne hazin.

(...)

“Tedirgin Aşk”, *Babadat*, s.43.

Şair şiirin birinci dördlüğünü oluşturan ikinci ve dördüncü dizelerinde zengin kafiye yapmıştır.

4. Püsküllüoğlu şiirlerinde tunç kafiye de sık sık kullanmıştır.

(...)

Ah anam gözbebeğim ah!

Gün ışığı, yeniden sabah

(...)

“Güneyde Bahar Şiiri”, *Babadat*, s.29.

Şiirin ikinci dördlüğünü oluşturan ikinci dizedeki “ah” sözcüğünün, dördüncü dizedeki “sabah” sözcüğünün içinde geçmesi tunç kafiye meydana getirmiştir.

Püsküllüoğlu cinaslı kafiye şiirlerinde çok az kullanmıştır.

5. Püsküllüoğlu şiirlerinde redifi çok sık kullanmıştır. Mısra sonlarındaki sözcükleri bazen kafiyesi olmadan sadece redifle bazen de kafiye ve redifi birlikte kullanmıştır.

(...)

İlktir aşkınla yanarız

Lebbeyk sultanım baş üzre

El çırpır dört döneriz

(...)

-n: yarım kafiye

-arız, -eriz: redif

“Oyun İçinde” *Babadat*, s.54.

Burada şiirin ikinci bendini oluşturan dördüncü ve beşinci dizelerinde şair hem kafiye hem de redifi birlikte vermiştir. Bu uygulama şiirlerinde oldukça fazladır.

(...)

*Es dedim mi rüzgâr **esecek***

*Yar dedim mi yar **gelecek.***

-ecek: redif

“Mutluluk”, *Babadat*, s.88.

Burada şiirin ikinci bendini oluşturan birinci ve ikinci dizelerinde sadece redif kullanılmıştır. Kafiye olmadan sadece redifle yapılan bu uygulama şiirlerinde yine oldukça fazla görülmektedir.

(...)

*Düğünlükler **giyilende***

*Ellere kınalar **yakılanda,***

Çıkar da gelir misin

*Gümbür gümbür **vurulanda***

*Davullar hey anam **davullar?***

“Düğün”, *Babadat*, s.64.

Şair bu şiirin beşinci bendini oluşturan birinci, ikinci ve dördüncü dize sonu kelime köklerine gelen eklerle redifi oluşturmuştur. Şairin burada halk ağzı kullandığını da belirtelim.

Püsküllüoğlu'nun şiirinde redifleri ek halinde kullandığı gibi kelime halinde de kullanmıştır. Kelime halinde kullanılan redifler kimi zaman ek halindeki redifle arka arkaya gelmiş kimi zamansa tek başına bir kelime olarak kullanılmıştır. Kelimelerin bu şekilde tekrarı şiirde bir ritim oluşturmaktadır.

(...)

*Uzun saçlarına **asılısam derim***

Uzun geceler boyu ay ışığında

*Uzun uzun **öpsem derim.***

(...)

Kelime halindeki redif, ek haldeki redif ile birlikte kullanılmıştır.

“Es Harfi”, *Babadat*, s.58.

(...)

*Kırbaçla **atları***

*Yiğidim, doru **atları***

(...)

Kelime tek başına bir redif olarak kullanılmıştır.

“Hey, Kardeş”, *Babadat*, s.211.

6. Püsküllüoğlu'nun kimi zaman bir şiirde sadece bir kafiye ya da redif kullanırken kimi zamansa her bentte bir kafiye ya da redifin düzenli bir şekilde kullanıldığını görmekteyiz. Bu uygulama şiirlerinde sık sık görülmesine de bazı şiirlerinde kullandığını söyleyebiliriz.

Bir yoldur gidiyorum

İnişler yokuşlar mı

Acılar acılar acılar

Hep böyle kışlar mı

Sözcükler tutsak

Başa gelmedik işler mi

Tarih söyler sözünü

Doğrular mı yanlışlar mı

Gün gelip süre dolanda

Öne düşecek başlar mı

O beni bağışlamaz

Ben onu bağışlar mı

“Acılar Üzerine” *Babadat*, s.315.

Bu şiirde “-larda/-lerde” ekleriyle redif “-ş” sesiyle de kafiye yapılmıştır. Redif ve kafiye birliktede kullanılmasının yanında şiir boyunca redif ve kafiye her bentte düzenli olarak ilerlemiştir.

7. Püsküllüoğlu şiirlerinde kafiyei sağlarken kelime tekrarlarına çok fazla başvurmuştur. Bu kelime tekrarları bazen dizelerin başında, bazen ortasında, bazen sonunda bir redif olarak, bazen de karışık bir şekilde şiirin geneline yayılmıştır. Şiirin geneline yayılan bu kelime tekrarlarıyla bir ahenk sağlanmıştır.

Sen uyandıgın zaman

Yani yataktan kalktığın seher vakti,

*Yaprakları **ıslanmış göreceksin***

*Ortalığı **ıslanmış göreceksin***

***Islanmış göreceksin** ellerini.*

Neden diye soracaksın

*Kimsecikler **söylemeyecek***

*Yapraklar **söylemeyecek***

*Ellerin **söylemeyecek.***

(...)

“Şarkı”, Babadat, s.92.

*Benim **yüreğim***

***Dayanmıştır** nice acıya*

*Buna da **dayanır***

Yiğit yüreğim**, sevecen **yüreğim

*Umudu **hiç** bitmeyen*

Çizer yere bir gölge

En dönülmez korkuyu

Ona da dayanır

Aydınlığı hiç yitmeyen

Yiğit yüreğim

(...)

“Yüreğim”, *Babadat*, s.196.

8. Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde halk şiirinde çok görülen, kaynakları yakın sessiz harfler görülmektedir. Püsküllüoğlu şiirlerinde bu uygulamayı pek sık kullanmasa da en çok t-d yakın sessizlerini bir araya getirmiştir. Bunun yanında örneklerinin çok az olduğu “g-ğ”, “k-ğ” yakın sessizlerini de söyleyebiliriz.

“t-d”

(...)

Bakarım çevreme göverir

İri karıncalar kımıldar kumlukta.

Eğmiş başını bir şeyler düşünür an an

Gözünü sevdiğim buğda

(...)

“Yöre”, *Babadat*, s.33.

“g-ğ”

Bir kar yağar, etraf aydınlanır,

Soluk, kaygan bir dünya. Yalnızlığın.

Sapanca'dan öteye Geyve'ye kadar,

Raylar pırıl pırıl, tren yılgın.

(...)

“Pembe Beyaz”, *Babadat*, s.35.

“k-ğ”

(...)

Uzaklaşmanın, unutmanın, yalnızlığın

Bağbozumundaki sararmış yapraklar gibi

Üçgenin içindeki noktadan büyük korkusu,

Senin aşkın, senin aşkın, senin aşkın!

(...)

“Yangın Yeri”, *Babadat*, s.86.

2.2.3.2.Armoni

2.2.3.2.1.Aliterasyon

Ali Püsküllüoğlu dize içinde ahengi sağlamak için tek bir sese dayanmamış, birden çok sessizin ve seslinin tekrarıyla iç ahengi oluşturmuştur. Bazı şiirlerinde tek bir sesin kendini gösterdiğini söyleyebiliriz ancak genellikle tüm sesleri kullanmayı yeğlemiştir. Püsküllüoğlu hemen hemen bütün sessizlerden yararlanmıştır. Sessizlerin içinde en çok “n” ve “l” yumuşak sessizlerini tercih etmiştir. Bunlarla birlikte şiirlerinde en çok kullandığı diğer sessizler “r”, “m” ve “k” diyebiliriz.

Dere kenarının ıssızlığı...

Bir kadının eteğine takılan rüzgâr.

(...)

“Hikâye”, *Babadat*, s.40.

Püsküllüoğlu “n” yumuşak sessizini kullanırken şiire de yumuşak bir iç musikiyi amaçladığını söyleyebiliriz. Şiirlerinin genelinde doğa ve insan konusunu işleyen Püsküllüoğlu “n” yumuşak sessizi tekrar ederek şiirin anlam bütünlüğünü de desteklemektedir. Özellikle doğa ve yaşama sevinci konularının bulunduğu şiirlerinde “n” yumuşak sessizin sık tekrarlandığını gördüğümüzü söyleyebiliriz.

(...)

Sevinirim gönlüm şen

Bir insan suyumdan içti mi.

(...)

“Şuracıkta Bir Dere”, *Babadat*, s.26.

“n” sesindeki durum “l” sesi içinde aynıdır. Yumuşak sessiz olan “l” sessizi şiirlerinde sık sık kullandığı bir sestir. Şiirin iç ahengini sağlayan “l” sesinin sık görüldüğü şiirler genellikle doğa, sevgi konulu şiirlerdir.

(...)

Islak toprak canım yeşillik

Seninledir sağlık esenlik,

Hâbil’le Kâbil’den beri

Kavgalar barışlar sizinledir.

(...)

“Aydınlık İçinde”, *Babadat*, s.65.

“n” ve “l” sesinden sonra sık kullanılan diğer sessizlerin “r”, “m” ve “k” olduğunu söylemiştik. Burada yumuşak sessizlerin yanında sert sessiz olan “k” nin kullanılması dikkat çekmektedir.

r:

(...)

Türkü söyler durur usuldan

Bir yandan yürür ağır ağır.

(...)

“Hikâye” *Babadat*, s.40.

m:

*Ölürsem mezarımda
Çimenler bitecekmiş
Ama benim asla
Mezarım olmayacak*

“Ozan”, *Babadat*, s.243.

k:

(...)
*Kal kendi kendine
Kal kendi kendine, düşüm!*

(...)

“Behçet’e Ağıt”, *Babadat*, s.372.

Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde “n” ve “l” sesi tek başına yer aldığı gibi ikisi birlikte de kullanılmıştır. Ve bu seslere “m”, “k” ve “r” sesleri de eşlik etmiştir. Bu sesler şiiri tek düzelikten kurtarmış ve armoni katmıştır. Kimi zaman iki ses kimi zamanda daha fazla ses birlikte kendini göstermektedir.

n-l:

(...)
*Ey deniz ellerin var mı senin
Onun elleri var
Tutar el ele caddelerde gezeriz
Onun uçarı halleri senden*

(...)

“Deniz”, *Babadat*, s.135.

n-m:

*Ben kendim yanarım
Yakmasını bilmeyen bir alevim
Işığım ama aydınlığım yok
Isıtmayan güneşim*

(...)

“Temel”, *Babadat*, s.106.

l-k:

(...)

*Doğan günle aydınlık dünya**Akşamla, karanlıklar.**“Alabalık”, Babadat, s.18.***n-l-r**

(...)

*Uzun bir süre uğultular ormandan...**O zamanın işte ince bir dalın kırılışı vardır**Ve giyinişi vardır bütün geyiklerin*

(...)

*“Ağzı Önce Suya” Babadat, s.168.***n-l-k-m-r**

(...)

*Şu anıların korkaklığına bak**Senin korkaklığına bak benim korkaklığıma bak**Biz kendimizden korkuyoruz.*

(...)

*“Kaçaklar”, Babadat, s.69.***2.2.3.2.2.Asonans**

Ali Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde “e”, “i” ve “a” seslerinin tekrarı sık görülmektedir. Püsküllüoğlu şiirlerinde belirli bir kural ile asonansı sınırlamamıştır. Genellikle bütün seslileri kullanmaya çalışmıştır. Bununla birlikte kalınlık-incelik özelliklerini dikkate aldığı dize veya dizeleri az dahi olsa görmemiz mümkündür.

*“Yağar kar” “Kar Kar” Babadat, s.222.**“Geceyse gene gece” “Düşsel” Babadat, s.113.**“Dizile dizile inciler gibi” “Düzen”, Babadat, s.49.*

Onun şiirlerinde “e”, “i” ve “ü” ince seslileri birlikte kullanılmıştır. Bu durum bütün bir şiiri baştan sona kapsamasa da bir ya da birden fazla dizede kendini göstermektedir.

“Geçen günlerin gecelerin güzelliğince” “Güzel Günler” Babadat, s.31.

Seslilerin sessizlerle birlikteliğinden ortaya çıkan bir armoni de söz konusudur.

en:

(...)

Sen dururken aklımda açıyor iyice,

Sen yürürken otururken konuşurken.

(...)

“Bir Gül Açar Da” Babadat, s.366.

ar/er:

(...)

Sular basar çizdiklerimi;

Oysa geleceğe taşımak isterim onları ve ötekileri,

(...)

“Kent”, Babadat, s.163.

le/la:

(...)

Her çığlıkta martılar selamlardı beni

Günlerce yemsiz kalmış martılar.

(...)

“Yaşlanmış Bir Gemici Gibi” Babadat, s.334.

2.2.3.3 Yineleme Grupları

2.2.3.3.1. Ön Yineleme

Ön yineleme mısra başındaki bir ya da birden fazla sözcüğün sonraki mısraın ya da sonraki birden çok mısraın başında yinelemesi durumudur. Özünlü, 2001. (akt. Yılmaz, 2013, s.494)

Ali Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde ön yineleme çok fazla görülmektedir. Bu şekilde şiirde bir musiki oluşturan Püsküllüoğlu ön yinelemeyi çeşitli şekillerde kullanmıştır. Ön yineleme iki mısraın başındaki sözcüğün art arda yinelenmesiyle görüldüğü gibi kimi zaman bütün bir şiirin mısra başlarında kendini göstermektedir.

***Türküler** telli duvaklı, **türküler** gelin*

***Türküler** sevda yeli, dost eli.*

***Türkülerinde** yazılı*

Memleketimin kaderi.

Bulunsun mezar taşında dilerim

***Türkülerin** en güzeli.*

“Memleket Türküleri”, *Babadat*, s.17.

Burada iki dizeden oluşan ilk bent art arda mısra başındaki “Türküler” sözcüğünün tekrarıyla ön yinelemeyi oluşturmuştur. Şiirin devamını oluşturan ikinci bendin birinci dizesi ve üçüncü bendin ikinci dizesinde de “Türküler” kelimesini ön yineleme yapmış ve bu şekilde bir ahenk meydana getirmiştir.

(...)

***Çok usuldan** söylüyor işçi*

Çok usuldan

(...)

“Türkü Söylüyor Bir İşçi”, *Babadat*, s.215.

dizelerinde birinci dizenin söz öbeği ikinci dizede yinelendiği gibi ikinci dizenin tamamını oluşturmaktadır. Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde bu durum dikkat çekicidir. Hatta bazen tek sözcüklü ya da söz öbeğinden oluşan dizelerin her bentte düzenli olarak tekrar ettiği görülmektedir.

Örneğin “Kim” (*Babadat*, s.293) şiirinde tek sözcüklü dizeyi oluşturan “kim” sözcüğü şiirin her bendinin ilk dizesinde yinelenmiştir. Düzyazıya yakın olan bu şiir 3 bentten oluşmaktadır.

Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde dikkat çeken bir diğer ön yineleme kelimelerin yapım veya çekim ekiyle değişerek yinelenmesidir.

(...)

Sensiz edemem sevdiğim

Sen benim kaderimsin

Söylesem de olur

Söylemesem de

(...)

“Güz Şiirleri/2” *Babadat*, s.99.

dizelerinde “sensiz” sözcüğünün kökü ve olumlu hali “sen” sözcüğüyle yinelenmiştir. Yine aynı dörtlükteki “söylesem” sözcüğü ise olumsuzluk eki alarak “söylemesem” şeklinde yinelenmiştir.

2.2.3.3.2. Art Yineleme

Sözcüklerin ya da söz öbeklerinin mısra sonlarında birbiri peşi sıra yinelenmesi durumuna art yinelemedir (Yılmaz, 2013, s.498). Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde art yineleme oldukça çok görülmektedir. Art yinelemelerle şiire ahenk sağlayan Püsküllüoğlu çeşitli şekillerde bu yineleme grubunu kullanmıştır.

(...)

Küçüklüğün yerinde, uysallığın

O bildiğim, o cana yakın uysallığın

(...)

“Evvel Zaman İçindeki”, *Babadat*, s.51.

Seni unuttuk Keloğlan pişmanız

Bütün kızları unuttuk Keloğlan pişmanız,

(...)

“Keloğlan”, *Babadat*, s.63.

Yukarıdaki örneklerde art yineleme yapılmıştır. Birinci örnekte tek sözcüğün art arda gelmesiyle art yineleme oluşurken, ikinci örnekte söz öbeğinin art arda yinelenmesiyle art yineleme oluşmuştur.

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde art yineleme kimi zaman art arda değil bir ya da birden fazla mısraın araya girmesinden sonra yinelendiği görülmektedir.

(...)

*Uzun saçlarına asılsam **derim***

Uzun geceler boyu ay ışığında

*Uzun uzun öpsem **derim**.*

(...)

“Es Harfi”, *Babadat*, s.58.

Dizelerinde “derim” sözcüğü birinci dizenin sonunda ve üçüncü dizenin sonunda tekrar etmiştir. Ön yinelemenin de mevcut olduğu bu şiirde dize sonundaki sözcük, art arda değil bir dize sonra tekrar etmiştir. Bu durum birçok şiirinde görülmektedir.

2.2.3.3.3.Zıt Paralel Yineleme

Bir sözcüğün veya sözcük öbeğinin aynı dizenin veya bölümün başında ve sonunda yinelenmesi durumudur (Yılmaz, 2013, s.501). Püsküllüoğlu, şiirlerinde zıt paralel yinelemeyi az dahi olsa kullanmıştır.

(...)

Dinleyin** insanoğulları, **dinleyin

Anlatsın hikâyesini.

(...)

“Ağacın Dileği”, *Babadat*, s.22.

(...)

Yele** ver saçlarını esen **yele

Duysunlar kokunu desinler dünya güzeli.

(...)

“Hikâye”, *Babadat*, s.41.

dizelerinde olduğu gibi bir dizenin başında ve sonunda aynı sözcük tekrar etmiştir.

Ali Püsküllüoğlu bazı uygulamalar ile şiirini çeşitlendirmiştir. şair bazen bütün bir dizeyi tek sözcüğün tekrarıyla oluşturmuştur.

(...)

Aşlamacı şingırdatıyor güğümünü

Soğuk soğuk soğuk

Soğuk aşlama.

(...)

“Adana”, *Babadat*, s.342.

örneğinde görüldüğu gibi “soğuk” sözcüğu bir dize boyunca üç kez tekrar edilmiştir. Bu da şiire ahenk kattığu gibi anlam bakımından da desteklemekte soğuğun gücünü hissettirmektedir.

Ali Püsküllüoğlu çoğu zaman mısra yinelemesine de gitmiştir. Birçok şiirinde düzenli ya da düzensiz bir şekilde mısra yinelemeleri karşımıza çıkmaktadır.

Kendimde yaşıyorum siz bilmezsiniz

Ağladığımı hiç bilmezsiniz,

Sıcak sıcak ellerinizi tutsam bile

Yalvarsam bile

Ağladığımı hiç bilmezsiniz.

(...)

“Üçüncü Buut”, *Babadat*, s.75.

dizelerinde beş dizeden oluşan bendin ikinci ve beşinci dizeleri aynıdır. Dört bentten oluşan bu şiirde şair sadece ilk bentte dize tekrarı yapmıştır.

Onun şiirlerinde mısra tekrarları kimi zaman düzenli kimi zaman düzensiz olabileceğu gibi kimi zamanda kimi zaman birkaç kelimesi değiştirilerek tekrar etmektedir.

Uzakta çok uzakta

Göz kırpan yıldızlar vardır

Ve bir insan

Durur yıldızlara karşı ağlar

*Yakında çok yakında
Şarkılar söyleyen kızlar vardır*

Ve bir insan

Durur yıldızlara karşı dinler

(...)

“İnsan ve Yıldızlar”, *Babadat*, s.108.

örneğinde dörtlüğün üçüncü dizesi düzenli olarak her dörtlüğün üçüncü dizesi olarak tekrar etmiştir. Fakat dörtlüğün dördüncü dizesi son kelimesi hariç her dörtlüğün dördüncü dizesinde tekrar etmiştir. Bu durumda dördüncü dize aslında ön yineleme grubu içerisine alınabilir.

Onun şiirlerinde dize tekrarları görüldüğü gibi bent tekrarını da birkaç kez görmek mümkündür.

Ben dere kenarlarını severim...

Dere kenarında otlar biter,

Ağulu otlar, cümle dertlere deva otlar

Papatyalar, türlü çiçekler.

(...)

“Dere Kenarlarındaki Otlar”, *Babadat*, s.47.

örneğinde altı dörtlükten oluşan bu şiirin ilk dörtlüğü ve son dörtlüğü aynıdır. Ancak ilk dörtlüğün dördüncü dizesinde bulunan “türlü” sözcüğü son dörtlüğün dördüncü dizesinde “bütün” olarak değiştirilmiştir. Bu dörtlüğün şiirde tekrar etmesi şiire ahenk sağlamıştır.

2.2.3.3.4. Kıvrımlı Yineleme

Bir mısraın sonundaki sözcüğün daha sonraki mısraın başında yinelenmesi durumudur Özünlü, 1982 (akt. Akpınar, 2016, s.340) Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde kıvrımlı yinelemeyi az sayıda yer vermiştir.

*Ben garip ben dertli
Kerem gibi
Tellim **şen** olasin
Şen olasin şen olasin İstanbul şehri!*

“Merhaba Büyük Şehir”, *Babadat*, s.55.

Tek dördlükten oluşan bu şiirde üçüncü dizenin sonunda bulunan “şen olasin” söz öbeği, dördüncü dizenin başında aynen tekrar etmiştir.

*Çocuğu akşama benzetmeli
akşamı **Güneş’e**
Güneş’i soğuk serçelere
ve yakalamalı **Güneş’i**
(...)*

“Akşamın Suları Serçeli”, *Babadat*, s.146.

dizelerinde bendin ikinci dizesinin sonundaki sözcük üçüncü dizenin başında tekrar ettiği gibi dördüncü dizenin sonunda yine tekrar etmiştir.

2.2.3.3.5. Bağlaç Yinelemesi

Aynı ya da farklı türde bir bağlacın aynı dize veya dizeler de yinelenmesi durumudur. Mısraın başında, ortasında veya sonunda bağlaç yinelenmesi görülebilmektedir. (Yılmaz, 2013, s.508). Püsküllüoğlu şiirlerinde en çok “ne... ne...” bağlacını yinelemiştir.

*(...)
Ben onlarla beraber ne iyi
Yaşamak isterim de gün gelir
Ne onlar kalır **ne** ben
Ne adımıza yazılan şiir.*

“Ayrıkotu”, *Babadat*, s.67.

(...)
Ne dert, ne ölüm, ne şu ne bu
Adem'den beri devam eden
Yüreğimizi kemiren korku.
 (...)

“Kaçaklar”, *Babadat*, s.70.

2.2.3.3.6. Çok Biçimbirimli (Ekli) Yineleme

Aynı köke sahip sözcüklerin yapım veya çekim ekleriyle değişik bir şekilde yinelenmesiyle oluşmaktadır. Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde çok biçimbirimli yineleme diğer yineleme gruplarından daha az kullanılmıştır.

Yağmurdan sonra hava serin
Toprak yumuşak, buğulu yer yer,
***İnceden inceye** yürüyor şimdi*
Sular, köküne doğru bitkilerin.
 (...)

“İyimserlik”, *Babadat*, s.23.

(...)
Birisi bana bakar
*Öteki beni **sever sevince***
 (...)

“Es Harfi”, *Babadat*, s.58.

2.2.3.3.7. Zıt Yapılı Yineleme

Zıt anlamlı ya da yapı bakımından zıt olan sözcüklerin aynı dizelerde ya da art arda gelen dizelerde bulunması durumudur (Yılmaz, 2013, s.512). Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde zıt yapı sözcükler hem okuyucuyu şaşırtmak için hem de şiire estetik değer katmak için kullanılmıştır.

(...)

Sen hem yoksun hem varsın

Hem gülersin hem ağlarsın

(...)

“Güz Şiirleri/2”, *Babadat*, s.99.

(...)

Ben sana elimi uzatsam

Tutmazsın

Ağlasam gülersin

Bağırsam susarsın

“Boğazda”, *Babadat*, s.115.

dizelerinde görüldüğü gibi “var-yok”, “gülmek-ağlamak”, “bağırarak-susmak” gibi zıt sözcükler kullanılmıştır.

2.2.3.3.8. İkileme

Ali Püsküllüoğlu şiirlerinde anlamı güçlendirmek, pekiştirmek, abartmak, zenginleştirmek amacıyla sözcük ve söz öbeklerini yineleyerek şiire ahenk katmıştır.

(...)

Duman dumandır Toroslar

Çukurova buram buram.

(...)

“Hasret”, *Babadat*, s.27.

(...)

Türkü söyler durur usuldan

Bir yandan yürür ağır ağır.

(...)

“Hikaye”, *Babadat*, s.40.

(...)

Pencerenin camları vurur gökyüzüne

Gökyüzünün camları dökülür şangur şangur

(...)

“Kedi”, *Babadat*, s.153.

2.2.3.3.9. Ek Yinelemesi

Şiire bir ses, ahenk, ritim kazandıran ek yinelemelerini Püsküllüoğlu şiirlerinde sık sık kullanılmıştır. Farklı sözcüklere aynı anlam ve görevde ekler getirterek şiire güçlü bir ritim kazandırmıştır. Onun şiirlerinde en çok görülen ekler şunlardır: -ar-er, -lar/ler, -dir/dır.

(...)

Ve adam elini sokar suya

Bir taş alır.

Bir taş atar, göle.

Bir taş atar, ağaca.

(...)

“Yaz”, *Babadat*, s.226.

(...)

Her çığlıkta martılar selamlardı beni

Günlerce yemsiz kalmış martılar.

(...)

“Yaşlanmış Bir Gemici Gibi”, *Babadat*, s.334.

(...)

Nice karacalar suya inmiştir

Çok yıllar olmuştur

Yollar aşılmış beller geçilmiştir

Güneşsiz günler gelip çatmıştır

Ve kapılar kilitlemiştir

“Masal”, *Babadat*, s.306.

2.2.3.3.10.Çapraz Yineleme

Dizeyi oluşturan sözcüklerin yerlerinin değiştirilerek sonraki dizede yinelenmesi durumu Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde birkaç defa görülse de kullanılmıştır. Özellikle “Kar Kar” adlı şiirinde sık sık çapraz yineleme kullanması dikkat çekmektedir.

(...)

Yağar kar

Kar yağar

Yağar kar

Kar yağar hiç durmadan

Taaa kalbimize!

Dünyanın bütün garlarına

Yağar kar şimdi!

Keskin bir çığlık gibi yağar kar

Kar yağar

Yağar kar

Kar yağar!

“Kar Kar”, *Babadat*, s.222.

Örneğinde görüldüğü gibi “Kar yağar” sözcüklerinin yeri değişerek “yağar kar” şeklinde yinelenmesi söz konusudur. Şair bu şekilde şiire ritmik bir değer kazandırmıştır. Ayrıca karın yağmasını müzikal bir şekilde anlatmış okuyucuya karın yağışını adeta hissettirmeye çalışmıştır.

2.3.DİL VE ÜSLÛP

2.3.1.Dil

Ali Püsküllüoğlu, şiirlerinde dile oldukça önem vermiştir. Türkçenin türlü imkânlarından en iyi biçimde yararlanmaya çalışmıştır. Öz Türkçe kullanımını destekleyen ve bu konu hakkında çeşitli yazıları, konuşmaları, sözlükleri olan Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde bu durumu destekleyen Öz Türkçe kelimeleri görmek mümkündür.

Püsküllüoğlu'nun dil anlayışı yalın, temiz, duru bir Türkçeden yanadır. İlk şiirlerinden son şiirlerine kadar bu durum devam etmiştir. Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde anlaşılması zor imgeler, edebi sanatlar yoktur. Akıcı bir dil kullanan Püsküllüoğlu daha yalın daha temiz bir şiir dili kurmak için sürekli çalışmıştır.

Püsküllüoğlu oldukça temiz bir Türkçe kullanmıştır ki onun şiirlerinde yabancı kaynaklı kelimelere rastlanılmamaktadır. Özellikle ilk şiirlerinde dörtlük şeklini sık sık kullansa da bu şekle bağlı kalmamış genellikle serbest nazım ile şiirlerini kaleme almıştır. Ancak yalın, arı dil şiirlerinden hiç eksilmemiştir (Canpolat, 1955, s.324). Şiirlerinde yabancı sözcükler kullanmayan şair, yalın bir Türkçeyle başarılı şiirler

kaleme almıştır. Ağır, süslü, mecazlı bir dil kullanmamıştır. Söylemek istediklerini açık bir şekilde ifade eder, anlamayı zorlaştıran kapalı imgeler yoktur. Anlaşılır, akıcı, sade bir dil kullanmıştır.

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde kimi zaman halk ağzı görmek mümkündür. Yal'nayak, hele, irak(uzak), anam, ağulu bunlardan birkaç örnek sayılabilir.

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde dize yapısı oldukça renklidir. Tekdüze, sıradan bir dize yapısı değil çeşitli dize yapılarından yararlanmıştır. Kimi zaman tek sözcükten oluşan dize kimi zaman sözcük üçlemesi olarak karşımıza çıkar. Şiirlerinin hepsinde görülmeyen bu farklı dize yapılarını az da olsa görmemiz mümkündür.

Şiirlerinde tek sözcüklü dizelere ilk kitaplarında çok az yer verirken “*Unutma Onları*” kitabından itibaren çok yer vermiştir. “*Pembe Beyaz*”, “*Sırtımızda Kızgın Güneş*” ve “*Babadat*” kitaplarında tek sözcüklü dizeler görülmez ama diğer şiir kitaplarında özellikle “*Unutma Onları*”, “*Yaz ve Yağmur*”, “*Gül, Sevgili Yurdum*” kitaplarında tek sözcüklü dizeler çok görülmektedir. Püsküllüoğlu tek sözcüklü dizeleri kullanırken anlam bütünlüğünü bozamaz, adeta bir mısraı sözcüklere ayırmıştır. Kimi zaman örnek verir gibi birçok kelimeyi alt alta sıralamıştır. Onun bu uygulamayı yapması şiiri monotonluktan kurtarmış, şiire farklı bir görünüm sunmuştur.

Şiirlerinde sözcük üçlemesini çok yaygın olmamakla beraber az kullanıldığını görmekteyiz. Örneğin; “*Görünümler*” şiirinin dördüncü bendinin ikinci dizesinde “*Koşuyor koşuyor koşuyor*” (*Babadat*, s.278) dizesinde sözcük üçlemesi yapılmıştır.

Dize bölme şiirlerinde oldukça çok görülür, düzyazıya yakın şiirlerinde daha yoğun görülmektedir. Anlatmak istediğini tek bir dizede anlatmamış sonraki dizelerde anlatmaya devam etmiştir. Dizenin bölünmesi şiiri tekdüzelikten kurtarmıştır. Bu uygulama şiiri düzyazıya yaklaştıran bir yöndür.

Uzun dize örnekleri ise yine ilk şiirlerinde görülmez. Özellikle “*Uzun Atlar Denizi*”, “*Sırtımızda Kızgın Güneş*” kitaplarında görülmektedir. Bazı şiirlerinde dizeyi mümkün olduğu kadar uzatmıştır. Daha sonraki şiir kitaplarında ise bu uygulamayı pek tercih etmemiş, yer yer kullanmıştır.

Dizelerde ayraç kullanımı ilk şiirlerinde yoktur. “*Uzun Atlar Denizi*” ve “*Sırtımızda Kızgın Güneş*” kitaplarında yoğun bir şekilde görülmüş ondan sonraki kitaplarında birkaç kez kullanılmakla sınırlı kalmıştır. Dizede ayraç kullanımı bir sözcüğü açıklamak ya da başka bir anlamına vurgu yapmak amacıyla kullanılmıştır. Bu uygulama ile şiirin düzyazıya yaklaşma eğilimini arttırmıştır.

Dizelerde kısa çizgi kullanımı şiirlerinde az da olsa görülmektedir. Özellikle “*Uzun Atlar Denizi*” kitabında çok fazla kullanmıştır. Toplamda 31 şiirinde bu uygulama görülmektedir.

Onun dizelerinde okuyucuya bazen sorular sorulur. Kimi zaman şair tarafından cevaplanır kimi zaman ise cevaplanmaz. Püsküllüoğlu bu uygulama ile okuyucunun dikkatini çekmektedir.

2.3.2.Üslûp

Onun şiirlerinde genellikle yalın üslûp mevcuttur. Yapmacıksız, sade bir üslup kullanılmıştır. O şiirlerinde edebi sanatlara yer vermeyen, kolay anlaşılabilir bir üslûp tercih etmiştir. Duygu ve düşüncelerini büyük bir titizlikle şiire döken şair şiirlerini yalın bir üslûp kullandığı gibi konuşma üslûbu da kullanmış ve genellikle sakin bir tavır takınmıştır.

Arkadaş, ezberle ya da yaz bir yana

Sakla kötü günlere

İyi bir dostu da öyle

Güleç bir yüzü de sakla

Sakla yiğitliği korkaklığı sevgiyi

Kini sakın saklama

Ağaç dik, sula çiçekleri

Çocukları görünce gülsün gözlerinin içi

Üç günlük dünya

De, bağışla herkesi

(...)

“Arkadaş”, *Babadat*, s.298.

Kimi zaman lirik bir üslûp kullanmış fakat bunu yaparken süslü, sanatlı bir dil kullanmamıştır. Lirikmi sadelikte arayan bir şairdir. Bu yüzden sade, açık, anlaşılır bir dil ile lirik üslûbunu kullandığını söyleyebiliriz. Aşk, kadın, hayat, mutluluk gibi konularda lirik üslûbu tercih etmiştir.

Kimi zaman şiirlerinde hiciv üslûbu kullansa da bunlar sınırlı kalmıştır. Onun hiciv üslûbu kullanmasında rol oynayan başlıca durum toplumsal olaylardır. Toplum

ahlakını bozan, toplumu rahatsız eden, toplumu etkileyen sosyal ya da siyasi bir olayı yererek söylemeyi tercih etmiştir.

Hitabet üslûbu şiirlerinde çok az dahi olsa görülmektedir. Bu üslûp feryat etme şeklinde görülmez. Rahatsız olduğu bir durumu, bilinçlendirmek istediği bir konuyu hitabet üslûbu ile dile getirir. Genellikle insana seslenmiş, toplumsal bir konuyu işlemiştir.

Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde coşku dolu, yaşama sevinci dolu şiirler vardır. Topluluğa heyecan katan bu şiirler onları doğaya karşı harekete geçirmektedir. Püsküllüoğlu'nun doğa ve yaşama sevinci üzerine yazdığı şiirlerde “ağaçlar”, “kuşlar”, “dereleler”, “bahar”, “başak”, “türkü”, “balıklar”, “yaşam”, “aydınlık” gibi çağrışımlı sözcükleri kullanmıştır. Kimi zaman bu durum tersine dönebilmektedir. Karamsar bir bakış açısıyla olaylara yaklaştığı da olmuştur. Toplumsal olayları eleştirdiği ve yalnızlığa kapıldığı şiirlerinde ise bu sözcükler değişmektedir. Burada “eski”, “kan”, “ölüm”, “yalnızlık”, “gece”, “silah”, “mezar”, “acı” gibi sözcükler vardır. Bu sözcükler konu ile şairin üslûbunu değiştirmekle bağlantılıdır.

Püsküllüoğlu ilk şiirlerinde yoğun imgelere, kapalı anlamlara yer vermemiştir. Bu yüzden şiirleri açık, anlaşılır bir üslûba sahiptir. 1960'tan sonra İkinci Yeni şiir anlayışından etkilenen Püsküllüoğlu anlamda kapalılaşmaya başlasa da hiçbir zaman yalınlığı bırakmamıştır. *Uzun Atlar Denizi* ve *Sırtımızda Kızgın Güneş* şiir kitaplarında biraz kapalı bir üslûp kullanan şair 1976'da *Unutma Onları* şiir kitabı ile yine açık, anlaşılır, sade bir üslûpla şiirlerini kaleme almıştır. Şair bu konu hakkında şu düşüncelerini dile getirmiştir:

“Benim şiirim, benim kuşağımın şiiri herkesi ilgilendirmeyen şiirdir. Benim şiirim sessizliğin, usun ve karanlığın tadının şiiridir” (Uçarol, 2008, s.370).

Püsküllüoğlu şiirinin herkesi ilgilendirmeyen şiir olduğunu söylerken ancak kendi kuşağı tarafından anlaşılabilir olduğunu söylemektedir. Bu da dönemin sosyal sorunlarını, Anadolu'yu ve Anadolu insanını konu edindiğinden kaynaklanmaktadır. O dönemin toplumsal durumlarını bilen, anlayan kişi Püsküllüoğlu'nun şiirini anlayabilir.

Püsküllüoğlu'nun birkaç şiirinin düzyazı olduğu görülmektedir. Şiirlerinde kimi zaman uzun mısralar kullanmış olsa da düzyazı şiiriyle şiir yazmayı çok tercih etmemiştir.

Püsküllüoğlu şiirlerinde deyimleri çok tercih etmemiştir. Kimi zaman da deyimleri değiştirerek söylemiştir. Yer yer kullandığı deyimlerin bazıları şunlardır:

“Boyun eğmek”: “Boyun eğeceksin kadere” (*Babadat*, s.32), “Başına vurmak (içki): “Başına vurdu zavallı Romenos’un” (*Babadat*, s.36), “Deli divane etmek”: “Deli divane etmişse yakışanı” (*Babadat*, s.57), “Akıldan çıkmak”: “Ama aklımdan çıkmaz yaşamak” (*Babadat*, s.67), “Beyin yıkamak”: “Bana yanlış öğrettiler her şeyi beynimi yıkadılar” (*Babadat*, s.182), “Akılda kalmak”: “Aklımda kalmıyor sevdiğim şiirler ve insanlar” (*Zamansız*, s.51).

Püsküllüoğlu’nun şiirlerinde betimleme tekniğinden yararlandığı şiirleri çok yoğun olmamakla birlikte mevcuttur. Onun bu şiirlerinde doğa, insan, Anadolu olduğu gibi aktarılmış, tasvir edilmiştir. Betimlemeleri özellikle doğa üzerinde yoğunlaşmıştır. Bir dereyi, çiçeği hikâye formatı içerisinde vermiş aynı zamanda duygulanımlarına da şiire katmıştır. Şairin amacı ise gözleme dayalı bir görüntüyü okuyucuya geçirmektir.

SONUÇ

Ali Püsküllüoğlu (1935-2008), şair, yazar ve dilci yönleriyle üretken bir sanatçı olarak dikkat çekmektedir. Sanatçı, birçok edebi türde eserler vermiş olmasına rağmen Türk edebiyatı tarihinde en çok şair ve dilci kişiliğiyle yerini almıştır. O kendini her zaman şair olarak görmüş ve bu şekilde tanınmak istemiştir. Onun sanat hayatında dilticiliğinin şairliğini gölgelediği bazı zamanlar olsa da her zaman şair olarak bilinmek istediğini, dil ve sözlük çalışmalarını severek yaptığını ancak şiirlerinin ayrı bir yeri olduğunu konuşmalarında dile getirmiştir. Şiirlerine çok önem veren şair aldığı ödüllerle bu durumu kanıtlamıştır. Şiirlerinde en çok doğa, yaşama sevinci, memleket özlemi, aşk, kentli yaşam, yalnızlık, karamsarlık, ölüm ve toplum ile ilgili konulara yer vermiştir.

Onun şiirlerinin içeriği kimi zaman değişiklik göstermiştir. İlk şiirlerinde Garip akımından etkilenen Püsküllüoğlu doğa, yaşama sevinci gibi konuları ele alan şiirler yazmıştır. 1960'tan sonra İkinci Yeni anlayışından etkilenmiş yalnızlık, karamsarlık, bunaltı şiirlerini kaleme almıştır. 1976'da ise dönemin toplumsal olaylarından ve toplumcu şiir anlayışından etkilenerek kendi şiirini oluşturmuştur. Son şiirlerinde ise genellikle eski günlerine ve memleketine duyduğu özlemi ve yaşlılık dönemini işlemiştir.

İlk şiirlerinde Garip akımından etkilenen Püsküllüoğlu doğa, mutluluk, yaşama sevinci, aşk gibi konularla ön plana çıkmaktadır. Bu dönemde özellikle yaşama sevinci konusu çok yaygın işlenmiştir. Bu konu özellikle Garip akımıyla tutulmuştur. Şiire başladığı zamanların Garip dönemine rastlaması, Püsküllüoğlu'nun bu akımdan etkilenmesine sebep olmuştur. Bu dönem şiirlerinde sevdaları, umutları, hayalleri olan küçük, genç bir insanın olağan yaşamı şiirlerine yansımıştır. Şiirlerinin genelinde kendi hayatını yansıtır. Bu özellik ilk şiirlerinde daha belirgindir. Yine ilk dönem şiirlerinde hayatın zorluklarıyla henüz yüzleşmeyen ancak hayatı, doğayı seven genç bir kişilik görülmektedir.

Sonraki yıllarda Garip akımından uzaklaşmış ve İkinci Yeni anlayışından etkilenmiştir. Bu dönemde ise yalnızlık ve ölüm gibi karamsar konulara ağırlık vermiştir. Gerek şekil gerekse içerik bakımından İkinci Yeni'den etkilenmiş fakat bu akımın içinde bütünüyle yer almamıştır. Bu dönem şiirlerinde kapalı anlama

yaklaşmış ancak tamamen müphem bir şiire bürünmemiştir. Bütün şiirlerinde olduğu gibi açık ve anlaşılır olmaya gayret etmiştir.

Şiirlerinde İkinci Yeni etkisinden uzaklaştığı ve ülkenin siyasi ve sosyal olaylarının yoğun ve karışık olduğu yıllarda toplumsal şiirler üretmeye başlamıştır. Dönemin toplumsal olayları onu çok etkilemiş hatta severek yaptığı görevinden istifa etme durumunda kalmıştır. Toplumun sosyal ve siyasi gelişmelerine kaygısız kalmamış, sorumluluk bilinci ile hareket etmiştir. Özellikle askeri darbelerden çok etkilenmiş ve bunu şiirlerine konu yapmıştır. Hem 27 Mayıs hem 12 Mart hem de 12 Eylül darbelerini yaşayan Püsküllüoğlu bu darbelerin neden olduğu sosyal, siyasi, ekonomik olumsuzluklardan oldukça etkilenmiştir.

Bu dönemle birlikte insanı, şiirinin merkezine alır. Anadolu ve Anadolu insanını şiirlerinde sık sık işlemiş ve insanların acılarını, sevinçlerini, sorunlarını şiirinde işlemiştir. Toplumsal şiirlerinde Anadolu insanının şiirin gerçek konusu edilmemesini eleştirir. Püsküllüoğlu'nun tüm şiirlerinden hareketle doğanın, insanın ve toplumun şairi olduğunu söyleyebiliriz.

Püsküllüoğlu son şiirlerinde daha çok memleket özlemi çekmiştir. Yaşlılık dönemi şiirleri olan bu dönemde yalnızlık ve ölüm konuları dikkat çekmektedir. Gençliğine, çocukluğuna, eski günlere özlem bu dönemde çok yoğundur. Büyük şehirler onu çok yormaktadır.

Şiirin bütün aşamalarını göz önünde bulundurduğumuzda doğa konusunun yoğun bir şekilde karşımıza çıktığını görmekteyiz. Doğayla iç içe büyümesi onun yaşamında büyük bir yer kaplamış ve doğadan uzaklaşan şair karamsarlığa kapılmıştır. Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde memleket özlemi ve büyük şehirlerden kaçma isteği vardır. Bu da memleketinden, doğadan ayrı kalmasıyla ilişkilidir. O doğduğu büyüdüğü memleketine her zaman özlem duymuş ve büyük şehirlerdeki karışıklıklardan uzaklaşmak istemiştir.

Püsküllüoğlu'nun şiirleri hayatı ile yakından ilişkilidir. Hayatını şiirlerine yansıttığını kendisi de dile getirmiştir. Yaşadığı sevinçli veya üzüntülü bir durum şiirlerine konu olmuştur. Özellikle memleketini anlatan ya da memleketinden izler taşıyan şiirlerinde özlem duygusunu görmek mümkündür.

Püsküllüoğlu şiirlerinde genellikle yalın, açık, anlaşılır bir dil ve üslup kullanmıştır. Yabancı kelimelere yer vermemiş ve öz Türkçeyle yazmaya gayret etmiştir. Yaşamı boyunca dil ve sözlük alanında çeşitli çalışmalar yapan Püsküllüoğlu'nun öz Türkçe kullanımını desteklemiştir.

Püsküllüoğlu, şiirlerinin çoğunda kafiye düzeni ve mısra kümelenişi bakımından serbest nazım biçimlerini tercih etmiştir. Sadece üç şiirinde hece ölçüsü kullanmıştır. Halk şiiri nazım biçimlerinden ve Batı edebiyatından alınan nazım biçimlerinden yararlanarak yazdığı şiirleri birkaç şiirden ileri gitmemiştir. Divan edebiyatı nazım biçimini ise hiç kullanmamıştır.

O şiirlerini gelenekten beslenerek değil gelenekten uzaklaşarak kurmuştur. Şiirlerini oluştururken vezin, kafiye gibi biçim özelliklerine dikkat etmez. Bu nedenle şekil bakımından belirli bir kurala bağlı kalmamıştır. Dolayısıyla Püsküllüoğlu'nun şiirlerinde şekilden çok içeriğe, anlama önem verdiğini söyleyebiliriz.

Püsküllüoğlu, şiirlerinde yalın, akıcı bir dil kullanmıştır. Yabancı kelimelere şiirlerinde yer vermediği gibi yabancı kelime kullanımına da karşıdır. O öz Türkçe anlayışını savunmuş ve bu konudaki görüşlerini tüm eserlerinde devam ettirmiştir.

Şiirlerinde genellikle yalın üslûp kullanan Püsküllüoğlu zaman zaman lirik ve konuşma üslûbu da kullanmıştır. Bunun yanında hiciv ve hitabet üslûbu da kullanmış fakat bu üslûpları daha az tercih etmiştir.

Püsküllüoğlu, şiirlerinde akıcılığı ve özellikle ahengi sağlamak için ses yinelemelerini çok kullanmıştır. Yinelemeler, aliterasyon, asonans gibi ahenk unsurlarından yararlanan şair, kafiyeden de yararlanmıştır. Ahenk unsurlarının içinde en çok yinelemelerden yararlanmıştır. Çeşitli ses yinelemeleriyle şiirde bir musiki oluşturmuştur.

Sonuç olarak Ali Püsküllüoğlu Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında, 1955-2008 yılları arasında şair kişiliğiyle ön plana çıkmıştır. Dil ve sözlük çalışmalarıyla da adından söz ettirmiştir. Şiirlerinde bireysel ve toplumsal konuları sade bir Türkçe kullanarak edebiyatımızdaki yerini almıştır.

KAYNAKÇA

- Adalı, B. (1981). Bir Kılavuz, Bir Sözlük (Ali Püsküllüoğlu, Öz Türkçe Kılavuzu; Nijat Özön, Sinema Terimleri Sözlüğü). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, Atatürk Özel Sayısı. C: XLII, (S: 353), s.817-819.*
- Adalı, B. (1982). Uzun Atlar Denizi ile Sırtımızda Kızgın Güneş. *Yazko Edebiyat Dergisi, C:4, (S:24), s.131-132.*
- Akpınar, S. (2006). *Özdemir İnce'nin Hayatı-Sanatı ve Şiirleri Üzerine Bir Araştırma*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara. s.340.
- Behramoğlu, A. (1997). *Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi. C: 2, İstanbul: Sosyal Yayınlar, s.742-744.*
- Bezirci, A. Özer, K. (2003). *Dünden Bugüne Türk Şiiri 1940-1960. C: 4, İstanbul: Evrensel Basım Yayın, s.420-423.*
- Binyazar, A. (1967). Devrim Işığında Püsküllüoğlu'nun Sözlüğü (Öz Türkçe Sözlükler ve Terimler Sözlüğü). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi C:XVII, (S: 193), s. 72-74.*
- Binyazar, A. (1969). Yeni Türk Tiyatrosu (Ali Püsküllüoğlu). *Türk Kısa Oyunları Özel Sayısı Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi. C: XX, (S: 214), s. 592-595.*
- Canpolat, M. (1955). Pembe Beyaz (Ali Püsküllüoğlu). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi C: IV, (S: 41), s.323-325.*
- Canpolat, M. (1956). İki Şiir Demeti (Ahmet Koksal: Aşk Şiirleri Antolojisi; Ali Püsküllüoğlu ve Sami Gürel: Sevgi Şiirleri Antolojisi). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, C: V, (S: 53), s. 329-330.*
- Çolak, V. (2004). Ali Püsküllüoğlu Özel Sayısı. *Dize Dergisi. (S:104), s.1-4.*
- Çotuksöken, Y. (2008). Dilci ve Sözlükçü Ali Püsküllüoğlu. *Çağdaş Türk Dili Dergisi, C:XX, (S:248), s.382-383.*
- Dara, R. (1979). Kentleşmek, İncelmek, Şiirin İnsanlaşması. *Somut Dergisi, (S:12), s.43-44.*

- Dara, R. (1983). Ali Püsküllüoğlu. *Hürriyet Gösteri Sanat/Edebiyat Dergisi*, (S:29), s.7-9.
- Dara, R. (1983, Şubat). Ali Püsküllüoğlu'nun Şiiri. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C:XLVI, (S: 374), s. 73-80.
- Dizdaroğlu, H. (1956). Üç Şiir Kitabı (Turhan Oğuzkan: Dertleşme; Ümit Yaşar Oğuzcan: Bir Daha Ölmek; Ali Püsküllüoğlu: Aydınlık İçinde). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* C: V, (S: 57), s. 587-590.
- Erdoğan, T. Yalçın, M. (2003). *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi*. C:1, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, s.827-828.
- Erverdi, E. Kutlu, M. Kara, İ. (1990). *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/İsimler/Eserler/Terimler*. C:7, İstanbul: Dergâh Yay., s.260,
- Gülensoy, T. (2012). *Türkiye Türkologları ve Türk Diline Emek Verenler 1. (1800-1950: Türkolojinin 150 Yılı)*. Ankara: Akçağ Yayınları, s. 408-411.
- Işık, İ. (2007). *Resimli ve Metin Örneklİ Türkiye Edebiyatçılar ve Kültür Adamları Ansiklopedisi*. C: 7, Ankara: Elvan Yay., s.3017-3019.
- Karahan, A. (2010). Ali Püsküllüoğlu. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*. C:XCVIII, (S: 700), s. 503-506.
- Köksal, A. (2008). Ali Püsküllüoğlu. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C:XX, (S:248), s.389-390.
- Kurdakul, Ş. (1999). *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*. Ankara: İnkılap Yayınevi, s.555.
- Kurt, A. (2008). Tanıdığım Püsküllüoğlu. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C:XX, (S:248), s.413-414.
- Milliyet Sanat Dergisi*. (1983). Ali Püsküllüoğlu. 84/15 (15 Kasım). s. 64.
- Mustafa, A. (2008). Ali Püsküllüoğlu ve Şiir Dergisi Yusufçuk. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C:XX, (S:248), s.394-400.
- Necatigil, B. (1968). *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. İstanbul: Varlık Yay., s.229-230.

- Özberk, F. (2004). Anadil Bilincini Diri Tutan Bir Ozan: Ali Püsküllüoğlu. *Bilim ve Ütopya Dergisi*, (S: 118), s.59-62.
- Özdemir, E. (1977). Gazete ve Dergilerde. *Varlık Dergisi*, (S: 833), s.18.
- Özdemir, E. (1978). Gazete ve Dergilerde. *Varlık Dergisi*, (S:845), s.18.
- Özdemir, E. (2008). Türkçenin Gül Bahçesi. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C:XX, (S:248), s.365-368.
- Özdemir, E. (1971). *Öz Türkçe: Dil Devriminin Sözlüğü (Ali Püsküllüoğlu: Öz Türkçe Sözlük)*, C: XXV, (S: 243), s. 220-223.
- Özer, A. (2008). Şair Ali Püsküllüoğlu'ndan: "Acılar Üzerine". *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C:XX, (S:248), s.387-388.
- Özkırımlı, A. (1987). *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*. C:4, İstanbul: Cem yayinevi, s.978.
- Püsküllüoğlu, A. (1955). *Pembe Beyaz*. İstanbul: Türk Sanatı Yayınları.
- Püsküllüoğlu, A. (1956) *Aydınlık İçinde*. İstanbul: Sami Gürel Yayınları.
- Püsküllüoğlu, A. (1958). *Karanfilli Saksı*. İstanbul: Işıl Basımevi.
- Püsküllüoğlu, A. (1962). *Uzun Atlar Denizi*. Ankara: GİM Yayınları.
- Püsküllüoğlu, A. (1965). *Sırtımızda Kızgın Güneş*. Ankara: AP Kitapları.
- Püsküllüoğlu, A. (1976). *Unutma Onları*. Ankara: Bilgi Yayinevi.
- Püsküllüoğlu, A. (1978). *Yaz ve Yağmur*. Ankara: Bilgi Yayinevi.
- Püsküllüoğlu, A. (1981, Ağustos). Şiirimin Kökleri. Özel Bölüm: Şiir Çalışmaları. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XLIII, (S: 356), s. 91-93
- Püsküllüoğlu, A. (1984). *Gül, Sevgili Yurdum*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Püsküllüoğlu, A. (1992). *Eskidikçe*. İstanbul: Cem Yayinevi.
- Püsküllüoğlu, A. (1996). *Seçilmiş Şiirleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

- Püsküllüoğlu, A. (1998). *Babadat (Toplu Őirler, 1950-97)*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Püsküllüoğlu, A. (2004). Çağdaş Türk Dili Belgeliği: Şair ve Dilci Ali Püsküllüoğlu. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C: XVII, (S:195), s:114-125.
- Püsküllüoğlu, A. (2005). *Zamansız*. İstanbul: Özgür Yayınevi.
- Püsküllüoğlu, A. (2006). Ali Püsküllüoğlu. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C: XVIII, (S:222), s.308-309.
- Selamet, N. (2008). Zamanda “Zamansız” Bir Şiir Anlambilimsel ve Anlatımsal İnceleme. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C:XX, (S:248), s.410-412.
- Şimşek, T. (2008). Türkçenin Belleğine Vuran IŞık: Ali Püsküllüoğlu. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C:XX, (S:248), s.391-393.
- Tan, N. (2008). Yitirdiklerimiz: Şair, Yazar Ali Püsküllüoğlu. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C:XCVI, (S: 680), s. 173-175.
- TDK. Haberler (1971a, Ocak). Ali Püsküllüoğlu'nun Bir Şiiri İngilizceye Çevrildi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* C: XXIII, (S: 232), s. 339.
- TDK. Haberler: (1971b, Aralık). Ali Püsküllüoğlu'nun Şiirleri İngiltere'de Yayımlanan 20.Yüzyıl Ozanları Antolojisine Alındı. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* C: XXV, (S: 243), s. 236.
- Timuroğlu, V. (1977). Unutma Onları (Ali Püsküllüoğlu). Sevgi Soysal Üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* C: XXXV, (S: 304), s. 83-86.
- Toparlı, R. (2007). En Büyük Sözlük mü? YanlıŐlarla Dolu, ŐiŐirilmiş Bir Sözlük mü?: Püsküllüoğlu Sözlüğü. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C:XCIII, (S:663), s.195-206.
- Topcu, M. (2008). *Yasar Kemal'in Romanlarında Halk Bilimi Unsurları*. Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır. s.241.
- Uçarol, T. (1998). Ali Püsküllüoğlu'nun İlk Şiir Kitabı. *Düşlem Dergisi*. (S:15), s. 25-28.

- Uçarol, T. (2004). Ali Püsküllüoğlu'nun Şiirleri. *Bilim ve Ütopya Dergisi*, (S: 118), s. 63-65.
- Uçarol, T. (2008). Ali Püsküllüoğlu: Özgeçmişi ve Yapıtları. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C:XX, (S:248), s.369-381.
- Uçarol, T. (1982). Ali Püsküllüoğlu ile (Konuşma). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XLIV, (S: 362), s. 100-103.
- Uyguner, M. (1962). Uzun Atlar Denizi (Ali Püsküllüoğlu). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XI, (S: 131), s. 880-882.
- Uyguner, M. (1975). Yaşar Kemal Sözlüğü (Ali Püsküllüoğlu). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXI, (S: 281), s. 159.
- Uyguner, M. (1993). Eskidikçe Püsküllüoğlu. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C: VI, (S:61), s.45-47.
- Uyguner, M. (1965). Sırtımızda Kızgın Güneş (Ali Püsküllüoğlu). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XIV, (S: 166), s.711-712.
- Uyguner, M. (1975). Türk Halk Şiiri Antolojisi (Ali Püsküllüoğlu). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXII, (S: 289), s. 594.
- Uyguner, M. (1976). Unutma Onları (Ali Püsküllüoğlu). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIV, (S: 303), s. 739-740.
- Yağcı, Ö. (2008). Ali Püsküllüoğlu: Dil Savaşçısı. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, C:XX, (S:248), s.384-385.
- Yetiş, K. (2007). *Dönemler ve Problemler Aynasında Türk Edebiyatı*. İstanbul: Kitapevi Yay., s.326.
- Yılmaz, M. (2013). *Ahmet Oktay'ın Hayatı, Sanat Anlayışı ve Şiiri Üzerine Bir İnceleme*. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum. s.494-512.
- Yontar, A. (2013). *Sosyal Bilgiler Programında Kazandırılması Hedeflenen Sorumluluk Değeri ve Empati Becerisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. s.26-27.

İnternette alınan kaynaklar:

<http://www.biyografya.com/biyografi/4908> 22 Kasım 2017 tarihinde erişilmiştir.

<http://www.dildernegi.org.tr/TR,173/turkce-sevdalisi-ali-puskulluoglu.html> 23,24,25, Kasım 2017 tarihinde erişilmiştir.

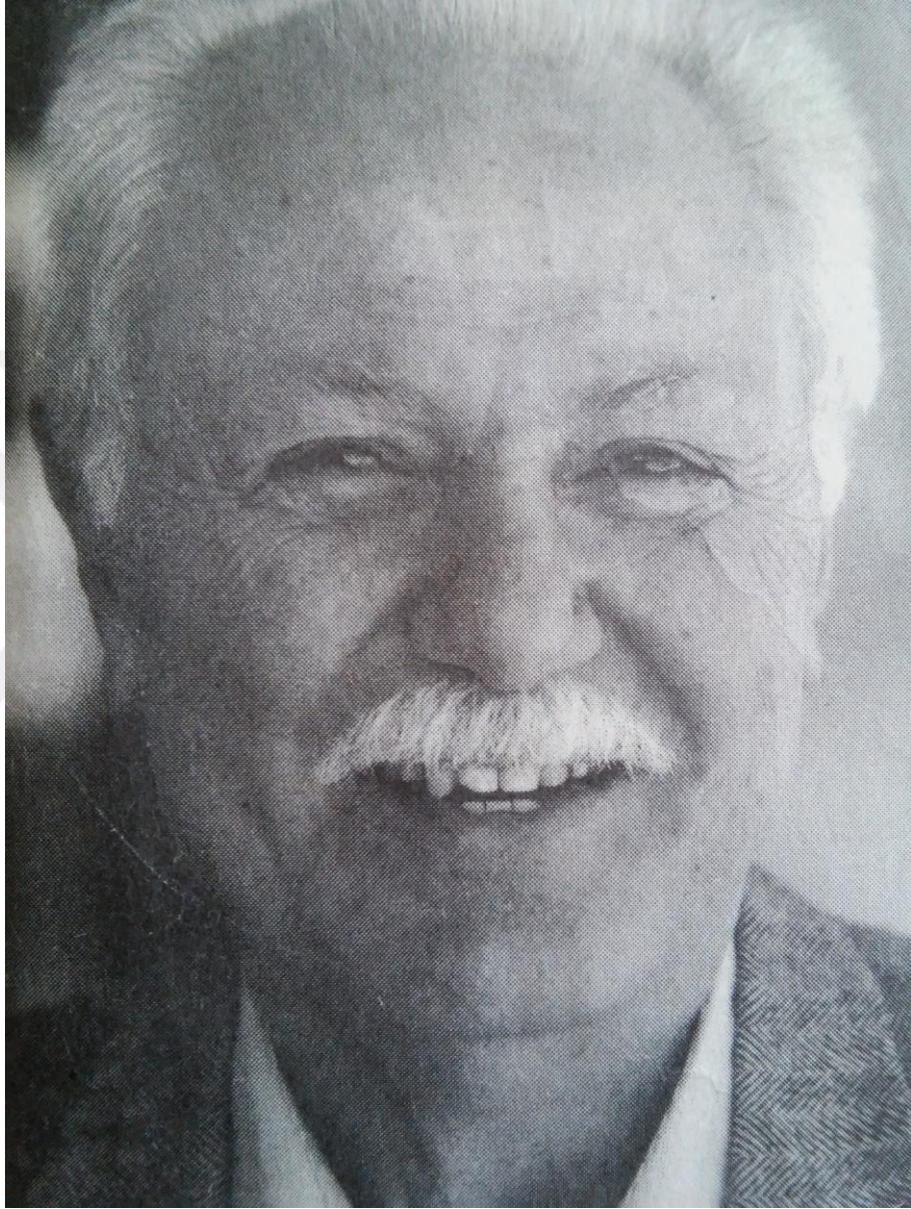
<http://www.milliyet.com.tr/turk-dili-yasta--pembenar-detay-yasam-880996/> 16 Kasım 2017 tarihinde erişilmiştir.

EKLER

Ek1: Ali Pusküllüoğlu'nun Bir Fotoğrafı.

Kaynak: (Uçarol, 2004, s.63)

Ek2: Ali Püsküllüoğlu ile Memleketlisi Orhan Kemal'in Bir Fotoğrafı.

Kaynak: (Uçarol, 2004, s.64)

Ek3: Ali Püsküllüoğlu'nun El Yazısıyla Yazdığı Bir Şiiri.

Kaynak: (Püsküllüoğlu, 2004, s.125)

Yolum Geceye

Geceyi izliyorum
ama geçilmiyor yalnızlık;
çarşılarda pazarlarda
ve ev işlerinde, biliyorum
Eski aşklar yok artık.

Bir ırmak kıyısına düştü yolum
bir düştün ötekine giderken;
atım en eskiniydi atların
ve bir söylencenin bilinmeyenini
yolculuk defterime yazılı, sıla dersin.

Şimdi ne diyebilirim, bilmiyorum
yaşamak da yoktur zaman yoksa;
korkularımı yenip söylemeliyim ki
düşlerin sana erdiği gün
Ölüm de ulaşamaz yokluğa

Senden tek istediğim iste bu, Tanrım!

Ali Püsküllüoğlu
